

Народна банка на Република Македонија
Сектор за супервизија, банкарска регулатива и финансиска стабилност
Дирекција за финансиска стабилност, банкарска регулатива и методологии

Извештај
за банкарскиот систем на Република Македонија
во првиот квартал од 2009 година

Скопје, јули 2009 година

СОДРЖИНА

Резиме	3
1. Структура на банкарскиот систем	5
1.1. Број на банки и штедилници	5
1.2. Концентрација и пазарно учество.....	5
2. Активност на банките	6
2.1. Биланс на состојба на банките.....	7
2.1.1. Биланс на состојба на одделните групи банки	9
2.2. Кредитна активност	11
2.3. Депозитна активност на банките	14
3. Ризици во банкарското работење	18
3.1. Кредитен ризик	18
3.1.1. Вкупна кредитна изложеност	18
3.1.2. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на изложеноста на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем.....	22
3.1.3. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „претпријатија и останати комитенти“.....	25
3.1.4. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „физички лица“	26
3.2. Ликвидносен ризик.....	32
3.2.1. Ликвидна и високоликвидна актива	32
3.2.2. Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем.....	35
3.2.3. Рочна структура на средствата и обврските	38
3.3. Валутен ризик.....	41
3.3.1. Валутна структура на активата и пасивата	41
3.3.2. Отворена девизна позиција	44
3.5. Профитабилност.....	50
3.5.1. Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем на Република Македонија.....	51

3.5.2 Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките	52
3.5.3 Движење на каматните стапки	54

АНЕКСИ

Анекс бр. 1 - Биланс на состојба

Анекс бр. 2 - Биланс на успех

Анекс бр. 3 - Структура на кредитите на нефинансиските субјекти

Анекс бр. 4 - Валутна структура на кредитната изложеност според дејност / намена

Анекс бр. 5 - Валутна структура на кредитите според одделни сектори

Анекс бр. 6 - Распределба на кредитите на нефинансиските субјекти по одделни групи банки

Анекс бр. 6 - Структура на кредитите на нефинансиски субјекти кај одделните групи банки

Анекс бр. 7 - Структура на депозити на нефинансиски субјекти

Анекс бр. 8 - Состојба и промени во секторската структура на кредитната изложеност

Анекс бр. 8 - Состојба и промени во валутната структура на кредитната изложеност

Анекс бр. 9 - Состојба и промени во структурата на кредитната изложеност, по одделни ставки

Анекс бр. 9 - Состојба и структура на кредитната изложеност, по категории на ризик

Анекс бр. 10 - Показатели за ликвидноста и нивна годишна и квартална промена по одделни групи банки

Анекс бр. 11 - Договорна рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 31.03.2009

Анекс бр. 12 - Очекувана рочна структура на средствата и обврските на банкарскиот систем на 31.03.2009

Анекс бр. 13 - Сопствени средства за датум 31.03.2009 година

Анекс бр. 14 - Промени на сопствените средства на банките

Анекс бр. 15 - Стапка на адекватност на капиталот за датум 31.03.2009

Анекс бр. 16 - Преглед на банки по групи банки со состојба 31.03.2009 година

Резиме

Влијанијата од глобалната финансиска криза особено дојдоа до израз во билансите на банкарскиот систем во првиот квартал на 2009 година. Анализите на годишна основа (споредено март 2009 - март 2008 година), покажуваат забавување на растот кај повеќето категории од билансите на банките. Кварталните анализи (споредено март 2009 - декември 2008 година) го потврдуваат забавувањето на растот на одделните категории, но дополнително, тие укажуваат и на одредени надолни тенденции. Во првиот квартал од 2009 година продолжи стеснувањето на **активностите** на банкарскиот систем, коешто започна во последниот квартал од 2008 година. Кварталната стапка на промена на активата на банките, втор квартал по ред беше негативна, со што годишната стапка на пораст се сведе на 8,5%, за разлика од двоцифрените стапки на пораст коишто се евидентираа во изминатите периоди. Главен двигател на стеснувањето на активностите на банкарскиот систем беше надолниот тренд на депозитното јадро во првиот квартал од 2009 година. За разлика од последниот квартал од 2008 година кога постоеше забавување на растот на **депозитите**, во првиот квартал од 2009 година тие забележаа намалување во однос на крајот на 2008 година. Дополнително на тоа, беше присутна натамошна валутна трансформација на депозитите, во корист на депозитите со девизна компонента, со изразен надолен тренд кај денарските депозити. Наспроти стеснувањето на вкупните активности, **кредитите** одобрени од страна на банките продолжија да растат но со значително побавна динамика во однос на претходните квартали. Во овој квартал дојде до прекин на трендот на намалување на средствата пласирани кај други банки, присутен во изминатите неколку години. Во овие услови, а при намалување на прибраните депозити, порастот на кредитната активност во голема мера беше поддржан од намаленото пласирање средства во хартии од вредност.

Во услови на негативни стапки на раст на депозитите, како основен извор на финансирање на активностите на банките, при едновремено заострување на кредитните политики на банките, **кредитната изложеност** на банкарскиот систем забележа благо намалување. Ова намалување од една страна се должи на стеснетиот обем на билансни позиции коишто се предмет на класификација согласно со новата регулатива. Но исто така, тоа произлегува и од намаленото вложување на банките во благajничките записи на Народната банка. Истовремено, кредитната изложеност кон нефинансискиот сектор продолжи да расте, но со забавено темпо. Во првиот квартал од 2009 година, показателите за квалитетот на кредитното портфолио на банките бележат извесно влошување, а нефункционалните кредити бележат забрзан раст.

Трендот на намалување на ликвидната актива и на показателите за **ликвидноста** на банкарскиот систем продолжи, но сепак, тоа не предизвикува посериозни последици врз стабилното функционирање на поединечните банки и на системот во целина. Имено, релативно конзервативното управување со ликвидноста во минатото им овозможи на банките задоволително акумулирано ниво на ликвидни средства, што директно влијаеше во насока на одржување на стабилноста и пребрдување на заострените пазарни услови.

Остварената тримесечна **добивка** (заклучно со март 2009 година) е помала за високи 85,6%, во споредба со истиот период од 2008 година. Воедно, се забележуваат неповолни придвижувања во структурата на приходите и расходите, така што по неколкугодишен период, приходите од редовното работење остварени во првите три месеци од 2009 година, не беа

доволни за покривање на соодветните расходи. Главните причини за ова лежат во значителниот пораст на оперативните трошоци (коишто апсорбираат речиси две третини од вкупните приходи на банките), како и на порастот на исправката на вредноста за побарувањата на банките. Во вакви услови повторно дојде до израз значењето на „другите приходи“ за профитабилноста на банките. Дополнително, ваквите поместувања на приходните и расходните категории доведоа до влошување на показателите за профитабилноста на банкарскиот сектор.

Банките располагаат со доволно **капитал** за покривање на ризиците од работењето. Тие имаат висока солвентна позиција; стапката на адекватност на капиталот на 31.03.2009 година изнесува 16,5%. По подолг временски период на надолни движења, оваа стапка започна да расте во последниот квартал на минатата година, а растот продолжи и во првиот квартал од 2009 година.

Битно влијание врз поодделни билансни движења и структурирања на билансите на банкарскиот сектор имаше почестокој на примената на новата сметководствена рамка за банкиите, којашто е подготвена во согласност со меѓународните стандарди за финансиско известување и за сметководство. Од своја страна, оваа регулатива предизвика потреба за прилагодување на добар дел од подзаконската пруденцијна банкарска регулатива. Со оглед на овие регулативни унапредувања, а особено поради поголемиот длабочина на новата сметководствена рамка во однос на преходната, во одредени случаи беше значително оттежната прецизната споредбена анализа.

1. Структура на банкарскиот систем

1.1. Број на банки и штедилници

На 31.03.2009 година, банкарскиот систем на Република Македонија го сочинуваат осумнаесет банки и единаесет штедилници, што е непроменета состојба во споредба со крајот на 2008 година.

Во првиот квартал од 2009 година не се случила познателни промени во сопственичката структура на банките. Бројот на банки во доминантна сопственост на странски акционери остана непроменет и изнесува четиринаесет банки.

Банките ја задржаа доминантната улога во банкарскиот систем на Република Македонија. Незначителното учество на штедилниците во вкупната актива на банкарскиот систем, во вкупните кредити на нефинансиските лица и во вкупните депозити на населението се задржа и во првиот квартал од 2009 година и изнесуваше 1,4%, 1,7% и 0,6%, соодветно. Поради тоа, понатамошната анализа во Извештајот се фокусира само на работењето на банките.

1.2. Концентрација и пазарно учество

Во првиот квартал од 2009 година се задржа релативно високиот степен на концентрација во банкарскиот систем на Република Македонија, со тенденција на благо зголемување во однос на претходните квартали.

Табела бр. 1

Степен на концентрација во банкарскиот систем на Република Македонија

	Херфиндал индекс					ЦР5 показател				
	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009
Вкупна актива	1.605	1.604	1.598	1.579	1.616	76,1%	76,0%	76,7%	75,9%	76,9%
Кредити на население	1.940	1.947	1.997	1.953	2.013	80,1%	80,4%	81,0%	80,5%	78,8%
Кредити на нефинансиски правни лица	1.843	1.776	1.824	1.859	1.932	78,9%	77,9%	78,4%	79,2%	80,4%
Депозити на население	2.111	2.118	2.122	2.097	2.098	84,3%	84,7%	85,0%	84,8%	84,8%
Депозити на нефинансиски правни лица	1.747	1.695	1.786	1.642	1.801	79,9%	81,0%	80,5%	79,9%	83,6%

Извор: Пресметки на НБРМ.

Според Херфиндал-индексот¹, нивото на концентрација за сите анализирани сегменти од работењето на банките бележи благо зголемување во однос на крајот на претходниот квартал. Ваквото ниво на концентрација се доближува или го надминува нивото од пред една година (31.03.2008 година). Највисоко ниво на концентрација сè уште е присутно кај депозитите на населението, коешто на 31.03.2009 година изнесува 2.098 поени. Најголемо зголемување на овој индекс се забележува кај депозитите на нефинансиските правни лица - за 159 индексни поени во однос на крајот на претходниот квартал.

¹ Херфиндал-индексот се пресметува според формулата $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$, каде што S е учество на секоја банка во

вкупниот износ на категоријата којашто се анализира (на пример: вкупна актива, вкупни депозити итн.), а n е вкупниот број на банки во системот. Кога индексот се движи во интервал од 1.000 единици до 1.800 единици, нивото на концентрација во банкарскиот систем генерално се смета за прифатливо.

Показателот ЦР5² го потврдува заклучокот за благото зголемување на и онака релативно високиот степен на концентрација во македонскиот банкарски систем. Овој показател покажува исти тенденции како и Херфиндал-индексот. Само кај кредитите на населението е забележан благ пад на концентрацијата.

Табела бр. 2
Пазарно учество на одделните групи банки

Групи банки	Број на банки		Учество во вкупната актива		Учество во вкупните активности		Учество во вкупните кредити		Учество во вкупните депозити	
	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009
Големи банки	3	3	66,1%	67,0%	67,9%	68,4%	69,0%	71,9%	70,1%	70,5%
Средни банки	8	8	28,8%	28,1%	27,5%	27,2%	28,7%	26,0%	26,8%	26,9%
Мали банки	7	7	5,1%	4,9%	4,6%	4,4%	2,3%	2,2%	3,1%	2,5%
Вкупно	18	18	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Во првиот квартал од 2009 година не се забележаа поместувања во составот на одделните групи банки, ниту пак значителни промени во пазарното учество на групите банки. Продолжи доминацијата на групата големи банки во сите домени од работењето, проследена со благо зајакнување на нејзината позиција. За сметка на тоа, дојде до благо ослабување на позициите на групите средни и мали банки. Групата мали банки сѐ уште има минимална улога во целокупниот банкарски систем, според сите сегменти на пазарно учество.

2. Активност на банките

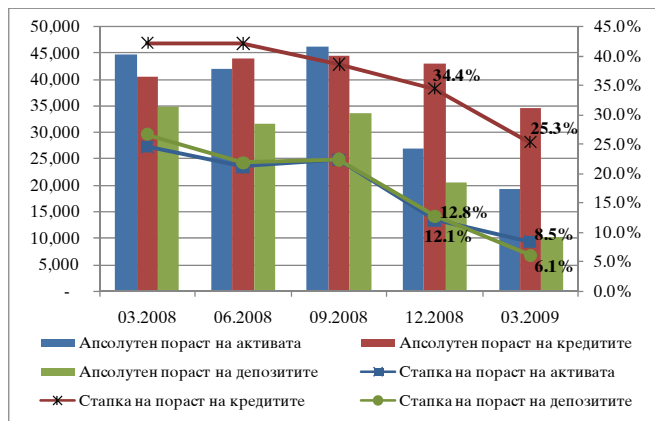
Во првиот квартал од 2009 година, во услови на пад на домашната економска активност, неизвесност предизвикана од можните ефекти на меѓународната финансиска криза врз банките во Република Македонија и изразено влијание на психолошките фактори врз донесувањето на одлуките на приватниот сектор, продолжи намалувањето на активностите на банкарскиот систем, коешто започна во последниот квартал од 2008 година. Дополнително на тоа, падот на активностите беше под влијание и на заострувањето на кредитните политики на банките, како прудентен одговор на влошените макроекономски услови и усогласување со макропрudentните мерки преземени од страна на Народната банка. Овие фактори, паралелно со релативно високиот степен на искористеност на депозитното јадро за финансирање на кредитната активност и заострените услови за задолжување на меѓународните финансиски пазари, се очекува и понатаму да имаат дестимулативно влијание врз динамиката на вкупните активности на банките во Република Македонија.

² Показателот ЦР5 го претставува учеството на активата (односно категоријата којашто се анализира, на пр. кредити на претпријатија, депозити на претпријатија итн.) на петте банки со најголема актива (односно категорија којашто се анализира) во вкупната актива (односно категоријата којашто се анализира) на банкарскиот систем.

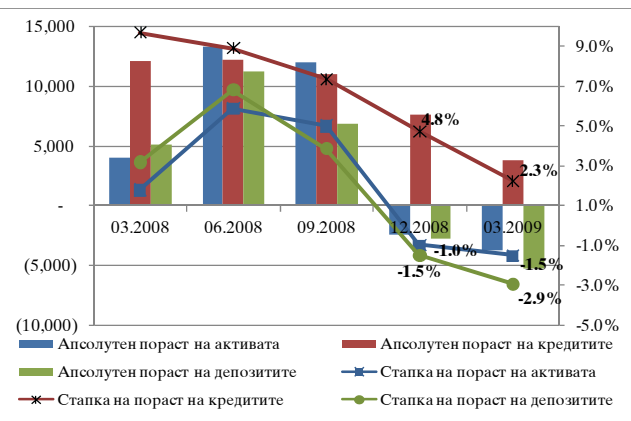
2.1. Биланс на состојба на банките³

Во првиот квартал од 2009 година продолжи падот на активата на банкарскиот систем, којшто започна во претходниот квартал. Кварталната стапка на промена на вкупната актива на банките, втор квартал по ред, беше негативна и изнесуваше -1,5%. Ваквата квартална динамика ја сведе годишната стапка на пораст на активата на 8,5%, за разлика од двоцифрените стапки на пораст коишто се бележеа во изминатите периоди. Како резултат на овие движења, активата на банките на 31.03.2009 година се сведе на нивото од 246.973 милиони денари.

Графикон бр. 1
Годишен пораст на активата, кредитите и депозитите

Графикон бр. 2
Квартален пораст на активата, кредитите и депозитите

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Главен двигател на намалувањето на активата на банките беше стеснувањето на нивното депозитно јадро. Како продолжување на трендот којшто започна во последниот квартал на 2008 година, депозитите од нефинансиски субјекти забележаа квартално намалување од 2,9%. Тоа беше доволно за да се преполови годишната стапка на пораст на депозитите за само еден квартал и на 31.03.2009 година да изнесува 6,1%, што е најниска годишна стапка на пораст во последните неколку години.

И покрај значителното забавување, кредитите одобрени од страна на банките продолжија да растат. На крајот на март 2009 година, и покрај намалувањето на стапката на раст за речиси 10 процентни поени, вкупните кредити продолжија да бележат двоцифрена годишна стапка на пораст (25,3%). Сепак, на квартално ниво, стапката на пораст на кредитите

³ Битно влијание врз поодделни билансни движења и структурата на билансите на банкарскиот сектор имаше почетокот на примената на новата сметководствена рамка за банките (од 01.01.2009 година), којашто е подготвена во линија со меѓународните стандарди за финансиско известување и за сметководство (новата рамка за сметководство и финансиско известување на банките е дефинирана во: Одлуката за сметковниот план на банките („Службен весник на РМ“ бр. 118/2007, 139/2008, 163/2008, 31/2009 и 66/2009), Упатството за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“, бр. 118/2007 и 80/2009) и Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи („Службен весник на РМ“, бр. 118/2007)). Од своја страна, оваа регулатива предизвика потреба за прилагодување на добар дел од подзаконската прудентна банкарска регулатива. Со оглед на овие регулаторни унапредувања, а особено поради поголемата длабочина на новата сметководствена рамка во однос на претходната, во одредени случаи прецизната споредбена анализа беше значително отежната.

беше пониска за повеќе од 50% од кварталната стапка на пораст остварена на 31.12.2008 година и се сведе на само 2,3%. Само за споредба, кварталниот пораст на кредитите остварен во првиот квартал од 2008 година изнесуваше околу 10%.

Табела бр. 3
Структура на активата и пасивата на ниво на банкарскиот систем

Биланс на состојба	Износ во милиони денари		Структура		Промена 31.03.2009/31.12.2008			
	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009	Апсолутна промена	Во проценти	Во структурата (во процентни поени)	Учество во промената
Готовина и салда кај НБРМ	26.979	24.354	10,8%	9,9%	-2.625	-9,7%	-0,9	70,4%
Портфолио на хартии од вредност	28.857	21.717	11,5%	8,8%	-7.140	-24,7%	-2,7	191,4%
Пласмани кај други домашни и странски банки	27.168	28.734	10,8%	11,6%	1.566	5,8%	0,8	-42,0%
Пласмани кај други финансиски институции	н.п.	1.430	н.п.	0,6%	1.430		0,6	-38,3%
Кредити на нефинансиски субјекти (нето)	154.272	157.626	61,5%	63,8%	3.354	2,2%	2,3	-89,9%
Пресметана камата и останата актива	5.260	5.118	2,1%	2,1%	-143	-2,7%	0,0	3,8%
Основни и нематеријални средства	8.168	8.468	3,3%	3,4%	300	3,7%	0,2	-8,0%
Неиздвоена исправка на вредноста	0	-474	0,0%	-0,2%	-474		-0,2	12,7%
Вкупна актива	250.704	246.973	100,0%	100,0%	-3.731	-1,5%		100,0%
Депозити од банки	12.006	13.580	4,8%	5,5%	1.574	13,1%	0,7	-42,2%
Депозити на нефинансиски субјекти	180.913	175.642	72,2%	71,1%	-5.271	-2,9%	-1,0	141,3%
Позајмици (краткорочни и долгорочни)	20.238	19.258	8,1%	7,8%	-980	-4,8%	-0,3	26,3%
Останата пасива	7.688	7.546	3,1%	3,1%	-142	-1,9%	0,0	3,8%
Посебна резерва за вонбилансни побарувања и останати резервирања	926	954	0,4%	0,4%	27	2,9%	0,0	-0,7%
Капитал и резерви	28.932	29.994	11,5%	12,1%	1.061	3,7%	0,6	-28,4%
Вкупна пасива	250.704	246.973	100,0%	100,0%	-3.731	-1,5%		100,0%

* Побарувањата на банките се прикажани на нето-основа, односно се намалени за исправката на вредноста.

** Податокот за пласманите кај други финансиски институции стана расположлив со воведувањето на новиот Сметковен план за банките. Претходно, овие пласмани беа сместени во други категории од активата.

***Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2009 година се забележа прекин на трендот на намалување на средствата пласирани кај други банки, присутен во изминатите неколку години. Во такви услови, а при намалени склоности за штедење и намалување на прибраните депозити, порастот на кредитната активност, во голема мера, беше поддржан од намаленото пласирање средства во хартии од вредност. Како продолжување на трендот започнат во изминатите неколку години, кредитите го зајакнаа доминантното учество и формираа нешто помалку од две третини од вкупната актива на банките на 31.03.2009 година. За сметка на овој пораст беше забележано намалување на учеството на портфолиото на хартии од вредност како резултат на значителното намалување на апсолутниот износ на средствата на банките пласирани во хартии од вредност. Намалувањето на портфолиото на хартии од вредност во целост беше условено од значително помалиот износ на запишани благajнички записи (6.876 милиони денари на 31.03.2009 година, наспроти 17.437 милиони денари на 31.12.2008 година). Порастот на запишаните државни записи (од 3.362 милиони денари на 31.12.2008 година, на 7.285 милиони денари на 31.03.2009 година) не беше доволен за неутрализирање на ова намалување и крајниот ефект на овие движења беше намалување на вкупното портфолио на хартии од вредност на банките.

И покрај намалувањето во однос на претходниот квартал, доминацијата на депозитите во структурата на вкупните извори на средства на банките и понатаму е главна карактеристика на страната на пасивата. Со учество од над две третини, депозитите на нефинансиските субјекти и понатаму претставуваат „примарен“ извор на средства на банките. Следна позначајна категорија на извори на средства, покрај капиталот и резервите, се заемите коишто како резултат на кварталното намалување, забележаа намалување и на учеството во вкупната пасива, коешто на 31.03.2009 година се сведе на 7,8%. Наспроти тоа, се забележува пораст на значењето на депозитите од банки, коишто на 31.03.2009 година формираа 5,5% од вкупните извори на средства.

2.1.1. Биланс на состојба на одделните групи банки

Во првиот квартал од 2009 година, стеснување на депозитното јадро, проследено со намалување и на вкупниот обем на активностите беше присутно кај сите групи банки. Притоа, надолното движење на вкупните активности беше поизразено кај групите средни и мали банки. Ваквите движења придонесоа за прекинување на трендот на постепен пораст на значењето на групата средни банки, присутен во изминатиот период, како и за натамошно маргинализирање на улогата на групата мали банки во рамки на банкарскиот систем на Република Македонија. За сметка на тоа, а како резултат на помалите негативни квартални стапки на промена, групата големи банки ја задржа и дополнително ја зацврсти доминацијата во структурата на вкупните средства и извори на средства на банките.

Табела бр. 4

Пазарно учество и пораст на вкупната актива, кредитите и депозитите по групи банки

КАТЕГОРИИ	Износ во милиони денари		Структура		Промена 31.03.2009/31.12.2008			
	31.12.2008	31.03.2009	31.12.2008	31.03.2009	Во апсолутни износи	Во проценти	Во структурата	Учество во промената
Вкупна актива	250.704	246.973	100,0%	100,0%	-3.731	-1,5%		100,0%
- Големи банки	165.798	165.493	66,1%	67,0%	-305	-0,2%	0,9	8,2%
- Средни банки	72.136	69.435	28,8%	28,1%	-2.701	-3,7%	-0,7	72,4%
- Мали банки	12.770	12.045	5,1%	4,9%	-725	-5,7%	-0,2	19,4%
Кредити на нефинансиски субјекти	167.907	171.734	100,0%	100,0%	3.827	2,3%		100,0%
- Големи банки	115.826	120.537	69,0%	70,2%	4.711	4,1%	1,2	123,1%
- Средни банки	48.250	47.514	28,7%	27,7%	-736	-1,5%	-1,1	-19,2%
- Мали банки	3.831	3.683	2,3%	2,1%	-148	-3,9%	-0,1	-3,9%
Депозити на нефинансиски субјекти	180.913	175.642	100,0%	100,0%	-5.271	-2,9%		100,0%
- Големи банки	129.909	128.144	71,8%	73,0%	-1.765	-1,4%	1,1	33,5%
- Средни банки	45.941	42.978	25,4%	24,5%	-2.962	-6,4%	-0,9	56,2%
- Мали банки	5.063	4.520	2,8%	2,6%	-543	-10,7%	-0,2	10,3%

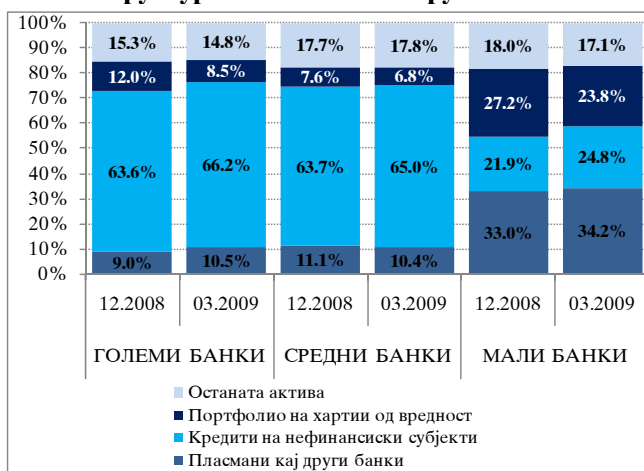
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Наспроти намалувањето на депозитите и вкупната актива кај сите групи банки, растот на кредитите одобрени од страна на групата големи банки беше доволен за неутрализирање на кредитниот пад во рамки на другите две групи банки. Оваа група банки оствари апсолутен квартален пораст на кредитната активност, со што во целост го услови позитивниот тренд на оваа билансна категорија на ниво на банкарскиот систем. Со тоа, групата големи банки

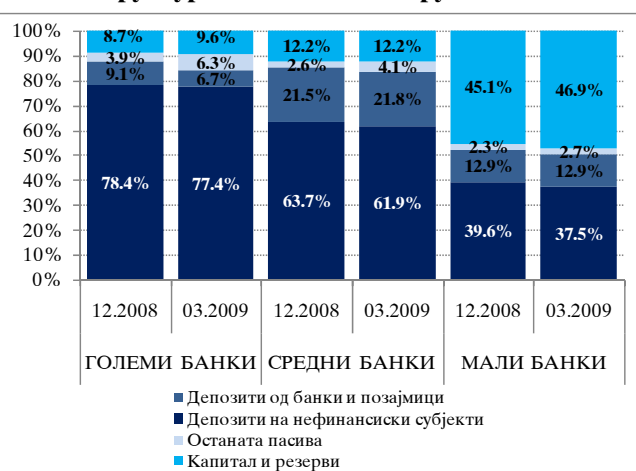
дополнително го зголеми своето учество во структурата на вкупните кредити одобрени на реалниот сектор од страна на банките во Република Македонија.

Структурните поместувања на активата кај одделните групи банки се надоврзуваа на оние на ниво на целиот банкарски систем. Притоа, и понатаму постојат разлики во структурата на активата на одделните групи банки (особено изразени во однос на групата мали банки). Во првиот квартал од 2009 година, во структурата на активата на сите групи банки беше присутен пораст на учеството на кредитите за сметка на намаленото значење на портфолиото на хартии од вредност. Притоа, како и во претходните периоди, кај групите големи и средни банки доминираат кредитите на нефинансиските субјекти. Наспроти тоа, учеството на кредитите во вкупната актива на групата мали банки е сѐ уште на значително пониско ниво, за сметка на повисокото учество на пласманите кај други банки и портфолиото на хартии од вредност.

Графикон бр. 3
Структура на активата по групи банки

Графикон бр. 4
Структура на пасивата по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Значителни разлики помеѓу одделните групи банки се присутни и од аспект на структурата на изворите на финансирање на нивните активности. Заедничка карактеристика за сите групи банки, како и за банкарскиот систем во целина, во првиот квартал од 2009 година, беше намаленото учество на депозитното јадро во вкупната пасива. И покрај ваквите движења, депозитите на нефинансиските субјекти и понатаму претставуваат најзначаен извор за финансирање на активностите кај групите големи банки и средни банки. Сепак, кај групата средни банки, присутно е релативно пониско структурно учество на овој извор на средства за сметка на повисокото ниво на користење на т.н. „секундарни“ извори на средства (депозити од банки и заеми). Структурата на вкупните извори на средства кај групата мали банки и понатаму се одликува со значително пониско учество на депозитното јадро, наспроти повисокото ниво на капитализираност на оваа група банки.

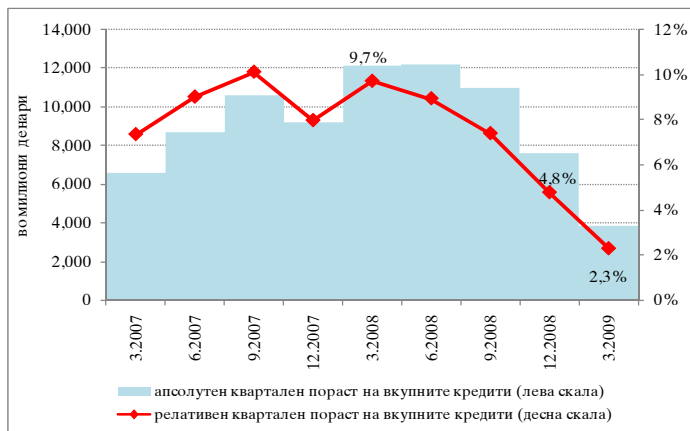
2.2. Кредитна активност

Забавената динамика на кредитната активност на банките, којашто започна во 2008 година, продолжи и во првиот квартал од 2009 година. Така, на 31.03.2009 година, бруто-кредитите на нефинансиските субјекти достигнаа ниво од 171.734 милиони денари и забележаа квартален пораст од 2,3% и годишен пораст од 25,3%.

Ваквата динамика на кредитната активност во најголем дел е условена од заострените услови за кредитирање. Анализата на очекувањата на банките за натамошната тенденција кај условите за кредитирање покажува дека банките, во следниот квартал, очекуваат значително заострување на условите за кредитирање на претпријатијата, делумно заострување на условите за кредитирање на населението и намалување на кредитната побарувачка⁴.

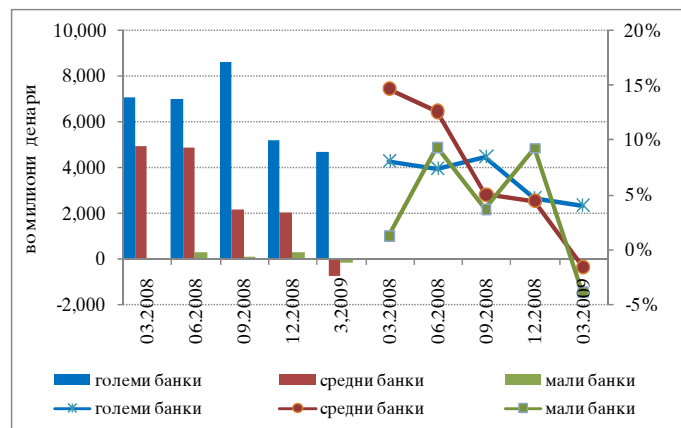
Забавување на кредитната активност е присутно кај сите групи банки. Како и во претходните квартали, најголем придонес за порастот на вкупните бруто-кредити имаше групата големи банки којашто учествува со 74% во годишниот пораст на кредитите, односно со 123,1% во кварталниот пораст на вкупните кредити. Оваа група банки оствари пораст на кредитите од 27,1%, на годишна основа, односно 4,1%, на квартална основа. Кај групите средни и мали банки во овој квартал се забележа намалување на кредитирањето од 1,5% и 3,9%, соодветно. На годишно ниво, растот на кредитните активности кај овие две групи забележа забавување.

Графикон бр. 5
Динамика и квартални стапки на раст на вкупните кредити на нефинансиски субјекти

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 6
Апсолутна и релативна квартална промена на вкупните кредити, по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁴ Извор: Анкета за кредитната активност на НБРМ за април 2009 година.

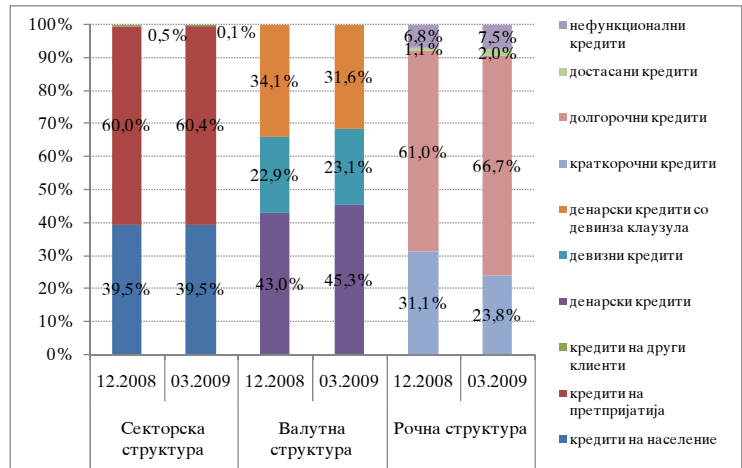
2.2.1. Структура на бруто-кредитите на нефинансиски субјекти (секторска, рочна и валутна)⁵

На 31.03.2009 година, во структурата на бруто-кредитите на нефинансиски субјекти не се забележаа

значителни промени во однос на претходниот квартал. Така, во секторската структура на вкупните кредити на нефинансиски субјекти доминираат кредитите кон претпријатија (со 60,4%). Во однос на валутната структура, 54,7% отпаѓаат на кредитите со валутна компонента, но паралелно со порастот, денарските кредити забележаа зголемување во учеството. Долгорочните кредити ја задржаа доминацијата во рочната структура на вкупните кредити и во

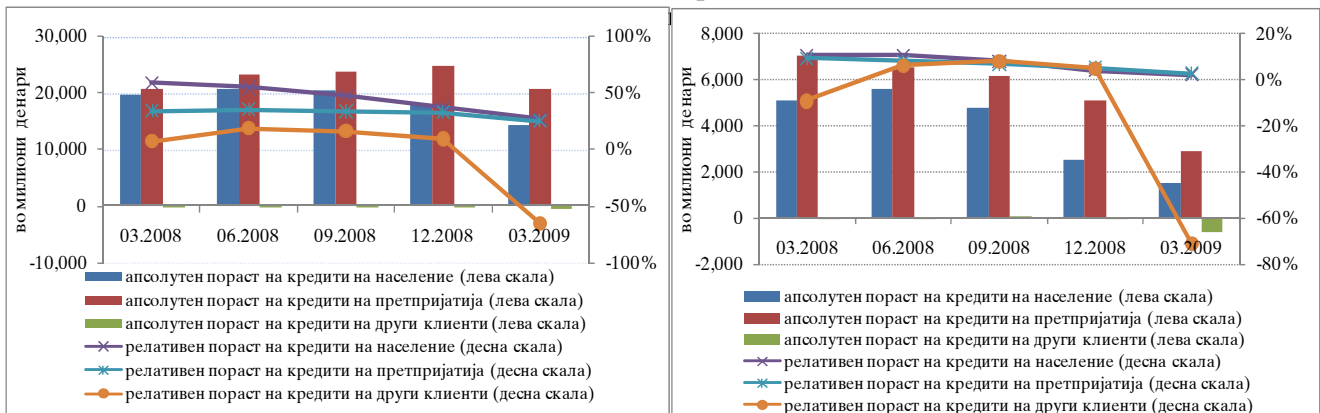
првиот квартал од 2009 година го зголемија своето учество за 5,7 процентни поени.

Графикон бр. 7
Секторска, валутна и рочна структура на вкупните кредити на нефинансиски субјекти

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 8
Годишна(лево) и квартална(десно)

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

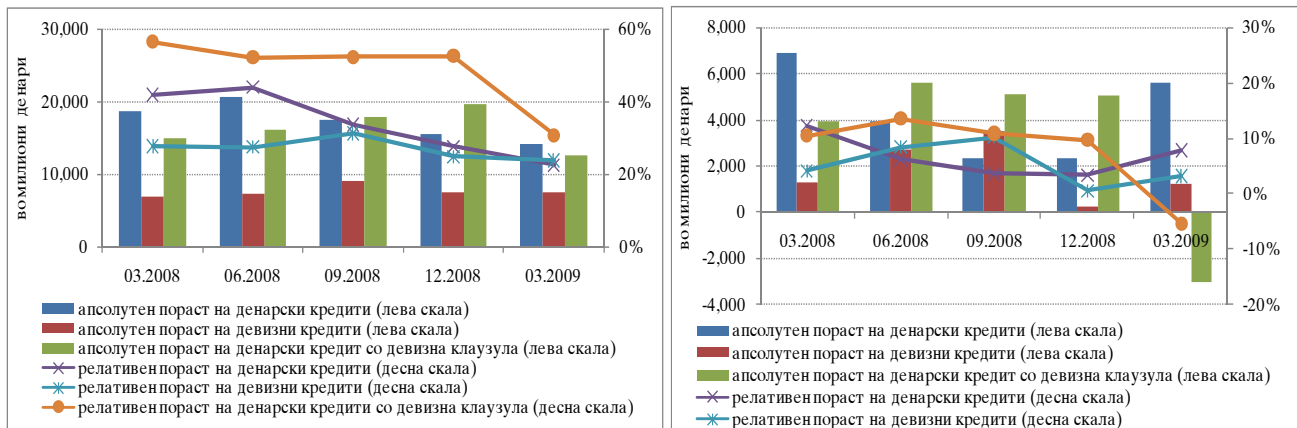
Најголем придонес во кварталниот и годишниот пораст на вкупните бруто-кредити на нефинансиски субјекти имаа кредитите на претпријатија. Тие, на крајот на првиот квартал, од 2009 година, создадоа 76,6% од кварталниот и 59,8% од годишниот пораст на вкупните кредити.

⁵ Во анекс бр. 3 е дадена структурата на кредитите на банките.

Во секторската структура на вкупните кредити најголемо забавување имаа кредитите на другите клиенти⁶ коишто во овој квартал се намалија за 599 милиони денари, или за 71,1%.

Графикон бр. 9

Годишна (лево) и квартална (десно) апсолутна и релативна промена на кредитите според валутната структура

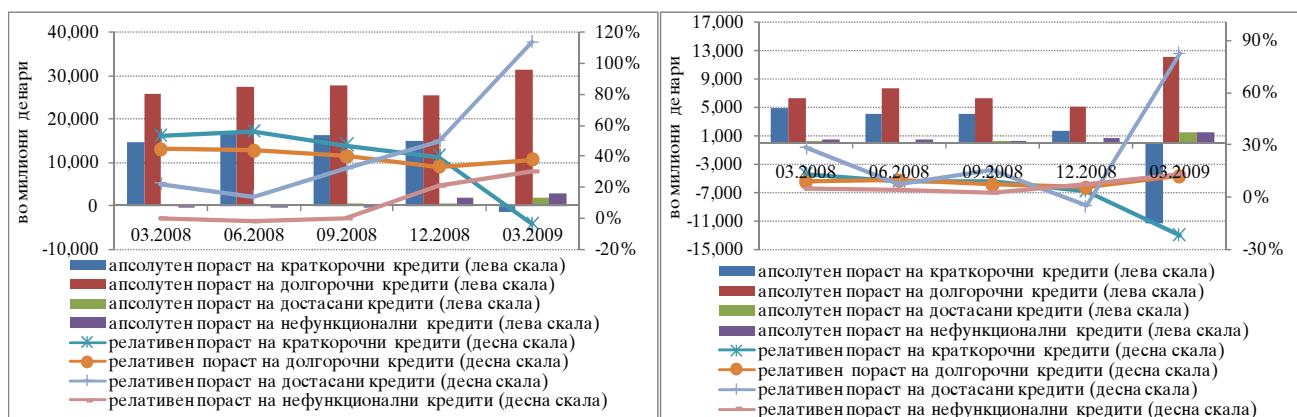

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Денарските кредити го зголемија своето учество во вкупните кредити. На 31.03.2009 година, тие забележаа квартален пораст од 7,8% (22,5% на годишно ниво), со што имаа најголем придонес во порастот на вкупните кредити. Овој квартал, денарските кредити со девизна клаузула се намалија за 3.042 милиони денари, додека девизните кредити забележаа пораст од 1.241 милиони денари. Ова доведе до квартално намалување на учеството на кредитите со валутна компонента во валутната структура на вкупните кредити, за 2,3 процентни поени.

Графикон бр. 10

Годишна (лево) и квартална (десно) апсолутна и релативна промена на кредитите според рочната структура

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

⁶ Намалувањето на категоријата „други кредити“ во еден дел се должи на поголемата детаљност на новиот Сметковен план за банките, што овозможи соодветно распоредување на кредитите коишто претходно влегуваа во оваа категорија.

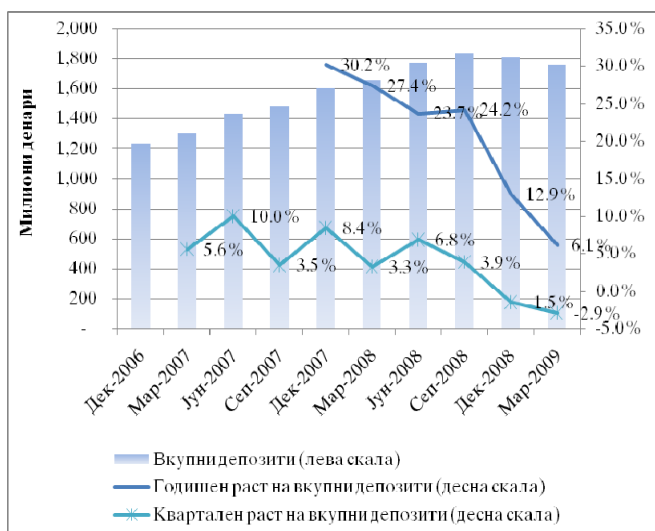
На крајот на првиот квартал од 2009 година, долгорочните кредити остварија највисок квартален пораст од 11,8% со што условија 317,1% од порастот на вкупните кредити. Краткорочните кредити се намалија за 21,8%. Нефункционалните кредити (кон нефинансиски субјекти) се зголемија за 13,1%, што предизвика зголемување на нивното учество во структурата на вкупните бруто-кредити. Овој квартал, достасаните кредити се зголемија за 82,7%, но нивното учество во вкупните кредити е мало (2%).

На крајот на првиот квартал од 2009 година, групата големи банки остана доминантна од аспект на секторската, рочната и валутната структура на кредитите по одделни групи банки, (анекс бр. 6 - Распределба на кредитите на нефинансиските субјекти по одделни групи банки). Од аспект на кредитирањето на одделните сектори, кај сите групи банки е поизразено учеството на кредитирањето на секторот „претпријатија“. Истовремено, кај сите групи банки најголемо учество има кредитирањето на долг рок. Анализата на валутната структура на кредитите покажува дека кај групите големи и средни банки е присутно поголемо учество на кредитите со валутна компонента, во споредба со денарските кредити. Наспроти тоа, кај групата мали банки доминираат денарските кредити. (анекс бр. 6 - Структура на кредитите на нефинансиски субјекти по одделни групи банки).

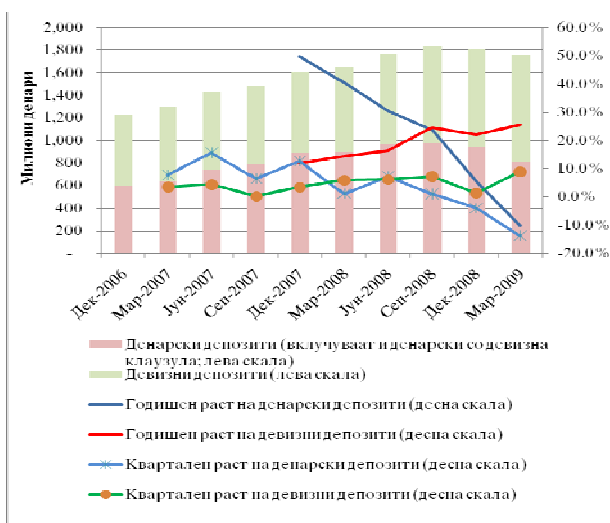
2.3. Депозитна активност на банките

Во првиот квартал од 2009 година продолжи трендот на квартален пад на депозитното јадро на банките, што започна во претходниот квартал, како и неговата засилена валутна трансформација. Под влијание на глобалните економски случувања, депозитите на банките забележаа негативна квартална стапка на раст на крајот на првиот квартал од 2009 година. На годишна основа, депозитите остварија најниска стапка на пораст во изминатите неколку години. Истовремено, продолжи трендот на понатамошна валутна трансформација на депозитите во корист на девизните депозити и денарските депозити со валутна клаузула.

Графикон бр. 11
Промени на вкупните депозити

Графикон бр. 12
Динамика на депозитите според валутната структура

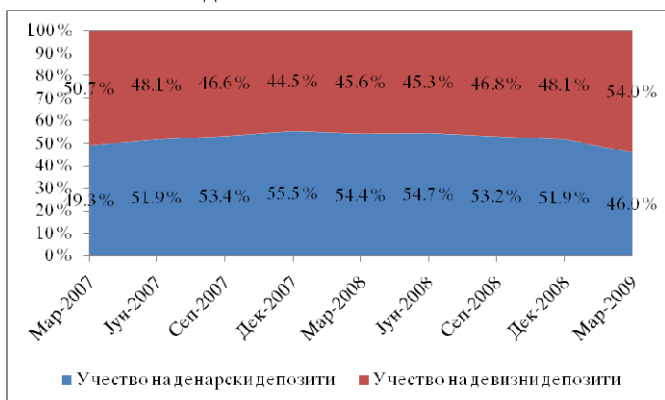

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На крајот на првиот квартал од 2009 година, вкупните депозити на банките го продолжија трендот на квартално намалување, којшто започна во последниот квартал од 2008 година. На 31.03.2009 година, вкупните депозити изнесуваа 175.642 милиони денари, што претставува квартален пад од 2,9%. На годишно ниво, вкупните депозити забележаа забавен пораст од 6,1%. Оваа годишна стапка на пораст е пониска за повеќе од половина од годишната стапка остварената во претходниот квартал, а за 4,5 пати пониска од стапката остварена во истиот квартал од претходната година.

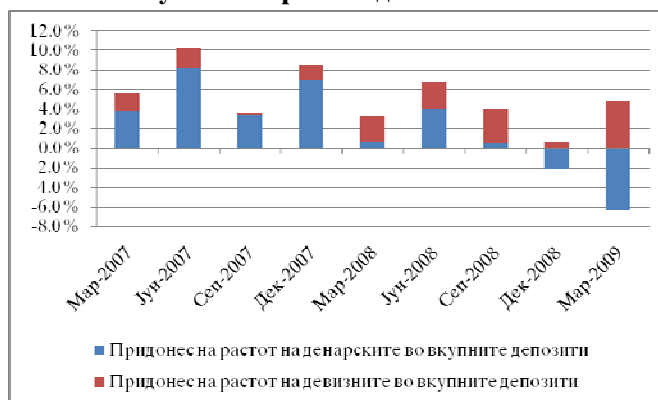
Во првиот квартал од 2009 година продолжи валутната трансформација на депозитите. Таа беше изразена преку побрзиот пораст на девизните депозити⁷, како и зголеменото учество на девизните депозити во структурата на вкупното депозитно јадро на банките. Порастот на девизните депозити се засили во првиот квартал од 2009 година, така што, на годишно ниво тој изнесуваше 25,6%, додека на квартално ниво тие пораснаа за 8,9%. За сметка на нив, кај денарските депозити се забележува значителен пад од 10,2% на годишно и 13,8% на квартално ниво.

Графикон бр. 13
Валутна структура на вкупните депозити на банките

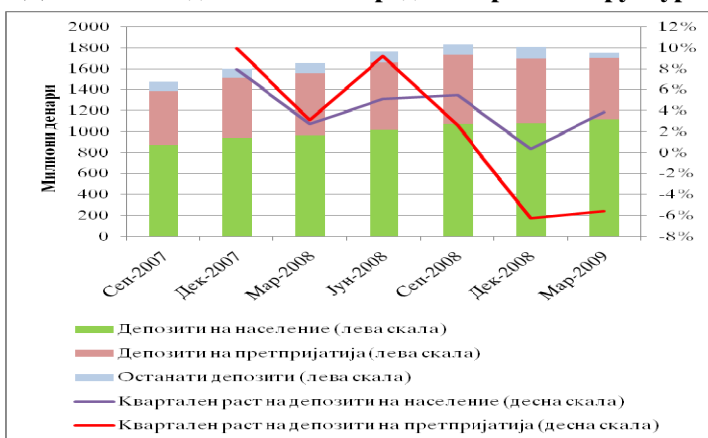
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

Графикон бр. 14
Придонес на денарските и девизните депозити во вкупниот пораст на депозитите

Во првиот квартал од 2009 година, депозитите на населението забележаа благ пораст, додека падот на депозитите на претпријатијата продолжи. Депозитите на претпријатијата забележаа пад од 0,8% на годишно и 5,6% на квартално ниво, продолжувајќи го падот што отпочна во претходниот квартал. За разлика од нив, депозитите на населението го продолжија својот раст. Тие, во првиот квартал од 2009 година се зголемија за 15,7% и 3,8%, на годишна и квартална

Графикон бр. 15
Динамика на депозитите според секторската структура

Извор: НБРМ, според податоците доставени од банките.

⁷ Заради споредбени потреби, денарските депозити со девизна клаузула се опфатени во денарските депозити (и зафаќаат 12,3% од денарските депозити).

основа, соодветно. Ваквата динамика на депозитите на одделните сектори предизвика извесно зголемување на учеството на депозитите на населението во вкупната депозитна база (од 4,1 процентни поени) и намалување на учеството на депозитите на претпријатијата (од 0,9 процентни поени) на квартална основа.

Во првиот квартал од 2009 година продолжи трендот на пораст на долгорочните депозити на банкарскиот систем. Тие остварија годишна стапка на раст од 72,2%, иако кварталната стапка на раст забележа забавување и изнесуваше 5,3%. Сепак, ваквите движења кај долгорочните депозити може да се припишат и на нивното релативно ниско досегашно ниво. Растот на долгорочните депозити придонесе за пораст и на нивното учество во вкупната депозитна база, коешто на крајот на првиот квартал од 2009 година достигна 10%, што е пораст за 0,8 процентни поени во однос на крајот на 2008 година и пораст за 3,8 процентни поени во однос на 31.03.2008 година. Благото но сигурно зголемување на учеството на долгорочните депозити во вкупните депозити е резултат на намерите на банките за поттикнување на долгорочното штедење и постигнување постабилно депозитно јадро (јадро со подолг просечен рок на достасување).

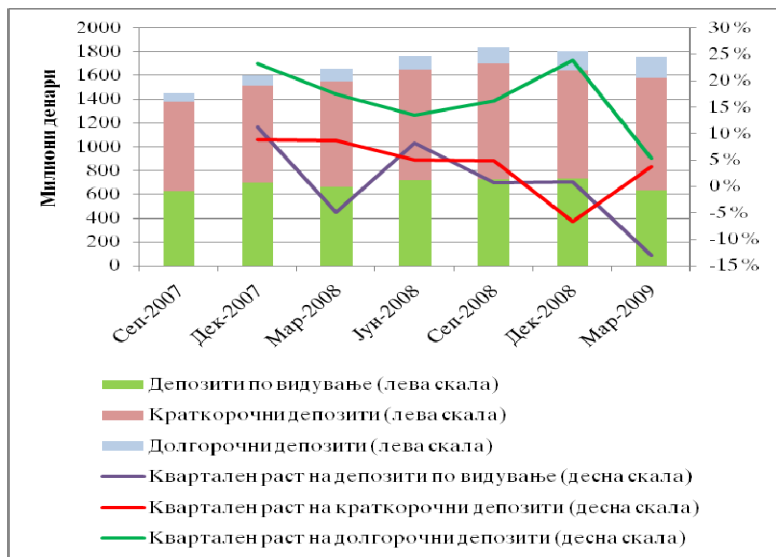
Во првиот квартал од 2009 година, учеството на депозитите по видување и краткорочните депозити во вкупните депозити, остана стабилно. Сепак, додека краткорочните депозити повторно бележеа квартален раст од 3,7% во првиот квартал од 2009 година, депозитите по видување, во истиот период остварија значителен квартален пад од 13%.

Доминантната позиција во формирањето на депозитите и понатаму £ припаѓа на групата големи банки. Ваквиот заклучок се потврдува при анализата на структурата на депозитите од сите три аспекти (според сектор, рочност и валута).

Табела бр. 5
Распореденост на депозитите по групи банки, со состојба на 31.03.2009 година

Групи банки	Секторска структура			Рочна структура			Валутна структура		
	Претпријатија	Население	Останати	По видување	Краткорочни	Долгорочни	Денарски	Денарски со валутна клаузула	Девизни
Големи банки	68,8%	75,6%	62,8%	74,9%	73,4%	63,6%	72,5%	51,1%	75,6%
Средни банки	28,3%	22,4%	27,0%	21,3%	24,8%	33,8%	23,1%	48,1%	23,0%
Мали банки	3,0%	2,0%	10,2%	3,8%	1,7%	2,6%	4,4%	0,8%	1,4%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Графикон бр. 16
Динамика на депозитите според рочната структура

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките

На 31.03.2009 година не се забележуваат значителни промени во структурата на депозитите на ниво на одделните групи банки. Депозитите на населението формираат најголем дел од депозитната база на сите групи банки. Од аспект на рочноста на депозитите, кај групите големи и средни банки постои повисоко учество на краткорочно орочените депозити, наспроти

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

групата мали банки кај којашто поголем дел отпаѓа на депозитите по видување. Во валутната структура на депозитите кај групите големи и средни банки преовладува учеството на девизните депозити, додека кај групата мали банки нивното релативно значење е помало, за сметка на денарските депозити. Кај сите три групи банки, денарските депозити со девизна клаузула имаат мало релативно значење.

Табела бр. 6
Структура на депозитите по групи банки, со состојба на 31.03.2009 година

Групи банки	Секторска структура				Рочна структура				Валутна структура			
	Претпријатија	Население	Останати	ВКУПНО	По видување	Краткорочни	Долгорочни	ВКУПНО	Денарски	Денарски со валутна клаузула	Девизни	ВКУПНО
Големи банки	31,3%	66,1%	2,7%	100,0%	37,1%	54,2%	8,7%	100,0%	40,1%	4,0%	55,9%	100,0%
Средни банки	38,3%	58,3%	3,4%	100,0%	31,5%	54,6%	13,8%	100,0%	38,1%	11,1%	50,8%	100,0%
Мали банки	38,3%	49,5%	12,3%	100,0%	53,3%	36,6%	10,1%	100,0%	68,5%	1,8%	29,7%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

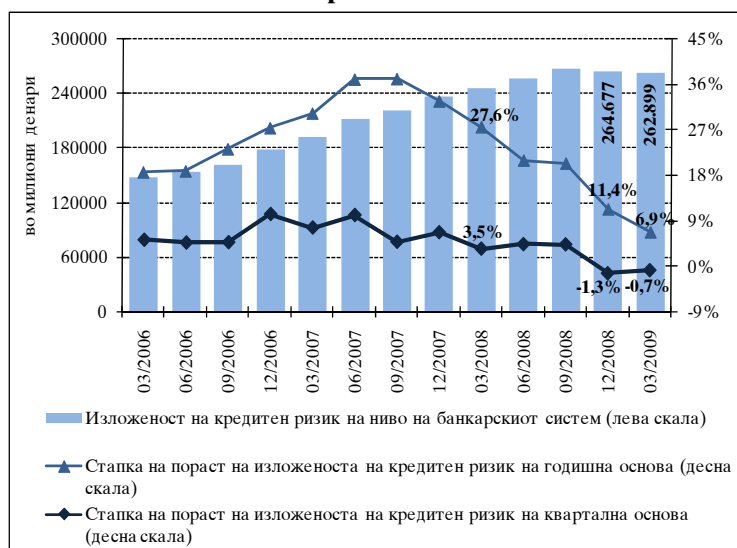
3. Ризици во банкарското работење

3.1. Кредитен ризик

3.1.1. Вкупна кредитна изложеност

Во првите три месеци од 2009 година, кредитната изложеност на банкарскиот систем забележа благо намалување. Ова намалување е делумно резултат на стеснувањето на опфатот и дефиницијата за кредитната изложеност на банките, согласно со новата Одлука за управување со кредитниот ризик⁸, чијашто примена започна на 01.01.2009 година. Од друга страна, намалувањето на кредитната изложеност се согледува пред сѐ преку намаленото вложување на банките во благајничките записи на НБРМ. Исто така, во првиот квартал од 2009 беше видливо и забавувањето на растот на кредитната изложеност кон нефинансискиот сектор. Ваквите движења произлегуваат од кварталното намалување на депозитите (како основен извор на финансирање на активностите на банките), при едновремено заострување на кредитните политики на банките како разумен одговор на ефектите од светската финансиска криза. Во првиот квартал од 2009 година, нефункционалните кредити бележат забрзан раст, што наметнува потреба за засилено следење од страна на банките, како на нивното вкупно кредитно портфолио, така и на поодделните сегменти од портфолиото.

Графикон бр. 17
Движење и пораст на кредитната изложеност на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од

⁸ Од 01.01.2009 година, започна да се применува новата Одлука за управување со кредитниот ризик („Службен весник на РМ“, бр. 17/2008 и 31/2009). Со оваа Одлука се пропишува методологијата за управување со кредитниот ризик, којашто вклучува критериуми за класификација на активните билансни и вонбилансни ставки според степенот на ризичност, начинот на утврдување и висината на износот на исправка на вредноста и на посебната резерва, како и опфатот и содржината на системот за управување со кредитниот ризик. Во споредба со претходната регулатива, постојат разлики во однос на опфатот и дефинициите на кредитната изложеност, начините и критериумите за класификација на кредитната изложеност, разлики во постапката и утврдувањето на исправката на вредност/посебната резерва на кредитната изложеност на банките и слично. Според оваа Одлука, од вкупната изложеност на кредитен ризик експлицитно се исклучени: вложувањата во хартии од вредност и други финансиски инструменти коишто се чуваат за тргување, коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех, вложувањата во подружници, придружените друштва и заедничките вложувања и кредити и побарувањата коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех (овие позиции, заклучно со 31.12.2008 година не беа исклучувани од дефиницијата на изложеноста на кредитниот ризик). На 31.03.2009 година, овие позиции на банките изнесуваат 1.053 милиони денари, што претставува 59,2% од намалувањето на кредитната изложеност на банкарскиот систем во првиот квартал од 2009 година, но тие зафаќаат само 0,4% од вкупната кредитна изложеност на 31.03.2009 година.

Во првиот квартал на 2009 година, кредитната изложеност на банките забележа благо намалување. На 31.03.2009 година, вкупната кредитна изложеност изнесува 262.899 милиони денари и во однос на крајот од 2008 година, забележа намалување од 1.778 милиони денари, односно за 0,7%. Околу 60% од кварталното намалување на кредитната изложеност на банките се должи на стеснувањето на опфатот на активните билансни позиции коишто се предмет на класификација, согласно со новата Одлука за управување со кредитниот ризик⁸. Намалувањето на кредитната изложеност, присутно во последниот квартал од 2008 година и во првиот квартал од 2009 година, доведе до значително забавување на годишниот раст на кредитната изложеност на банките. Така, на годишна основа (31.03.2008-31.03.2009), вкупната кредитна изложеност се зголеми за 16.860 милиони денари (или за 6,9%), што е помалку за 36.299 милиони денари (или за 20,7 процентни поени) во споредба со забележаниот годишен пораст во периодот 31.03.2007-31.03.2008 година.

Намалување на кредитната изложеност е присутно кај групата средни и групата мали банки, додека кредитната изложеност на групата големи банки забележа минимален квартален пораст. Во првиот квартал од 2009 година, кредитната изложеност на групата средни банки забележа пад од 1.822 милиони денари, со што најмногу придонесе за намалувањето на вкупната кредитна изложеност на банкарскиот систем. Наспроти тоа, кредитната изложеност на групата големи банки бележи квартален раст од 335 милиони денари (или за 0,2%), со што го зајакна доминантното учество во вкупната изложеност на банкарскиот систем.

Табела бр. 7
Состојба и пораст на кредитната изложеност по групи банки

Група банки	Износ (во милиони денари)			Структура (во %)			Квартална промена (31.03.2009/31.12.2008)			Годишна промена (31.03.2009/31.03.2008)		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	Во милиони денари	Во %	Учество во промената	Во милиони денари	Во %	Учество во промената
Големи банки	172.809	184.282	184.617	70,2%	69,6%	70,2%	335	0,2%	-18,8%	11.807	6,8%	70,0%
Средни банки	61.288	68.185	66.363	24,9%	25,8%	25,2%	-1.822	-2,7%	102,5%	5.075	8,3%	30,1%
Мали банки	11.941	12.210	11.920	4,9%	4,6%	4,5%	-290	-2,4%	16,3%	-21	-0,2%	-0,1%
Вкупно:	246.039	264.677	262.899	100,0%	100,0%	100,0%	-1.778	-0,7%	100,0%	16.861	6,9%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Во првите три месеци од 2009 година, кредитната изложеност кон финансиските институции и државата значително се намали, додека кредитната изложеност кон реалниот сектор бележи пораст. Сепак, во споредба со првиот квартал од 2008 година, растот на кредитната изложеност кон реалниот сектор бележи значително забавување. Кредитната изложеност кон секторот „финансиски институции и држава“ бележи квартално намалување од 5.513 милиони денари (или за 9,5%), што произлегува од намаленото вложување на банките во благајничките записи на НБРМ, но и од стеснувањето на опфатот на кредитната изложеност на банките, согласно со новата Одлука за управување со кредитниот ризик. Наспроти тоа, кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти забележа највисок апсолутен и релативен пораст, од 3.167 милиони денари (или за 2,5%), додека кредитната изложеност кон секторот „физички лица и трговци-поединци“ минимално се зголеми за 548 милиони денари⁹ (или за 0,7%). За споредба, во првиот квартал од 2008 година, кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти се зголеми за 7.273 милиони денари (или за 7,3%), додека изложеноста кон физичките лица и трговците-поединци забележа раст од 6.367 милиони денари (или за 10,2%), што само укажува на значителното забавување на растот

⁹ Извор: Кредитен регистар на НБРМ; Извештај за кредитна изложеност по дејности, по категорија на ризик, по поединечна банка.

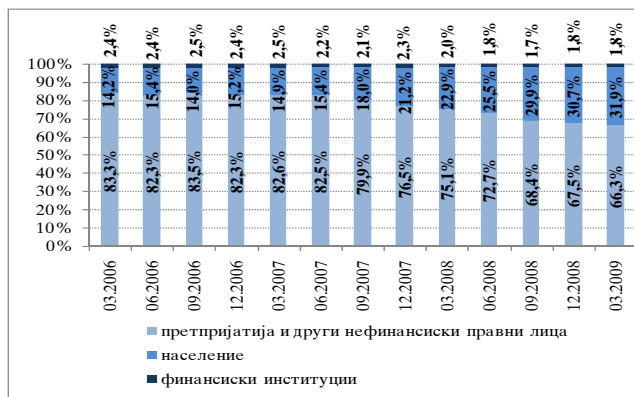
на кредитната изложеност кон реалниот сектор, а особено кон домаќинствата. На 31.03.2009 година, изложеноста на банкарскиот систем кон претпријатијата и останатите комитенти има највисоко структурно учество, од 48,8% во вкупната кредитна изложеност (анекс бр. 8 - Состојба и промени во секторската структура на кредитната изложеност).

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009 година), денарската кредитна изложеност на банките се намали, додека кредитната изложеност со валутна компонента забележа раст. Имено, во првиот квартал од 2009 година, денарската кредитна изложеност забележа пад од 6.434 милиони денари (или за 5%), што е резултат на веќе споменатото намалено вложување на банките во благајничките записи на НБРМ и стеснувањето на опфатот на кредитната изложеност. Наспроти тоа, највисок апсолутен и релативен пораст од 4.021 милиони денари (или за 5,5%) забележа девизната кредитна изложеност, пред сѐ како резултат на зголеменото пласирање средства во странски банки. Денарската кредитна изложеност со валутна клаузула забележа минимален квартален пораст од 616 милиони денари (или за 1%). На 31.03.2009 година, денарската кредитна изложеност и понатаму има највисоко структурно учество, од 46,6% во вкупната кредитна изложеност на банките (анекс бр. 8 - Состојба и промени во валутната структура на кредитната изложеност).

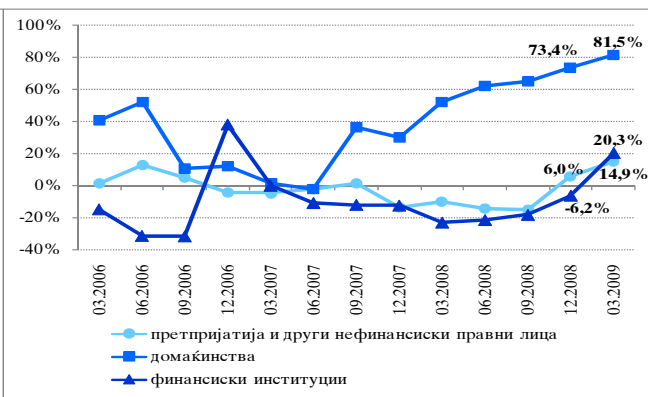
Во структурата на кредитната изложеност на банките, по одделни ставки, највисок квартален пад забележа кредитната изложеност врз основа на „други побарувања“, додека изложеноста врз основа на редовните кредити забележа најголем квартален апсолутен пораст. Редовните кредити на банките забележаа квартален раст од 5.095 милиони денари (или за 2,8%), со што го задржаа доминантното учество, од 71,3%, во вкупната кредитна изложеност. Наспроти тоа, во првиот квартал од 2009 година, изложеноста на банките врз основа на другите побарувања се намали за 7.523 милиони денари, или за 24,4%, со што најмногу придонесе за кварталниот пад на вкупната кредитна изложеност на ниво на банкарскиот систем¹⁰ (анекс бр. 9 - Состојба и промени во структурата на кредитната изложеност, по одделни ставки).

¹⁰ И покрај релативно високиот квартален пораст на вложувањата на банките во државните записи (во првиот квартал на 2009 година, овие вложувања забележаа раст од 3.923 милиони денари или за 116,7%), кредитната изложеност на банките врз основа на „други побарувања“ бележи намалување, што е најмногу резултат на намаленото вложување на банките во благајничките записи на НБРМ, а делумно произлегува и од стеснувањето на опфатот на кредитната изложеност на банките.

Графикон бр. 18
Секторска структура на нефункционалните кредити

Графикон бр. 19
Годишни стапки на промена на нефункционалните кредити

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Во првите три месеци од 2009 година, вкупните нефункционални кредити забележаа пораст од 1.597 милиони денари (или за 13,9%), со што нивното учество во вкупната кредитна изложеност на банките се зголеми од 4,3% на крајот од 2008 година, на 5,0% на 31.03.2009 година.

Анализата на секторската структура на нефункционалните кредити покажува забрзување на растот на нефункционалните кредити кај сите анализирани сектори. Нефункционалните кредити на секторот „физички лица и трговци-поединци“ забележаа највисока годишна стапка на раст од 81,5%, што е повеќе за 8,1 процентни поени во споредба со остварениот годишен раст во периодот 31.12.2007-31.12.2008 година¹¹. Значителен раст се забележува и кај нефункционалните кредити на секторот „финансиски институции“, коишто во периодот 31.03.2008-31.03.2009 година се зголемија за 20,3%, или за 40 милиони денари. Високата годишна стапка на раст на нефункционалните кредити на финансиските институции се релативизира, ако се има предвид скромното учество на нефункционалните кредити на овој сектор во вкупните нефункционални кредити на ниво на банкарскиот систем (на 31.03.2009 година ова учество изнесуваше 1,8%). Нефункционалните кредити на секторот „претпријатија и други нефинансиски правни лица“¹² забележаа нешто поумерен годишен раст од 14,9% и го задржаа доминантното учество во секторската структура на нефункционалните кредити, од 66,3%.

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009) највисок апсолутен пораст, од 890 милиони денари (или за 11,4%), забележаа нефункционалните кредити на претпријатијата и другите нефинансиски правни лица. Од друга страна, нефункционалните кредити на домаќинствата бележат највисок процентуален пораст, од 18,2% (или за 644 милиони денари). Во првиот квартал од 2009 година, нефункционалните кредити на финансиските институции се зголемија за 31 милиони денари (или за 15,1%), што е најмногу резултат на порастот на нефункционалните кредити кај една банка.

¹¹ Извор: Состојба од сметките на сметковниот план коишто банките ги доставуваат до НБРМ.

¹² Другите нефинансиски правни лица ги опфаќаат нерезидентите, јавниот сектор и слично.

3.1.2. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на изложеноста на кредитен ризик на ниво на банкарскиот систем

Во првиот квартал од 2009 година, сите показатели за квалитетот на кредитното портфолио на банките бележат извесно влошување. Ова влошување дополнително е изразено во услови на намалување на кредитната изложеност, коешто започна во последниот квартал на 2008 година. Од друга страна, тоа е резултат на мигрирање на кредитната изложеност од категориите на ризик со понизок кон категориите на ризик со повисок степен на ризичност. Сепак, при изведувањето на заклучоците за движењата на показателите за квалитетот на кредитната изложеност на банките во првиот квартал од 2009 година, треба да се земат предвид измените во начините и критериумите за класификација на кредитната изложеност, како и измените во постапката и утврдувањето на исправката на вредноста/посебната резерва на кредитната изложеност на банките, коишто започнаа да се применуваат од 01.01.2009 година, како дел од новата Одлука за управување со кредитниот ризик¹³.

Табела бр. 8
Показатели за квалитетот на кредитната изложеност

Показател	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009
Просечно ниво на ризичност	5,4%	5,8%	6,2%
% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност	5,6%	6,4%	6,9%
% на Д во вкупната кредитна изложеност	2,4%	2,5%	2,9%
% на нето В, Г и Д во сопствените средства	17,8%	20,2%	20,6%
Покриеност на В, Г и Д со вкупно утврдената исправка на вредност на кредитната изложеност	95,3%	91,0%	88,4%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

¹³Со новата Одлука се пропишува банките да можат да вршат класификација на поединечно значајни ставки, на портфолио на мали кредити, но и на група слични финансиски инструменти (нова категорија воведена со оваа Одлука). Покрај тоа има измени во критериумите (новата Одлука пропишува општи и посебни критериуми) и начинот на класификација на позициите од кредитната изложеност на банките во една од петте категории на ризик. Постапката на утврдување на исправката на вредноста (посебната резерва) е проширена со можноста таа да се утврди, не само врз основа на пропишаните критериуми за класифицирање на одредена позиција во соодветна категорија на ризик, туку и како разлика меѓу сметководствената вредност и утврдената сегашна вредност (преку дисконтирање на очекуваните идни парични текови) на позицијата којашто се класифицира. За разлика од претходно, кога за секоја категорија на ризик имаше точно утврден процент на посебна резерва, со новата Одлука се пропишани интервали на исправката на вредноста/посебната резерва за секоја одделна категорија на ризик (за „А“ - од 0-10%, за „Б“ - над 10 до 25%, за „В“ - над 25 до 50%, за „Г“ - над 50 до 75% и за „Д“ - над 75 до 100%). Одлуката за управување со кредитниот ризик е изготвена во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Наспроти намалувањето на вкупната кредитна изложеност на банките, во првиот квартал од 2009 година, кредитната изложеност со повисок степен на ризичност забележа раст. Од друга страна, кварталниот пораст на вкупната утврдена исправка на вредноста на кредитната изложеност на банките расте побавно, односно не соодветствува со порастот на кредитната изложеност со понизок степен на квалитет. Ваквите движења имаа негативен одраз врз сите показателите за квалитетот на кредитното портфолио на банките. Кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ забележа квартален пораст од 6,9% (или за 1.162 милиони денари), додека вкупната кредитна изложеност на банките се намали за 0,7% (анекс бр. 9 - Состојба и структура на кредитната изложеност, по категории на ризик). Од друга страна, на квартална основа (31.12.2008-31.03.2009 година) вкупната исправка на вредноста на кредитната изложеност на банките забележа пораст од 3,8% (или за 592 милиони денари). Просечното ниво на ризичност на кредитната изложеност забележа квартално зголемување (влошување) за 0,4 процентни поени и на 31.03.2009 година го достигна нивото од 6,2%. Учеството на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност изнесува 6,9%, што претставува влошување за 0,5 процентни поени, во споредба со крајот на 2008 година. Истовремено, влошување од 0,4 процентни поени се забележува и кај показателот за учеството на нерезервиранит износ на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупните сопствени средства на банкарскиот систем (овој показател на 31.03.2009 година изнесува 20,6%). На 31.03.2009 година, вкупната утврдена исправка на вредноста на кредитната изложеност на банките покрива 88,4% од кредитната изложеност со повисок степен на ризичност, што претставува намалување за 2,6 процентни поени во споредба со 31.12.2008 година.

Во текот на првиот квартал од 2009 година, банките направија отпис на побарувањата во износ од 750 милиони денари, што претставува 0,3% од вкупната кредитна изложеност на 31.12.2008 година. Овој износ е поголем за 736 милиони денари во однос на побарувањата отпишани во текот на првиот квартал од 2008 година. Обемот на извршените отписи има влијание врз показателот за учеството на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност. Така, доколку банките не вршеле отписи на побарувањата, на 31.03.2009 година овој показател би изнесувал 7,1% (наместо 6,9%) и во споредба со крајот на 2008 година би забележал зголемување за 0,7 процентни поени (наместо за 0,5 процентни поени). Во структурата на отпишаните побарувања, со учество од 63,5% доминираат побарувањата врз основа на камати, додека според валутната и секторската структура доминантно учество имаат отпишаните девизни побарувања и побарувањата од

Графикон бр. 20
Движење на кварталните износи на извршените нето-отписи на побарувањата

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

претпријатијата, со учество од 65,9% и 89,6%, соодветно. Во истиот период се наплатени претходно отпишани побарувања во износ од 36 милиони денари (што е помалку за 18 милиони денари во споредба со првиот квартал од 2008 година).

Табела бр. 9

Показатели за квалитетот на кредитната изложеност според валутната структура

Показател	Денарска кредитна изложеност			Денарска кредитна изложеност со девизна клаузула			Девизна кредитна изложеност		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009
% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност	7,0%	7,5%	8,6%	7,0%	7,0%	5,2%	2,6%	3,9%	5,6%
Просечно ниво на ризичност	6,6%	6,9%	7,8%	6,0%	5,6%	4,3%	3,6%	4,1%	5,3%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Во првите три месеци од 2009 година, квалитетот на кредитната изложеност во девизи и во денари се влошува. Ваквото движење е особено изразено кај девизната кредитна изложеност, којашто во првиот квартал од 2009 година забележа зголемување за 5,5%, при истовремен пораст на девизната компонента со повисок степен на ризичност од 50,6%. Од друга страна, во првите три месеци од 2009 година, денарската изложеност со повисок степен на ризичност се зголеми за 8,5%, додека вкупната денарска кредитна изложеност се намали за 5%. Подобрвање на показателите за квалитетот на кредитното портфолио е присутно единствено кај кредитната изложеност во денари со девизна клаузула, за која на 31.03.2009 година е карактеристично најниско ниво на ризичност.

Табела бр. 10

Показатели за квалитетот на кредитната изложеност по групи банки

Група банки	% на В, Г и Д во вкупната кредитна изложеност			% на нето В, Г и Д во сопствени средства			Просечно ниво на ризичност		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009
Големи банки	6,0%	6,5%	6,8%	24,6%	23,7%	22,3%	5,9%	6,3%	6,6%
Средни банки	3,9%	5,5%	6,5%	13,3%	21,4%	25,2%	3,4%	3,9%	4,6%
Мали банки	9,1%	9,8%	10,9%	2,9%	4,1%	5,1%	8,8%	9,2%	10,3%
Вкупно:	5,6%	6,4%	6,9%	17,8%	20,2%	20,6%	5,4%	5,8%	6,2%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Релативно високиот пораст на кредитната изложеност со повисок степен на ризичност кај одделните групи банки, во услови на намалување или забавување на растот на нивната вкупна кредитна изложеност, предизвика влошување на поголемиот дел од показателите за квалитетот на кредитното портфолио кај сите групи банки. Повеќето показатели за обемот на кредитниот ризик кај групата средни банки сѐ уште се на најниско ниво, иако кај оваа група банки беше најизразен процентуалниот пораст на поризичната изложеност и намалувањето на вкупната кредитна изложеност. Кредитната изложеност со повисок степен на ризичност кај групата големи, групата средни и групата мали банки забележа квартална стапка на пораст од 4,1%, 15,3% и 8,7%, соодветно, додека во истиот период вкупната кредитна изложеност се промени за 0,2%, -2,7% и -2,4%, кај соодветните групи банки. Ваквите движења предизвикаа влошување на просечното ниво на ризичност и учеството на кредитната изложеност

класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност, кај сите групи банки.

3.1.3. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „претпријатија и останати комитенти“

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009), повеќето показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „претпријатија и останати комитенти“ бележат извесно влошување. Показателите за учеството на кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност и за покриеноста на изложеноста класифицирана во категориите на повисок ризик со вкупната утврдена исправка на вредноста на кредитната изложеност бележат влошување за 0,6 и 5,6 процентни поени и изнесуваат 9,7% и 88,5%, соодветно. Од друга страна, доколку се изземат ефектите од отписот на побарувањата од овој сектор (да се претпостави дека во првиот квартал од 2009 година, банките не извршиле отписи на побарувањата од претпријатијата и останатите комитенти), тогаш на 31.03.2009 година, показателот за учеството на кредитната изложеност со понизок степен на квалитет во вкупната кредитна изложеност би изнесувал 10,1%. Во првиот квартал од 2009 година, показателот за просечното ниво на ризичност на кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти остана непроменет (8,6%). Ваквите движења се резултат на повисоката квартална стапка на раст на кредитната изложеност со повисок степен на ризичност кон секторот „претпријатија и останати комитенти“ (9,1%), во споредба со порастот на вкупната кредитна изложеност (2,5%) и вкупната утврдена исправка на вредноста за кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти (2,5%).

Табела бр. 11

Показатели за степенот на квалитет на кредитната изложеноста кон секторот „претпријатија и останати комитенти“

Показатели за степенот на квалитет на кредитната изложеност	Датум	Индустрија	Земјоделство, лов и шумарство	Градежништво	Трговија на големо и мало	Сообраќај, складирање и врски	Вкупна кредитна изложеност кон претпријатија и останати комитенти
Просечно ниво на ризичност	31.03.2009	10,9%	16,4%	7,1%	6,7%	6,2%	8,6%
	31.12.2008	10,7%	17,3%	7,6%	6,8%	6,0%	8,6%
	31.03.2008	10,8%	18,2%	7,8%	7,5%	5,9%	8,9%
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност	31.03.2009	12,9%	19,5%	7,7%	7,3%	8,9%	9,7%
	31.12.2008	11,7%	18,1%	9,1%	7,1%	7,1%	9,1%
	31.03.2008	11,6%	18,4%	9,5%	6,9%	5,4%	9,1%
Покриеност на В, Г и Д со вкупно утврдената исправка на вредноста на кредитната изложеност	31.03.2009	84,5%	84,3%	92,3%	92,4%	70,1%	88,5%
	31.12.2008	91,9%	95,7%	83,5%	96,2%	85,5%	94,1%
	31.03.2008	93,2%	98,7%	81,8%	109,1%	109,7%	98,6%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Просечното ниво на ризичност бележи влошување кај кредитната изложеност кон дејностите „индустрија“ и „сообраќај, складирање и врски“ за по 0,2 процентни поени. Од друга страна, показателите за учеството на кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност и за покриеноста на изложеноста класифицирана во повисоките категории на ризик со вкупната утврдена исправка на вредноста,

бележат влошување кај сите поважни дејности, освен кај дејноста „градежништво“. На квартална основа, сите показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон „градежништвото“ бележат подобрување.

Табела бр. 12

Промена на кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти, класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“

Кредитна изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти, по одделни дејности	Кредитна изложеност класифицирана во „В“, „Г“ и „Д“ (во милиони денари)			Апсолутни промени (во милиони денари)		Релативна промена (во %)	
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008-31.03.2009	31.12.2008-31.03.2009	31.03.2008-31.03.2009	31.12.2008-31.03.2009
Индустрија	5.057	5.724	6.475	1.418	750	28,0%	13,1%
Земјоделство, лов и шумарство	641	706	727	86	21	13,5%	3,0%
Градежништво	869	1.074	1.031	162	-42	18,7%	-3,9%
Трговија на големо и мало	2.231	2.755	2.838	608	83	27,2%	3,0%
Сообраќај, складирање и врски	402	609	739	337	130	83,9%	21,4%
Останати дејности	535	522	613	78	91	14,5%	17,4%
Вкупна кредитна изложеност кон претпријатија и останати комитенти	9.734	11.390	12.423	2.689	1.033	27,6%	9,1%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009), највисок апсолутен пораст забележа кредитната изложеност со повисок степен на ризичност кон дејноста „индустрија“. Од друга страна, највисок процентуален пораст бележи кредитната изложеност со понизок степен на квалитет кај дејноста „сообраќај, складирање и врски“. Во првиот квартал од 2009 година, кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ кон дејноста „индустрија“ забележа пораст од 750 милиони денари (или за 13,1%), што претставува 72,6% од вкупниот апсолутен пораст на изложеноста со повисок степен на ризичност кон претпријатијата и останатите комитенти. Кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ кон дејноста „сообраќај, складирање и врски“ забележа квартален пораст од 21,4% (или за 130 милиони денари).

3.1.4. Ниво на ризичност и показатели за квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „физички лица“

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009), дел од показателите за квалитетот на кредитната изложеност кон физичките лица бележат влошување. Ова влошување се јавува во услови на поголемо забавување на растот на вкупната кредитна изложеност кон физичките лица, во споредба со забавувањето на растот на кредитната изложеност со повисок степен на ризичност. Во првиот квартал на 2009 година, вкупната кредитна изложеност кон физичките лица се зголеми за 0,9% (стапката на пораст за првиот квартал на 2008 година изнесуваше 10,3%), додека кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, забележа раст од 6,6%, или за 313 милиони денари (за споредба, во првиот квартал од 2008 година, кредитната изложеност со повисок степен на ризичност кон физичките лица растеше со стапка од 12,9%). Наспроти тоа, во првите три месеци од 2009 година, вкупната утврдена исправка на вредноста на кредитната изложеност кон физичките лица забележа раст од 24,1% (или за 894 милиони денари).

Во првиот квартал од 2009 година, показателите за просечното ниво на ризичност на изложеноста кон секторот „физички лица“ и за учеството на кредитната изложеност со повисок степен на ризичност во вкупната кредитна изложеност бележат влошување за 0,4 и 1,1 процентни поени, соодветно. Наспроти тоа, показателот за покриеноста на кредитната изложеност со повисок степен на ризичност со вкупната утврдена исправка на вредноста на изложеноста кон физичките лица, забележа подобрување за 12,8 процентни поени.

Табела бр. 13

Показатели за степенот на квалитет на кредитната изложеност кон секторот „физички лица“

Показатели за степенот на квалитетот на кредитната изложеност	Датум	Кредити за станбен и деловен простор	Потрошувачки кредити	Негативни салда по тековни сметки	Кредитни картички	Автомобилски кредити	Други кредити	Вкупна изложеност кон население
Учество на „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност	31.03.2009	4,0%	10,1%	3,3%	4,9%	5,8%	10,6%	6,5%
	31.12.2008	2,9%	10,1%	6,0%	4,6%	2,9%	8,1%	6,1%
	31.03.2008	4,2%	7,6%	5,7%	3,6%	3,6%	5,6%	5,3%
Просечно ниво на ризичност	31.03.2009	3,5%	7,4%	6,2%	5,8%	4,2%	8,1%	5,9%
	31.12.2008	3,7%	6,0%	4,7%	3,9%	3,3%	7,8%	4,8%
	31.03.2008	4,7%	5,3%	4,3%	3,2%	3,7%	6,4%	4,4%
Покриеност на „В“, „Г“ и „Д“ со вкупно утврдената исправка на вредност на кредитната изложеност	31.03.2009	86,5%	73,8%	187,5%	116,8%	72,0%	76,3%	91,2%
	31.12.2008	129,3%	59,7%	77,8%	83,7%	114,8%	96,8%	78,4%
	31.03.2008	111,9%	69,1%	75,8%	90,4%	101,4%	113,8%	84,1%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009), нивото на ризичност се зголемува кај изложеноста врз основа на потрошувачките кредити, кредитните картички, автомобилските кредити и другите кредити. Наспроти тоа, кај изложеноста врз основа на кредити за станбен и деловен простор, показателот за просечното ниво на ризичност се подобрува (за 0,2 процентни поени), додека показателот за учеството на изложеноста со повисок степен на ризичност во вкупната кредитна изложеност се влошува (за 1,1 процентни поени). Специфично е движењето на показателите за квалитетот на кредитната изложеност врз основа на негативните салда на тековни сметки, каде што и покрај релативно високото квартално намалување на показателот за учеството на изложеноста класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ во вкупната кредитна изложеност (за 2,7 процентни поени), постои квартално зголемување (влошување) на показателот за просечното ниво на ризичност за 1,5 процентни поени¹⁴.

¹⁴ При изведувањето на заклучоците во врска со движењето на показателите за квалитетот на кредитната изложеност кон физичките лица, треба да се има предвид дека во првите три месеци од 2009 година, поголем дел од банките ја користеа можноста за класификација на дел од нивната кредитната изложеност во портфолио на мали кредити, токму кај изложеноста кон овој сектор. Согласно со новата Одлука за управување со кредитниот ризик, банките треба да применуваат соодветни статистички модели за класификација на портфолиото на мали кредити во одредена категорија на ризик, но и за утврдување на исправката на вредноста на ова портфолио.

Табела бр. 14

Промена на изложеноста кон секторот „физички лица“ класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“

Изложеност кон секторот „физички лица“ врз основа на одделни кредитни производи	Изложеност класифицирана во „В“, „Г“ и „Д“ (во милиони денари)			Апсолутна промена (во милиони денари)		Релативна промена (во %)	
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008-31.03.2009	31.12.2008-31.03.2009	31.03.2008-31.03.2009	31.12.2008-31.03.2009
Кредити за станбен и деловен простор	416	388	567	151	179	36,4%	46,1%
Потрошувачки кредити	1.511	2.207	2.518	1.007	311	66,7%	14,1%
Негативни салда по тековни сметки	352	433	275	-77	-158	-21,8%	-36,5%
Кредитни картички	741	1.089	1.144	403	55	54,5%	5,0%
Автомобилски кредити	121	138	279	158	140	131,1%	101,5%
Други кредити	240	482	268	28	-214	11,7%	-44,4%
Вкупна изложеност кон физичките лица	3.380	4.738	5.051	1.671	313	49,5%	6,6%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Во првиот квартал од 2009 година, највисок апсолутен пораст забележа кредитната изложеност врз основа на потрошувачките кредити. Од друга страна, највисока процентуална стапка на пораст бележи кредитната изложеност со понизок степен на квалитет кај изложеноста врз основа на автомобилските кредити. На квартална основа (31.12.2008-31.03.2009), кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ кај потрошувачките кредити забележа пораст од 311 милиони денари (или за 14,1%), што претставува 99,3% од вкупниот апсолутен пораст на изложеноста со повисок степен на ризичност кон секторот „физички лица“. Кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“, врз основа на автомобилските кредити забележа квартален пораст од 101,5%, или за 140 милиони денари.

Стрес-тест симулација за чувствителноста на банкарскиот систем на влошувањето на квалитетот на кредитната изложеност, кон секторот „претпријатија и останати комитенти“ и/или кон секторот „физички лица“

Стрес-тест симулацијата за чувствителноста на банкарскиот систем на евентуалното влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон нефинансиските субјекти се темели на претпоставката за миграње на определен процент на кредитната изложеност од секоја категорија на ризик, кон двете следни категории со повисок степен на ризичност, каде што се распоредува во подеднаков износ (пр., определен процент од изложеноста во категоријата на ризик „А“ мигрира и подеднакво се распоредува во категориите на ризик „Б“ и „В“; определен процент од изложеноста класифицирана во категоријата на ризик „Б“ мигрира и подеднакво се распоредува во категориите на ризик „В“ и „Г“ итн.). Битна претпоставка при изведувањето на оваа стрес-тест симулација е дека процентот на исправка на вредноста на кредитната изложеност класифицирана во секоја од петте категории на ризик останува ист и по претпоставеното влошување на квалитетот на кредитната изложеност (пр., ако пред симулацијата банката утврдила исправка на вредноста од 15% за изложеноста во категоријата на ризик „Б“, истиот процент се применува и при утврдувањето на исправката на вредноста по претпоставеното влошување на квалитетот на кредитната изложеност).

Стрес-тест симулацијата е изведена со примена на две сценарија: мигрирање на 10% (прво сценарио) и мигрирање на 30% (второ сценарио) од кредитната изложеност од секоја категорија на ризик кон наредните две повисоки категории на ризик. Двете сценарија се изведуваат за секоја од одделните дејности во рамките на секторот „претпријатија и останати комитенти“ и за секој од одделните кредитни производи коишто се нудат на физичките лица.

Табела бр. 15

Почетна состојба и резултати од евентуалното влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон одделните дејности од секторот „претпријатија и останати комитенти“

Показатели		Индустрија	Земјоделство, лов и шумарство	Градежништво	Трговија на големо и мало	Сообраќај, складирање и врски	Изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти
почетна состојба	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,5%					
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	12,9%	19,5%	7,7%	7,3%	8,9%	9,7%
	Просечно ниво на ризичност	10,9%	16,4%	7,1%	6,7%	6,2%	8,6%
I сценарио	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,0%	16,5%	16,4%	16,2%	16,5%	15,3%
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	17,4%	23,1%	12,8%	12,1%	13,6%	14,4%
	Просечно ниво на ризичност	12,9%	17,7%	9,2%	8,4%	8,1%	10,4%
II сценарио	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	15,0%	16,4%	16,1%	15,4%	16,3%	12,7%
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	27,4%	33,1%	23,4%	22,5%	23,4%	24,7%
	Просечно ниво на ризичност	17,3%	21,8%	13,4%	12,5%	12,2%	14,7%

Извор: Внатрешни пресметки на НБРМ.

Забелешка: Се претпоставува изолирано влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон одделните дејности, како и влошување на квалитетот на вкупната кредитна изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти.

Евентуалното влошување на квалитетот на изложеноста на кредитен ризик кон секторот „претпријатија и останати комитенти“, како последица на прераспорежувањето на кредитната изложеност од категориите со понизок кон категориите со повисок степен на ризичност, би предизвикало намалување на стапката на адекватност на капиталот за 1,2 процентни поени при примена на првото сценарио, односно за 3,8 процентни поени, при изведување на второто сценарио. Истовремено, просечното ниво на ризичност на кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти би се зголемило од почетните 8,6%, на 10,4% (при првото сценарио), односно би достигнало ниво од 14,7%, (при второто сценарио). Анализирани по одделни дејности, евентуалното влошување на квалитетот на изложеноста кон дејноста „индустрија“ би предизвикало највисоко намалување на адекватноста на капиталот на банкарскиот систем. Од друга страна, најголемо влошување на показателите за квалитетот на кредитното портфолио би забележала изложеноста кон дејноста „градежништво“.

Табела бр. 16

Почетна состојба и резултати од евентуалното влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „физички лица“, по одделни кредитни производи

Показатели		Кредити за станбен и деловен простор	Потрошувачки кредити	Негативни салда по тековни сметки	Кредитни картички	Автомобилски кредити	Други кредити	Изложеност кон физички лица
Почетна состојба	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,5%						
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	4,0%	10,1%	3,3%	4,9%	5,8%	10,6%	6,5%
	Просечно ниво на ризичност	3,5%	7,4%	6,2%	5,8%	4,2%	8,1%	5,9%
I сценарио	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,4%	16,3%	16,5%	16,3%	16,5%	16,5%	15,7%
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	8,3%	14,1%	9,1%	11,5%	10,9%	15,3%	11,6%
	Просечно ниво на ризичност	4,8%	9,2%	8,0%	8,7%	6,2%	10,0%	8,0%
II сценарио	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,1%	15,8%	16,3%	15,7%	16,4%	16,5%	14,1%
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	18,3%	24,3%	20,9%	22,1%	20,4%	25,4%	22,0%
	Просечно ниво на ризичност	9,0%	13,5%	11,9%	13,6%	10,7%	14,6%	12,4%

Извор: Внатрешни пресметки на НБРМ.

Забелешка: Се претпоставува изолирано влошување на квалитетот на кредитната изложеност врз основа на одделните кредитни производи, како и влошување на квалитетот на вкупната кредитна изложеност кон физичките лица.

При претпоставката за влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон секторот „физички лица“, стапката на адекватност на капиталот би се намалила од почетните 16,5%, на 15,7% при примена на првото сценарио, односно би се свела на ниво од 14,1% при примена на второто сценарио. Од друга страна, просечното ниво на ризичност на изложеноста кон физичките лица би се намалила за 2,1 процентен поен, при изведувањето на првото сценарио, односно овој показател би забележал намалување за 6,5 процентни поени при примена на второто сценарио. Анализирани по одделни кредитни производи коишто се нудат на физичките лица, најголемо влошување на стапката на адекватност на капиталот би предизвикало евентуалното намалување на степенот на квалитет на кредитната изложеност врз основа на кредитните картички. Воедно, изложеноста кон физичките лица врз основа на овој кредитен производ би забележала најголемо влошување на квалитетот, како последица на прераспоредувањето на кредитната изложеност од категориите со понизок кон категориите со повисок степен на ризичност.

Доколку се претпостави едновремено влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон вкупниот сектор на нефинансиски субјекти (кон претпријатијата и останатите комитенти и кон физичките лица), тогаш адекватноста на капиталот на банкарскиот систем би забележала намалување за 2,1 процентен поен при изведувањето на првото сценарио, односно за 6,3 процентни поени, при примената на второто поекстремно сценарио. Истовремено, прераспоредувањето на кредитната изложеност кон нефинансиските субјекти, од категориите со понизок степен на ризичност кон категориите со повисок степен на ризичност би предизвикало влошување на показателот за просечното ниво на ризичност на кредитната изложеност на ниво на банкарскиот систем за 1,6, односно за 5,1 процентен поен, при примената на соодветните сценарија.

Табела бр. 17

Почетна состојба и резултати од евентуалното влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти и кон физичките лица

Показатели		Изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти и кон физичките лица	Изложеност на банкарскиот систем*
Претпријатија	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	16,5%	
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	8,5%	6,9%
	Просечно ниво на ризичност	7,6%	6,2%
Исканци	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	14,4%	
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	13,3%	10,8%
	Просечно ниво на ризичност	9,5%	7,8%
Исканци	Коефициент на адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем	10,2%	
	% на В, Г и Д во вкупна кредитна изложеност	23,6%	19,0%
	Просечно ниво на ризичност	13,8%	11,3%

*Забелешка: Се претпоставува влошување на квалитетот на кредитната изложеност кон претпријатијата и останатите комитенти и кон физичките лица, и се испитува како би се одразило тоа на квалитетот на вкупната кредитна изложеност на банкарскиот систем и на коефициентот на адекватност на капиталот.

Извор: Внатрешни пресметки на НБРМ.

Резултатите од стрес-тест симулацијата упатуваат на задоволителна отпорност на банкарскиот систем во Република Македонија на евентуален кредитен шок, имајќи предвид дека ниту едно од стрес-тест сценаријата не предизвикува намалување на стапката на адекватност на капиталот под законски утврденото минимално ниво од 8%. Сепак, неопходно е внимателно следење на движењата во кредитната изложеност кон нефинансиските субјекти, со оглед на утврденото високо негативно коригирање на висината на показателите за квалитетот на кредитната изложеност, при изведувањето на секое од сценаријата.

*Стрес-тест симулацијата е спроведена со користење на податоците од Кредитниот регистар, од Извештајот за кредитната изложеност и утврдената исправка на вредност по дејности - КАД по поединечна категорија на ризик, со состојба на 31.03.2009 година.

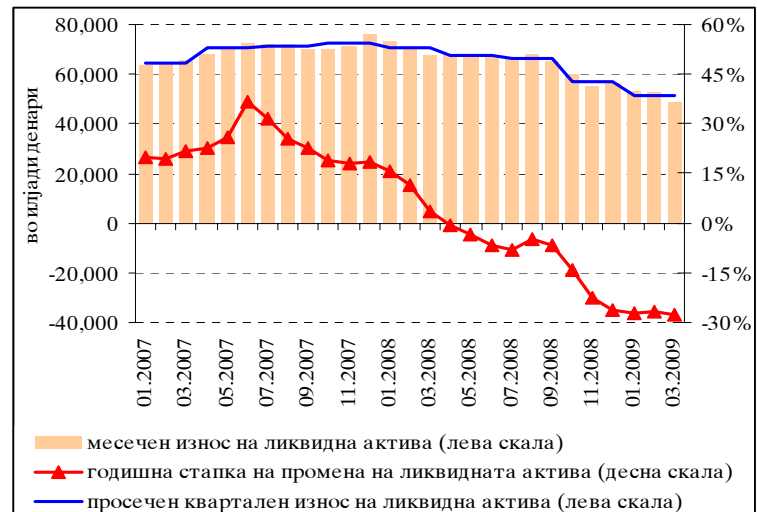
3.2 Ликвидносен ризик

Во првиот квартал од 2009 година, неповолните движења во реалниот сектор и засилувањето на промените во валутните склоности на депонентите предизвикаа продолжување на трендот на намалување на ликвидната актива и на показателите за ликвидноста на банкарскиот систем. Сепак, заострувањето на економските услови и последователното намалување на ликвидните средства не предизвикаа посериозни последици врз стабилното функционирање на поединечните банки и на системот во целина. Релативно конзервативното управување со ликвидноста во минатото им овозможи на банките да имаат акумулирано задоволително ниво на ликвидни средства, коешто во услови на економски турбуленции, директно влијаеше во насока на одржување на стабилноста и пребродување на заострените пазарни услови. Оттука, од исклучителна важност за банкарскиот систем на Република Македонија, при актуелното влошување на макроекономските движења, ќе биде задржувањето на прудентниот пристап во управувањето со ликвидноста, а преку тоа и соодветната заштита на интересите на неговите депоненти.

3.2.1 Ликвидна и високоликвидна актива

Во првиот квартал од 2009 година, просечниот месечен износ¹⁵ на ликвидна актива¹⁶ изнесуваше 51.571 милиони денари, а на високоликвидната актива¹⁷ 39.709 милиони денари. Во споредба со првиот квартал од 2008 година, просечните месечни износи на ликвидна и високоликвидна актива бележат пад за 19.267 и за 2.732 милиони денари, односно за 27,2% и 6,4%, соодветно. Намалување на просечниот месечен износ на ликвидна актива се забележува и на квартална основа (во споредба со просечниот износ за последниот квартал од 2008 година) за 5.608 милиони денари, односно за 9,8%. Воедно, на 31.03.2009 година, во споредба со 31.03.2008 и со 31.12.2008 година, ликвидната актива бележи намалување за 27,7% и за 13,2%, соодветно. Приспособувањата на деловните политики на банките на

Графикон бр. 21
Движење на ликвидната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

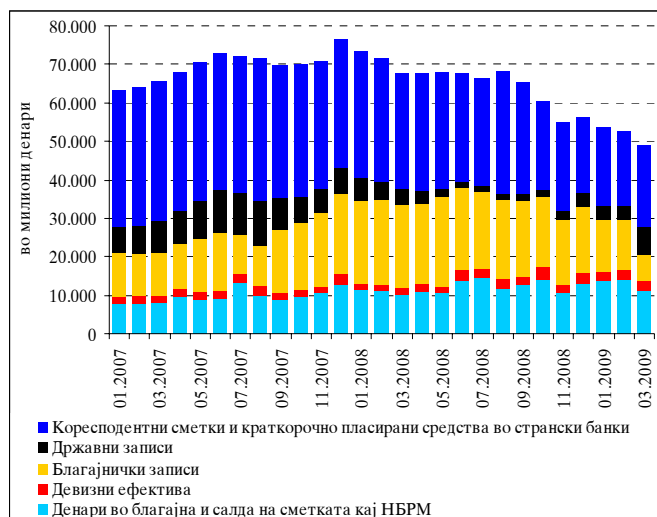
¹⁵ Анализата на ликвидносниот ризик се заснова врз просечните износи на сите категории од билансот на состојба на банкарскиот систем.

¹⁶ Ликвидната актива, во поширока смисла, ги опфаќа високоликвидната актива, краткорочно пласираните средства кај странски банки и пласманите во други краткорочни должнички хартии од вредност.

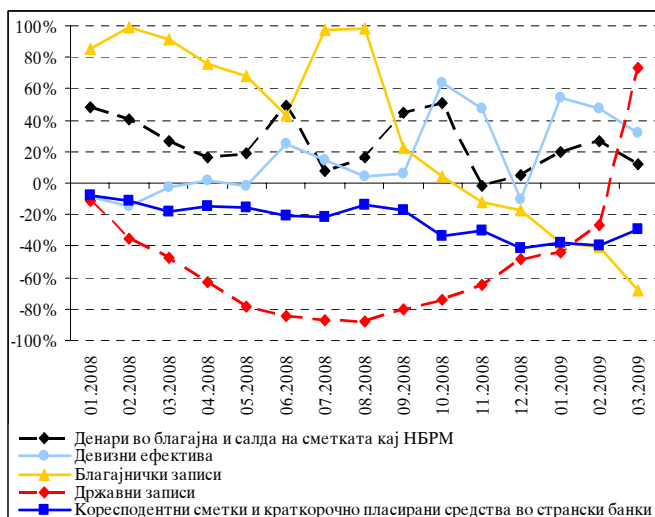
¹⁷ Високоликвидната актива ги опфаќа паричните средства и салдата кај НБРМ (освен задолжителната резерва во девизи), благајничките записи на НБРМ, кореспондентните сметки кај странски банки и краткорочните пласмани во хартии од вредност издадени од државата (државни записи).

промените во регулативата од доменот на ликвидноста¹⁸ условија преоцена на потенцијалните ризици и намалување на динамиката на кредитната активност. Воедно, влошувањето на остварувањата на реалниот сектор влијаеше во насока на зголемување на варијабилноста на изворите на средства и забавување на нивната динамика, што услови речиси целосна „искористеност“ на депозитното јадро за финансирање на кредитирањето. Имено, просечниот показател за односот меѓу кредитите и депозитите на нефинансиски субјекти, во првиот квартал од 2009 година изнесува 97,1%. Зголемувањето на овој показател на квартална и годишна основа е за 5,0 и 16,5 процентни поени соодветно, при што во првиот квартал од 2009 година зголемувањето првенствено произлегува од намалувањето на депозитите. Оттука, варијабилноста на депозитите и ограничените можности за зголемување на изворите на средства, во услови на преоцена на ризиците присутни во реалниот сектор неминовно го стеснуваат просторот за натамошен силен раст на кредитирањето.

Графикон бр. 22
Динамика на ликвидната актива според компонентите што ја сочинуваат

Графикон бр. 23
Годишни стапки на промена на компонентите што ја сочинуваат ликвидната актива

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2009 година, се забележани одредени промени во динамиката и структурата на ликвидната актива според ставките што ја сочинуваат. Ова првенствено се однесува на забележителниот раст на државните записи, проследен со намалување на износот на благајничките записи, особено карактеристичен за март 2009 година. Овие промени во ликвидната актива, се должат на аукциите на државни записи со договорен рок на достасување од еден месец¹⁹, коишто беа привлечни за банките поради приносот што го носеа. Согласно со

¹⁸ НБРМ на крајот од 2008 година, усвои нова Одлука за управувањето со ликвидносниот ризик на банките. Со оваа Одлука, меѓу другото, се наметна обврската за банките да одржуваат одредено минимално ниво на коефициент за ликвидност, дефиниран како однос меѓу билансните и вонбилансните средства и обврски коишто достасуваат во рочните сегменти до 30 дена и до 180 дена, и тоа посебно за денарските и за девизните средства и обврски. Воедно, при пресметката на коефициентот на ликвидност се зема предвид и концентрацијата на депозитите, како фактор што може да влијае на нивото на ликвидносен ризик кај банките.

¹⁹ Државните записи со договорен рок од еден месец почнаа да се издаваат во март 2009 година, при што беа спроведени две аукции - првата аукција беше спроведена на 10.03.2009 година, а втората на 24.03.2009 година и вкупниот реализиран износ изнесуваше 4.099 милиони денари.

ова, годишната стапка на раст на државните записи во март 2009 година, забележа значително зголемување, во споредба со претходниот период и изнесува 73,2%. Воедно, на 31.03.2009 година државните записи опфаќаа 14,1% од ликвидната актива и во однос на 31.12.2008 година, нивното учество бележи зголемување за 8,9 процентни поени.

Од останатите компоненти на ликвидната актива, во март 2009 година забележителна годишна стапка на раст од 31,8% бележат девизните парични средства. Сепак, нивното учество во ликвидната актива е најмало во споредба со останатите компоненти и на 31.03.2009 година изнесува 4,8%. На 31.03.2009 година, зголемување на учеството во ликвидната актива за 7,8 процентни поени забележаа и пласманите во странски банки (средствата на кореспондентните сметки и средствата пласирани со рок до една година), дури и покрај тоа што нивната годишна стапка на промена во првиот квартал од 2009 година сè уште беше со негативен предзнак. Од друга страна, во првиот квартал од 2009 година, благајничките записи продолжија со трендот на намалување и на 31.03.2009 година опфаќаа 14,1% од ликвидната актива, што е за 16,9 процентни поени помалку од крајот на 2009 година. Воедно на крајот од првиот квартал на 2009 година, годишната стапка на пад на благајничките записи изнесува 68,3%.

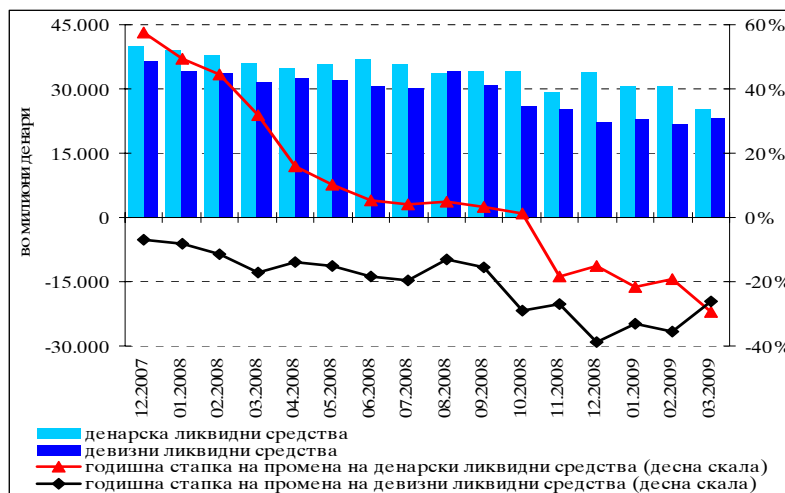
Промените во динамиката на одделните ставки коишто ја сочинуваат ликвидната актива имаа одраз и врз динамиката на нејзините валутни компоненти. Имено, во првиот квартал на 2009 година, сопре трендот на намалување на износот на ликвидните средства во девизи.

Така, на 31.03.2009 година, девизната компонента на ликвидни средства изнесуваше 23.355 милиони денари и во однос на крајот од 2009 година, забележа раст за 1.062 милиони денари, односно за 4,8%. Сепак, на годишна основа, ликвидните средства во девизи сè уште бележат негативна стапка на промена, што првенствено произлегува од нивното забрзано намалување во втората половина на 2008 година. Од друга страна, во

првиот квартал од 2009 година, денарските ликвидни средства забележаа значително намалување,

што укажува на тоа дека во услови на засилена промена на валутните склоности на депонентите, денарските ликвидни средства беа употребени на девизниот пазар, заради амортизирање на зголемената побарувачка за девизи од страна на економските субјекти. На крајот од првиот квартал на 2009 година, денарските ликвидни средства се намалија за 8.506 милиони денари, односно за 25,0%, во споредба со крајот од 2008 година. Споредено на годишна основа (март 2009 - март 2008 година), денарските ликвидни средства забележаа намалување за 10.513 милиони денари, односно за 29,2%, што всушност покажува дека 80,9% од годишното намалување на денарските ликвидни средства беше токму во првиот квартал на 2009 година. Валутната структура на ликвидната актива, во текот на првиот квартал на 2009 година остана

Графикон бр. 24
Динамика и годишна промена на ликвидни средства во денари и девизи

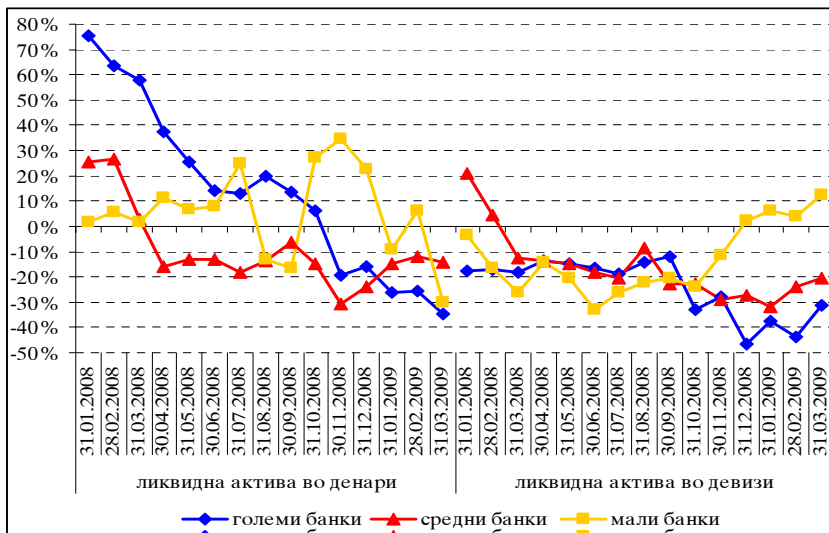

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

стабилна. Девизните ликвидни средства во просек, во текот на првиот квартал од 2009 година, учествуваа со 43,9%, а денарските со 56,1% и во споредба со последниот квартал од 2008 година не бележат позначајни промени.

Анализата на движењето на ликвидната актива по одделни групи банки го потврдува намалувањето на ликвидната актива со кое се соочи домашниот банкарски систем. Така, кај сите групи банки во првиот квартал од 2009 година, ликвидната актива во денари бележи негативни годишни стапки на промена, при што на 31.03.2009 година, годишниот пад е најголем кај групата големи банки и изнесува 7.979 милиони денари, односно за 34,8%. Воедно, 82,0% од годишниот пад на денарската ликвидна актива во денари кај групата големи банки се остварени во првиот квартал од 2009 година. Кај ликвидната актива во девизи, на крајот од првиот квартал од 2009 година, единствено групата мали банки бележи позитивна годишна стапка на промена од 12,6%, додека групите големи и средни банки бележат годишно намалување за 31,3% и 20,4%, соодветно. Но, набљудувано на квартална основа (31.03.2009 година, во споредба со 31.12.2008 година), ликвидната актива во девизи бележи раст од 1.728 милиони денари, односно за 13,3% само кај групата големи банки. Кај групите средни и мали банки, ликвидната актива во девизи се намали за 6,5% и 9,9%, соодветно, на квартална основа.

Графикон бр. 25
Годишни стапки на промена на ликвидната актива во денари и девизи по одделни групи банки

Извор: НБРМ врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во текот на првиот квартал од 2009 година, групата големи банки го задржа доминантното место во распределбата на ликвидните средства по одделни групи банки. Имено, во текот на првиот квартал од 2009 година, групата големи банки опфаќаше 59,7% од просечниот износ на ликвидната актива на банкарскиот систем, при што на квартално и на годишно ниво, нејзиното учество бележи намалување за 1,8 и 5,1 процентен поен, соодветно. Од друга страна, учеството во просечната ликвидната актива на групите средни и мали банки, во текот на првиот квартал на 2009 година изнесуваше 30,3% и 10,0%, соодветно и бележи годишно зголемување за 2,8 и за 2,3 процентни поени, соодветно.

3.2.2 Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем

Во првиот квартал од 2009 година, продолжи трендот на намалување на показателите за ликвидноста на банкарскиот систем. Имено, повеќето показатели за ликвидноста забележуваат намалување на нивната просечна вредност, и тоа како на квартална, така и на годишна основа. Така, во првиот квартал на 2009 година, просечното учество на ликвидната актива во вкупната актива изнесува 20,6% и бележи намалување на годишна и квартална основа за 10,7 и 2,2

процентни поена, соодветно. Намалување се забележува и кај показателите за просечната покриеност на одделни извори на средства со ликвидна актива. Така, во првиот квартал од 2009 година, просечната покриеност на краткорочните обврски на банкарскиот систем со ликвидна актива изнесуваше 30,1% и на квартална основа бележи пад за 2,2 процентни поена. Просечното ниво на покриеност на депозитите на населението и вкупните депозити на нефинансиски субјекти со ликвидна актива бележат намалување за 27,5 и 13,8 процентни поени, соодветно, на годишна основа. Во структурата на ликвидната актива доаѓа до зголемување на учеството на ставките со највисок степен на ликвидност, што од своја страна предизвика одредено зголемување, на квартална основа, на просечната покриеност на краткорочните обврски и депозитите по видување со високоликвидна актива. Покрај тоа, изразените поместувања во валутна структура на изворите на средства, особено кај депозитите, во услови на намалување на девизните приливи во економијата (предизвикани од економската криза) влијаеја во насока на најголемо квартално намалување на показателите за просечната покриеност на девизните извори на средства со ликвидна актива во девизи. Така, во првиот квартал од 2009 година, просечната покриеност на девизните краткорочни обврски и на девизните депозити на населението со ликвидна актива во девизи се намали за 2,9 и 6,1 процентни поени, соодветно, во споредба со последниот квартал на 2008 година.

Табела бр. 18

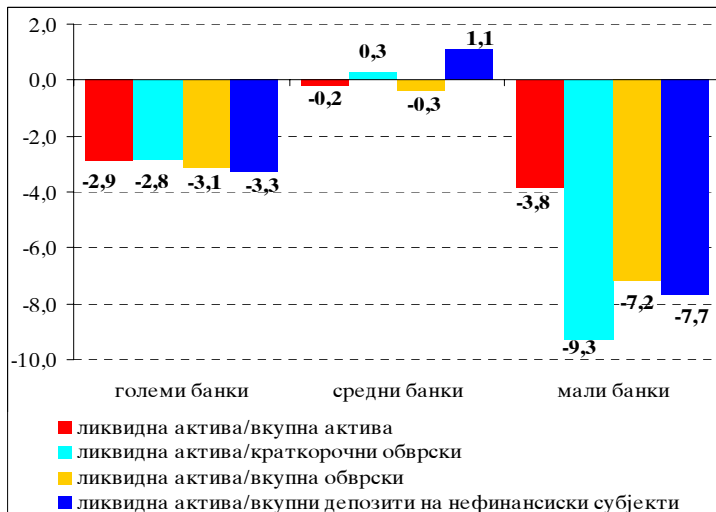
Показатели за ликвидноста на банкарскиот систем

Показатели	Просек за прв квартал 2008 година	Просек за последен квартал од 2008 година	Просек за прв квартал од 2009 година	Промена (во процентни поени)	
				Годишна	Квартална
Вкупни кредити/Вкупни депозити на нефинансиски субјекти	80.6%	92.1%	97.1%	16.5	5.0
Ликвидна актива/Вкупна актива	31.3%	22.9%	20.6%	-10.7	-2.2
Високоликвидна актива/Вкупна актива	18.8%	15.7%	15.9%	-2.9	0.2
Ликвидна актива/Вкупни обврски	36.2%	26.3%	23.8%	-12.4	-2.5
Високоликвидна актива/Вкупни обврски	21.4%	18.1%	18.3%	-3.0	0.3
Ликвидна актива/Краткорочни обврски	42.4%	32.3%	30.1%	-12.3	-2.2
Ликвидна актива во девизи/Краткорочни обврски во девизи	42.9%	28.4%	25.4%	-17.5	-2.9
Ликвидна актива/Вкупни депозити на нефинансиски лица	43.1%	31.8%	29.3%	-13.8	-2.4
Ликвидна актива во девизи/Вкупни депозити на нефинансиски лица во девизи	44.8%	28.7%	24.6%	-20.2	-4.1
Високоликвидна актива/Краткорочни обврски	25.4%	22.2%	23.2%	-2.2	1.0
Ликвидна актива/Депозити на население	74.6%	53.4%	47.1%	-27.5	-6.4
Ликвидна актива во девизи/Депозити на население во девизи	63.6%	39.1%	33.0%	-30.6	-6.1
Високоликвидна актива/Депозити по видување	62.7%	55.5%	61.2%	-1.5	5.7

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Намалувањето на показателите за ликвидноста во првиот квартал од 2009 година е видно и кај одделните групи банки (анекс бр. 10 - Показатели за ликвидноста и нивна годишна и квартална промена по одделни групи банки). Притоа, намалувањето на показателите беше најизразено кај групата мали банки, што првенствено произлегува од релативно повисоките износи на ликвидна актива со која располагаат банките од оваа група, во споредба со групите големи и мали банки. Тоа се потврдува со просечното учеството на ликвидната актива во вкупната актива, коешто кај оваа група изнесува 41,3%, во првиот квартал од 2009 година, додека кај групите големи и средни банки изнесува 18,4% и 22,3%, соодветно. Оваа појава е уште позабележителна кај показателот за просечната покриеност на краткорочните обврски со ликвидни средства, којшто кај групата мали банки во првиот квартал на 2009 година изнесуваше 111,1%, а кај групите големи и средни банки 25,4% и 34,5%, соодветно. Намалувањето на показателите за ликвидноста е забележливо и кај групата големи банки.

Графикон бр. 26
Квартална промена на показателите за ликвидност по одделни групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови

Стрес-тест симулациите за отпорноста на банкарскиот систем на ликвидносни шокови, за 31.03.2009 година, покажува дека банките во Република Македонија одржуваат задоволително ниво на ликвидни средства за пребрдување на евентуални неповолни и неочекувани ликвидносни шокови. Имено, при остварување на хипотетички ликвидносен удар во форма на повлекување 20%, одеднаш, од вкупните депозити на населението надвор од банкарскиот систем, поединечните банки би имале доволно ликвидни средства за амортизирање на ликвидносниот шок. Сепак, трендот на намалување на обемот на ликвидни средства има свое влијание и врз резултатите од оваа симулација, коишто бележат влошување, на квартална и на годишна основа. При остварување на овој хипотетички ликвидносен шок, ликвидната

Графикон бр. 27
Резултати од стрес-сценарио за повлекување 20% одеднаш од депозитите на населението надвор од банкарскиот систем

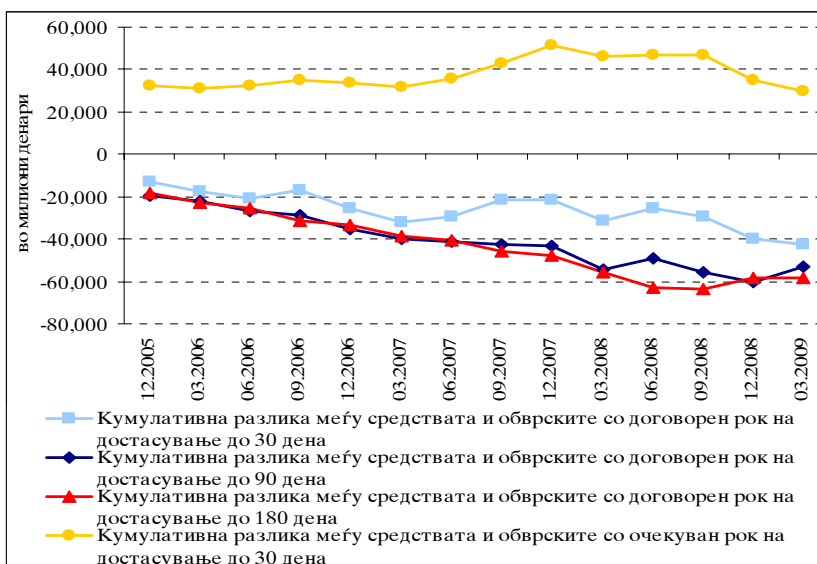
Извор : Интерни пресметки на НБРМ.

актива и високоликвидната актива на банкарскиот систем би се намалиле за 45,7% и за 57,8%, соодветно, што во однос на резултатите од идентичната симулација на 31.12.2008 година претставува зголемување за 6,7 и 5,5 процентни поени, соодветно. Намалувањето на ликвидната актива по одделни банки би се движело во интервал од 3,6% до 73,6%. Наспроти ризикот од масовна системска недоверба, а со тоа и голем одлив на депозитите опфатен со претходната симулација, се чини дека кај банките во Република Македонија поизразен е ризикот од концентрација на депозитите и изворите на средства. Имено, негативното влијание врз ликвидноста на банките доаѓа до поголем израз при симулација за хипотетичко повлекување на депозитите на дваесетте најголеми депоненти на секоја банка одделно. При ова високо екстремно сценарио, кај седум банки би се јавил недостаток на ликвидна актива за да се надомести одливот на депозитите на дваесетте најголеми депоненти.

3.2.3 Рочна структура на средствата и обврските

Забавувањето на кредитната активност на банките и промените во регулативната рамка за управување со ликвидносниот ризик имаа свој одраз и врз движењето на јазот меѓу преостанатиот договорен рок на средствата и обврските. Имено, во првиот квартал од 2009 година се забележуваат почетни знаци за забавување на повеќегодишниот тренд на продлабочување на јазот во договорната рочност меѓу средствата и обврските. Ова особено се согледува во рочните сегменти до 90 дена и до 180 дена, каде што збирната неусогласеност меѓу договорната рочност на средствата и обврските почна да се намалува. Покрај тоа, преостанатата рочност на средствата и обврските според очекувањата на банките, и покрај зголемувањето на нестабилноста во општото опкружување, и понатаму упатува на целосна покриеност на очекуваните одливи со очекуваните приливи на средства.

Графикон бр. 28
Збирна разлика меѓу договорната и очекуваната рочност на средствата и обврските за различни рочни сегменти

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Почетните промени во рочната трансформација на средствата имаа свој одраз и врз големината на збирната договорна рочна неусогласеност на денарските и девизните средства и обврски. Притоа, во првиот квартал од 2009 година очигледни беа дивергентните движења на девизната и денарската договорна рочна збирна неусогласеност меѓу средствата и обврските.

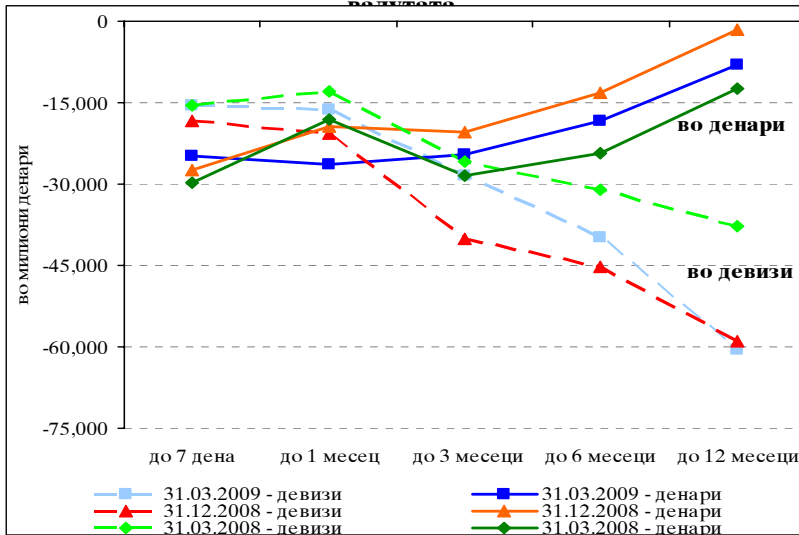
Наспроти движењата од минатите неколку години, кога постојано се продлабочуваше јазот во договорната рочност на девизните средства и обврски, во првиот квартал од 2009 година дојде до прекин на овој тренд. Притоа, намалувањето на збирната договорна рочна неусогласеност меѓу девизните средства и обврски е особено забележителна во интервалите со пократка рочност. Од друга страна, во првиот

квартал од 2009 година кај денарските средства и обврски се забележува зголемување на

збирната договорна рочна неусогласеност. Оваа појава на поизразена трансформација на денарските во девизни средства претставува директен одраз на промените во валутната структура на изворите на средства на банките, особено на депозитите, што од своја страна предизвика банките да се јавуваат на девизниот пазар како купувачи на девизи.

Во првиот квартал од 2008 година се забележуваат одредени поместувања и кај различните показателите пресметани врз основа на договорната рочна структура на средствата и обврските. Така, на крајот од првиот квартал на 2009 година, средствата со преостаната рочност до три месеци покриваат 65,5% од обврските со преостаната рочност до три месеци, што е зголемување за 6,0 процентни поени во споредба со крајот на 2008 година. Намалување на квартална основа се забележува кај учеството на средствата и обврските со преостаната рочност до еден месец во вкупните средства и во вкупните обврски, за 1,8 и 1,4 процентни поени, соодветно. На 31.03.2009 година, соодносот меѓу средствата и обврските со преостаната рочност до една година изнесува 72,2% и во однос на крајот од 2008 година, бележи зголемување за 1,8 процентни поени.

Графикон бр. 29
Збирна договорна преостаната рочна (не)усогласеност на средствата и обврските на банкарскиот систем според валутата

Извор: НБРМ, врз основа на податоци доставени од страна на банките

Табела бр. 19**Показатели врз основа на преостанатата договорна рочност на средствата и обврските**

Показатели	31.12.2008	31.12.2008	31.03.2009
Средства со преостанатата договорна рочност до еден месец/Вкупни средства	32.7%	28.0%	26.2%
Обврски со преостанатата договорна рочност до еден месец/Вкупни обврски	49.9%	47.8%	46.4%
Средства/Обврски (со преостанатата договорна рочност до еден месец)	71.2%	64.4%	64.3%
Средства/Обврски (со преостанатата договорна рочност до три месец)	63.3%	59.5%	65.5%
Средства/Обврски (со преостанатата договорна рочност до една година)	73.6%	70.4%	72.2%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

И покрај забавената динамика на депозитите и видливите промени во нивната структура, сепак, во првиот квартал од 2009 година, очекуваниот²⁰ процент на стабилност на депозитите по видување, на ниво на банкарскиот систем, не забележа позначајни промени. На 31.03.2009 година, според очекувањата на банките, процентот на стабилни депозити по видување, на ниво на банкарскиот систем, изнесуваше 84,8%, што во однос на 31.12.2008 година е повеќе за 0,5 процентни поени. Стабилноста на изворите на финансирање на банките се потврдува и преку очекувањата на банките за можниот одлив на депозитите по видување и на вкупните обврски. На 31.03.2009 година, според очекувањата на банките, во рок од седум дена би се одлеале 15,1% од вкупните депозити по видување, што во однос на очекувањата на банките од крајот на 2008 година, претставува намалување за 0,4 процентни поени. Вкупните одливи со преостанатата рочност до три месеци коишто ги очекуваат банките по која било основа, на 31.03.2009 година опфаќаат 33,8% од вкупните обврски и во споредба со крајот на 2008 година, бележат зголемување за 0,4 процентни поени.

²⁰ Очекуваната преостанатата рочност на одделните активни (средства) и пасивни позиции (обврски) го претставува преостанатиот период од крајот на извештајниот период до нивната очекувана рочност, односно рокот во кој банката оценува дека ќе настанат приливи врз основа на нејзините побарувања и одливи врз основа на нејзините обврски.

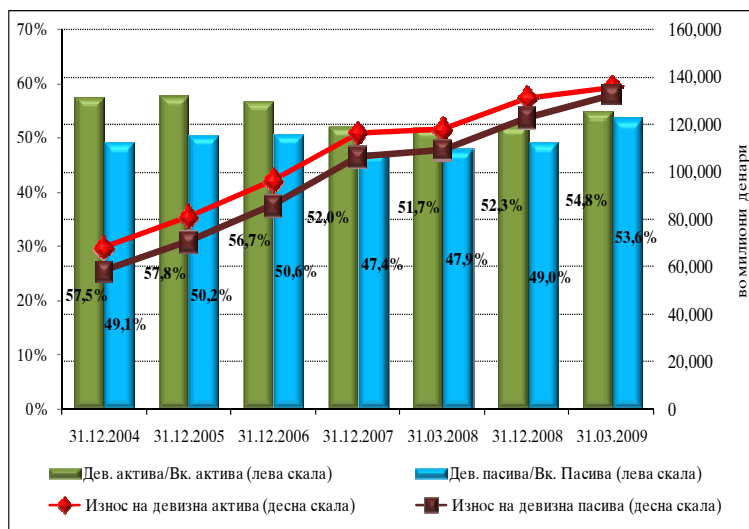
3.3 Валутен ризик

Билансите на банките се одликуваат со значително присуство на ставки со девизна компонента (во девизи и во денари со девизна клаузула). Ваквата состојба се задржа и на крајот на првиот квартал на 2009 година, со дополнително зајакнување на девизната компонента на страната на пасивата. Тоа, од своја страна, доведе до намалување на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента, односно до нивна поголема усогласеност. На 31.03.2009 година, банките управуваат со валутниот ризик главно во рамките на пропишаните лимити за агрегатната отворена девизна позиција. Од јануари 2009 година започна да се применува новата Одлука за управување со валутниот ризик.

3.3.1 Валутна структура на активата и пасивата

Високото учество на активата и пасивата со девизна компонента²¹ во вкупната актива и вкупната пасива на банкарскиот систем на Република Македонија остана присутно и во текот на првиот квартал од 2009 година. Како и во изминатите квартали, продолжи трендот на зајакнување на девизната компонента во билансите на банките. На 31.03.2009 година, 54,8% (135.385 милиони денари) од вкупната актива е со девизна компонента, додека на страната на пасивата ваквото учество е нешто помало и изнесува 53,6% (132.273 милиони денари). На квартална основа, активата и пасивата со девизна компонента забележаа пораст од 2,5 и 4,6 процентни поени, соодветно. Како резултат на постојано повисокото зголемување на девизната компонента на страната на пасивата и понезначителното зголемување на девизната компонента во активата, во првиот квартал од 2009 година се забележа значително стеснување на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем.

Графикон бр. 30
Учество на активата и пасивата со девизна компонента во вкупната актива и пасива на ниво на банкарскиот систем

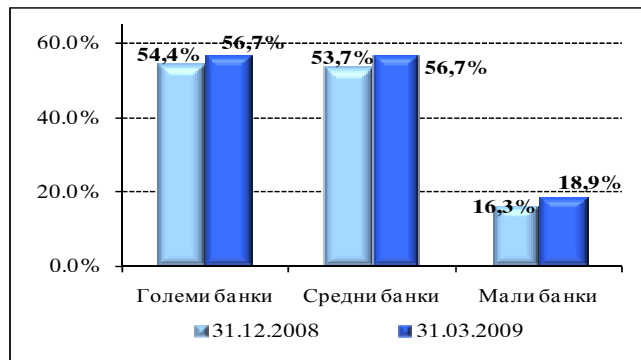
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

По одделни групи банки, кварталното зголемување на учеството на активата и пасивата со девизна компонента во вкупната актива и пасива е карактеристично за сите групи банки. Застапеноста на девизната компонента на страната на активата е идентична кај групите големи

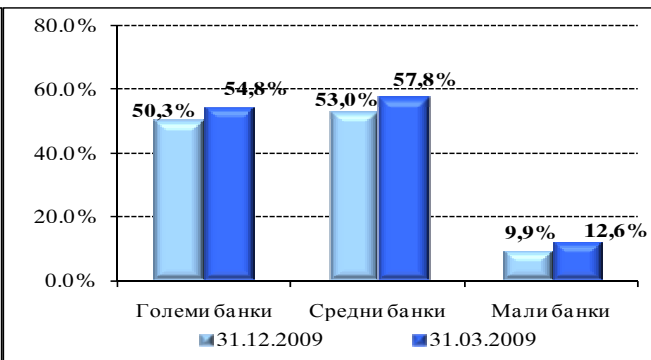
²¹ Активата и пасивата со девизна компонента ги опфаќаат ставките од активата и пасивата во девизи и во денари со девизна клаузула.

и средни банки, додека на страната на пасивата, највисоко учество на девизната компонента се забележува кај групата средни банки.

Графикон бр. 31
Учество на активата со девизна компонента во вкупната актива, по групи банки

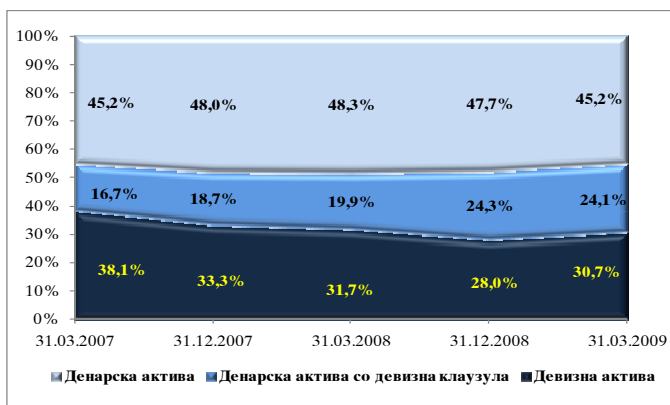
Графикон бр. 32
Учество на пасивата со девизна компонента во вкупната пасива, по групи банки

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Од аспект на валутната структура на активата, на 31.03.2009 година, ставките во девизи забележаа квартално зголемување на учеството од 2,7 процентни поени, додека учеството на ставките во денари со девизна клаузула забележаа незначително намалување од 0,2 процентни поена. Ваквите структурни движења во активата со девизна компонента, во најголем дел се должат на малото намалување на кредитите со девизна клаузула и порастот на девизните кредити и пласманите во странски банки. На страната на пасивата, валутната трансформација на депозитното јадро на банките придонесе за зголемувањето на учеството на ставките во девизи и во денари со девизна клаузула од 3,7 и 0,9 процентни поени, соодветно.

Графикон бр. 33
Валутна структура на активата на банките

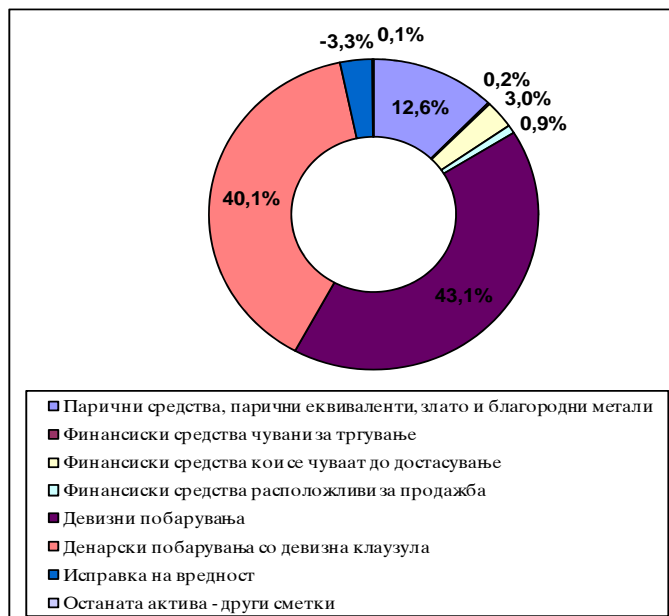

Графикон бр. 34
Валутна структура на пасива на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 35
Структура на активата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем

Графикон бр. 36
Структура на пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Валутната структура на активата и пасивата со девизна компонента и на јазот помеѓу нив не забележа позначителни промени на квартална основа. Најзастапена странска валута во билансите на банките е еврото, коешто во однос на минатиот квартал бележи незначително зголемување. Во валутната структура на јазот помеѓу средствата и обврските номинирани во девизи, присуството на еврото се намалува на квартална основа (намалување на учеството од 5,3 процентни поени). Ова, во најголем дел, е резултат на повисокиот квартален пораст (9,5%) на обврските номинирани во евра во споредба со кварталниот пораст на средствата номинирани во евра (4,3%). Ваквите движења доведуваат до сè поголемо приближување (усогласеност) на активата и пасивата со девизна компонента на банките. Швајцарскиот франк забележа значителен квартален пораст на учеството во валутната структура на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента.

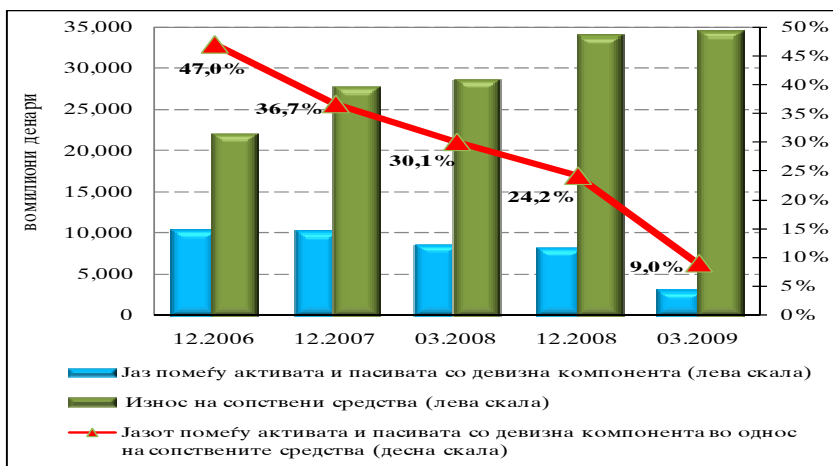
Табела бр. 20
Валутна структура на активата и пасивата со девизна компонента

Валуты	31.12.2008			31.03.2009		
	Валутна структура на активата со девизна компонента	Валутна структура на пасивата со девизна компонента	Валутна структура на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента	Валутна структура на активата со девизна компонента	Валутна структура на пасивата со девизна компонента	Валутна структура на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента
Евро	88,4%	88,8%	83,5%	89,4%	89,7%	78,2%
Американски долар	7,5%	8,0%	0,1%	7,0%	7,2%	-1,0%
Швајцарски франк	2,2%	1,6%	9,6%	1,8%	1,4%	15,9%
Останато	1,9%	1,6%	6,8%	1,8%	1,7%	6,9%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

На 31.03.2009 година, јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента изнесува 3.112 милиони денари и учествува со 9,3% во сопствените средства на ниво на банкарскиот систем. Постојаното намалување на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента придонесе за релативно високо ниво на усогласеност помеѓу активата и пасивата со девизна компонента. Притоа, во услови на зголемување на сопствените средства на банките, видно се намали соодносот помеѓу јазот и сопствените средства.

Графикон бр. 37
Движење на јазот помеѓу активата и пасивата со девизна компонента на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3.3.2 Отворена девизна позиција

Согласно со регулативата, банките се должни да го почитуваат лимитот за агрегатната отворена девизна позиција²², пресметана во однос на сопствените средства.

На 31.03.2009 година, една банка од групата големи банки и шест банки од групата средни банки имаат агрегатна кратка девизна позиција, додека сите останати банки се карактеризираат со долга агрегатна девизна позиција. Општо гледано, управувањето со валутниот ризик од страна на банките се врши во рамки на пропишаните лимити²³ за

агрегатната отворена девизна позиција. Односот на агрегатната отворена девизна позиција со

Табела бр. 21
Распоред на банките според учеството на агрегатната отворена девизна позиција во сопствените средства

Агрегатна ОДП (просечна)/Сопствени средства	Број на банки	
	Долга	Кратка
под 5%	3	2
од 5% до 15%		2
од 15% до 30%	6	3
од 30% до 50%	1	
над 50%		

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

²² Агрегатната девизна позиција го претставува поголемиот износ помеѓу агрегатната кратка девизна позиција и агрегатната долга девизна позиција (во апсолутна вредност) на банката, односно вкупната изложеност на банката на валутен ризик.

²³ Од 01.01.2009 година започна да се применува новата Одлука за управување со валутниот ризик. Согласно со новата Одлука агрегатната девизна позиција може да изнесува најмногу до 30% од сопствените средства на банката, за разлика од претходно, кога пропишаниот лимит изнесуваше 50% за долгата, односно 10% за кратката агрегатна девизна позиција. Исто така, со оваа Одлука повеќе не постојат пропишани лимити за девизната позиција на банките по одделна валута, туку секоја банка е должна да ги утврди таквите лимити во рамки на своите интерни политики. Дополнително, со оваа Одлука се опфатени и вонбилансните позиции во утврдувањето на отворената девизна позиција. На 31.03.2009 година, вонбилансните позиции учествуваат со 0,12% и 0,06% во активните и пасивните билансни и вонбилансни ставки, соодветно.

сопствените средства кај најголем дел од банките изнесува до 30%. Според анализата по одделни валути, кај најголем број од банките соодносот помеѓу отворената девизна позиција по одделни валути и сопствените средства се движи до 5%.

Табела бр. 22

Отворена девизна позиција по одделни валути / сопствени средства

Отворена девизна позиција по одделни валути/Сопствени средства	Број на банки							
	Евро		Американски долар		Швајцарски франк		Останато	
	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка	Долга	Кратка
под 5%	2	3	7	6	8	5	12	1
од 5% до 10%		2	1				1	
од 10% до 20%	4							
од 20% до 30%	2	2						
над 30%								

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

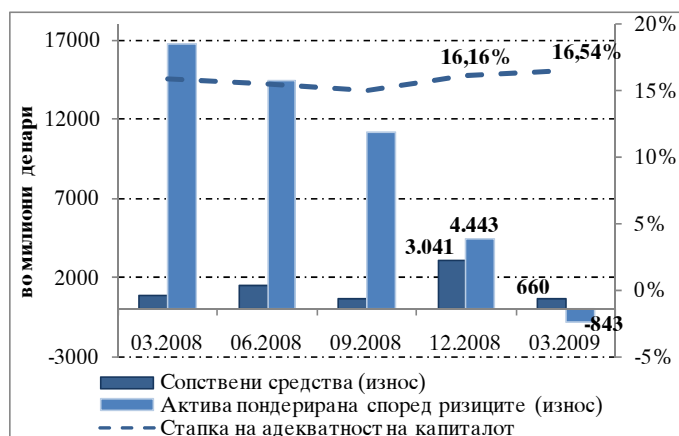
3.4 Ризик од несолвентност²⁴

Влошените макроекономски услови во земјава во првиот квартал од 2009 година, како и неизвесноста од глобалната финансиска криза ги зголемија согледувањата на банките за важноста на капиталната позиција за нивното натамошно стабилно функционирање. Реинвестирањето на дел од нето-добивката во резерви и зголеменото користење на дополнителниот капитал придонесоа за пораст на сопствените средства. Истовремено, банките продолжија со зголемувањето на степенот на рестриktivност на кредитната политика, што придонесе за забавен раст на кредитната активност. Дополнително на тоа, валутната трансформација на депозитното јадро на банките и последователното стеснување на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента придонесоа и за намалување на капиталот потребен за покривање на валутниот ризик. Ваквите движења обезбедија зацврстување на релативно високата солвентна позиција на банкарскиот систем. Стапката на адекватност на капиталот го продолжи растот што започна од претходниот квартал и сѐ уште е двојно повисока од законски пропишаното минимално ниво од 8%.

Сопствените средства го продолжија трендот на пораст и во првиот квартал од 2009 година. На 31.03.2009 година, тие изнесуваа 34.573 милиони денари, што претставува пораст од 1,9% во однос на крајот на 2008 година (анекс бр. 14 - Промени на сопствените средства на банките). Најголем придонес за нивниот пораст (од околу 80%) имаше основниот капитал, којшто се зголеми за 535 милиони денари.

Ова зголемување, во најголема мера, се должи на распределувањето на дел од добивката за 2008 година во резерви кај една банка. Дополнително на тоа, во првиот квартал од 2009 година продолжи да се зголемува користењето на субординираните инструменти. Во овој квартал, субординираните инструменти на банките, на нето-основа, се зголемија за дополнителни 130 милиони денари. Оваа промена е за околу трипати повисока во однос на првиот квартал од 2008 година. И покрај тоа, значењето на дополнителниот капитал за вкупните сопствени средства се задржа на значително пониско ниво, наспроти основниот капитал којшто и понатаму формира голем дел од нив.

Графикон бр. 38
Квартална промена на сопствените средства,
активата пондерирана според ризиците и стапката на
адекватност на капиталот на ниво на банкарски систем

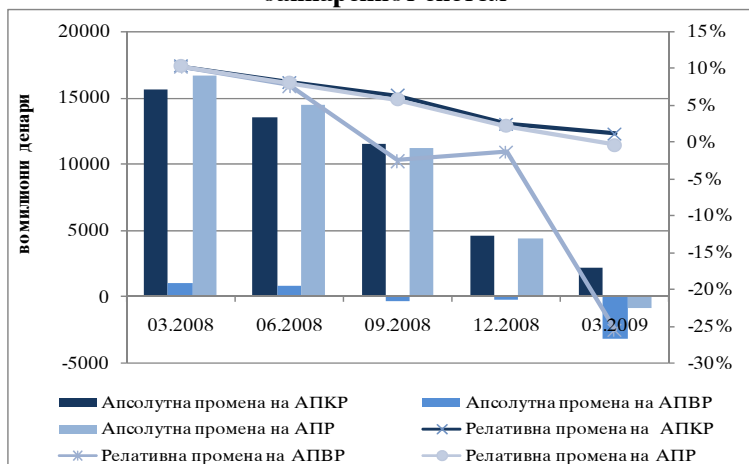

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

²⁴ Измените и дополнувањата во Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот („Службен весник на Република Македонија“, бр.159/2007), што се однесуваат на пазарните ризици коишто произлегуваат од портфолиото за тргување, се применуваат од 01.01.2009 година. Исто така, од 2009 година почна да се применува ново Упатство за спроведување на Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот („Службен весник на Република Македонија“, бр. 43/2009), коешто доведе до одредени структурни промени на сопствените средства.

Во првиот квартал од 2009 година, за првпат во изминатите неколку квартали, се јавува намалување на активата пондерирана за ризиците. Ова намалување, од една страна, се должи на забавениот раст на активата пондерирана за кредитниот ризик, што соодветствува со забавената динамика на кредитната активност на баките. Од друга страна, тоа е резултат и на намалениот јаз меѓу активата и пасивата со девизна компонента, што придонесе за намалување на активата пондерирана според валутниот ризик. Притоа, за разлика од претходните периоди кога движењето на активата пондерирана според ризиците, во најголем дел, беше условено од активата пондерирана според кредитниот ризик, во првиот квартал од 2009

Графикон бр. 39
Квартална промена на АПКР, АПВР и АПР на ниво на банкарскиот систем

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.
 АПКР: актива пондерирана според кредитниот ризик.
 АПВР: актива пондерирана според валутниот ризик.
 АПР: актива пондерирана според ризиците.

година тоа, во голема мера, е определено и од динамиката на активата пондерирана според валутниот ризик. Активата пондерирана според ризиците, во однос на 31.12.2008 година се намали за 843 милиони денари, или за 0,4%, и на крајот на првиот квартал од 2009 година изнесуваше 209.025 милиони денари (анекс бр. 14 - Стапка на адекватност на капиталот). Притоа, активата пондерирана според кредитниот ризик забележа квартален пораст од само 1,1%. Само за споредба, во првиот квартал од 2008 година таа растеше со квартална динамика од 10,2%. Наспроти тоа, активата пондерирана според валутниот ризик се намали за значителни 25,5%, во првиот квартал од 2009 година, со што го определи и надолниот тренд на вкупната актива пондерирана според ризиците.

При забавен раст на кредитната активност и стеснување на јазот меѓу активата и пасивата со девизна компонента, од една страна, и пораст на сопствените средства, од друга страна, стапката на адекватност на капиталот го продолжи нагорниот тренд, којшто започна во претходниот квартал и на 31.03.2009 година изнесуваше 16,5%.

Исто како и во претходните периоди, групата големи банки имаше најниска стапка на адекватност на капиталот (14%), додека кај групите средни и мали банки стапката на адекватност на капиталот изнесуваше 16,9% и 59,7%, соодветно. Притоа, во однос на 31.12.2008 година, намалување на адекватноста на капиталот се забележува единствено кај малите банки (за 2,2 процентни поени). Наспроти тоа, кај групите големи и средни банки стапката на адекватност на капиталот се зголеми за 0,59 процентни поени и 0,15 процентни поени, соодветно. На 31.03.2009 година, адекватноста на капиталот кај сите одделни банки е над законски пропишаното минимално ниво од 8%.

Како резултат на намалувањето на активата пондерирана според ризиците се намали и капиталот потребен за покривање на ризиците. Тоа овозможи зголемување на учеството на сопствените средства над потребното ниво за покривање на ризиците во вкупните сопствени средства на банкарскиот систем. Во однос на 31.12.2008 година, сопствените средства над

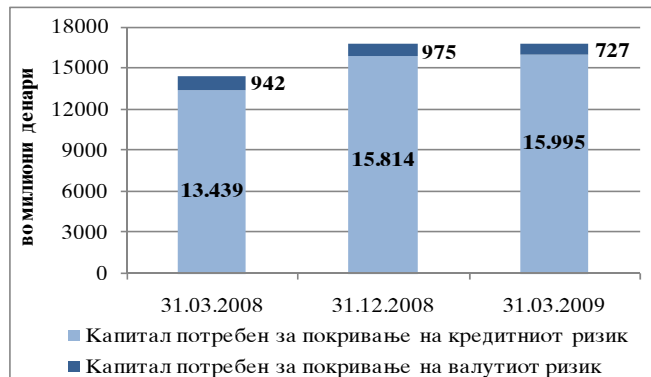
потребното ниво за покривање на ризиците се зголемија за 4,3%, со што нивното учество во структурата на вкупните сопствени средства на банкарскиот систем се зголеми за 1,1 процентен поен и на 31.03.2009 година, изнесуваше 51,6%.

Намалувањето на активата пондерирана според валутниот ризик услови и намалување на износот на капитал потребен за покривање на овој ризик, како и намалување на неговото учество во вкупниот капитал потребен за покривање на ризиците. Во првиот квартал од 2009 година, учеството на капиталот за покривање на валутниот ризик во вкупниот капитал за покривање на ризиците се намали за 1,5 процентни поени, во споредба со крајот на 2008 година и за 2,2 процентни поена, во однос на првиот квартал од 2008 година. За сметка на ваквото намалување, капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик забележа натамошно зголемување, со што неговото доминантно учество во вкупниот капитал за покривање на ризиците дополнително се зголеми и на 31.03.2009 година изнесуваше 95,7%.

Зајакнувањето на капиталната база во првиот квартал од 2009 година, доведе до пораст и на стапката на капитализираност на банкарскиот систем²⁵. Стапката на капитализираност, којашто на 31.03.2009 година изнесува 12,1%, обезбедува задоволително ниво на сигурност на банкарскиот систем во Република Македонија. Во однос на 31.12.2008 година и во однос на 31.03.2008 година, стапката на капитализираност се зголеми за 0,6 процентни поени. Иако, финансирањето од сопствените извори може да биде поскап извор на финансирање, сепак во услови на криза на меѓу

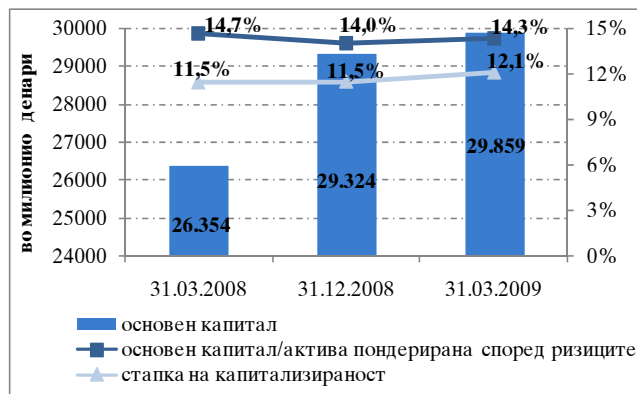
народните финансиски пазари и отежнат пристап до надворешните извори на средства, банките во Република Македонија со своите сопствени ресурси ќе можат подобро да одговорат на евентуалните надворешни шокови.

Графикон бр. 40
Капитал потребен за покривање на ризиците

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

Графикон бр. 41
Показатели за капиталната позиција на банкарскиот систем

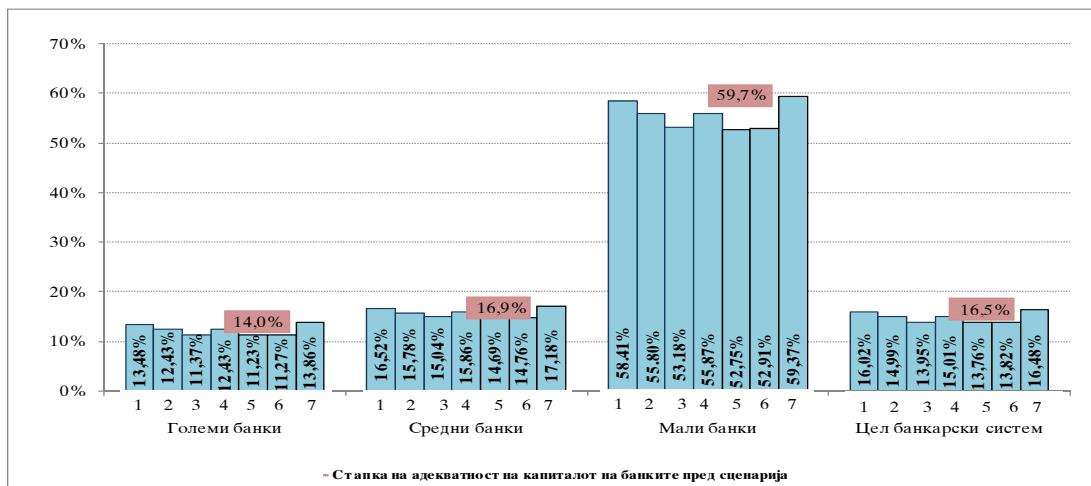
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од банките.

²⁵ Стапката на капитализираност претставува сооднос на капиталот и резервите на банките со нивните вкупни извори на средства.

Стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем на хипотетички шокови со состојба на 31.03.2009 година

Во првиот квартал од 2009 година, спроведените стрес-тест симулации за отпорноста на банкарскиот систем во Република Македонија на евентуалните надворешни шокови покажаа дека банкарскиот систем и понатаму е релативно отпорен на влијанието на различни надворешни шокови.

**Графикон бр. 42
Интервал на стапката на адекватност на капиталот по направените стрес-тест симулации**

Извор: Интерни пресметки на НБРМ.

Во претходните периоди, резултатите од стрес-тест анализите упатуваа на најизразено намалување на адекватноста на капиталот при примена на изолиран кредитен шок. Во овој квартал, најголемо намалување на адекватноста на капиталот се добива по примената на петтото сценарио (коешто претставува комбинација на кредитен и девизен шок). Притоа, ваквите резултати се карактеристични за сите групи банки, а последователно на тоа, и за целиот банкарски систем. Ваквите резултати ги потврдуваат изнесените констатации за зависноста на адекватноста на капиталот од забавениот раст на кредитните активности и валутната трансформација на депозитното јадро на банкарскиот систем, коишто беа присутни во првиот квартал од 2009 година.

¹ Оваа стрес-тест анализа се темели врз примената на седум хипотетички сценарија, од кои:

- три сценарија за изолиран кредитен шок, (зголемување на кредитната изложеност класифицирана во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за: 10%, 30% и 50%),
- четврто сценарио како комбинација на кредитен и каматен шок (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 30% и пораст на домашните каматни стапки за 5 процентни поени),
- петто сценарио како комбинација на кредитен и девизен шок (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50% и депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20%),
- шесто сценарио како комбинација на шокови на страната на кредитниот ризик, девизниот ризик и ризикот на каматна стапка (зголемување на кредитната изложеност во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за 50%, депрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар за 20% и зголемување на домашните каматни стапки за 5 процентни поени) и
- апрецијација на девизниот курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар во висина од 20%.

3.5 Профитабилност²⁶

Во првите три месеци од 2009 година, вкупната добивка на банкарскиот систем на Република Македонија изнесуваше 136 милиони денари. Таа е пониска за 810 милиони денари, односно за 85,6% во споредба со добивката остварена во првите три месеци од 2008 година. Помалата добивка се должи на зголемувањето на исправката на вредноста на финансиските средства и на оперативните трошоци, како и на намалувањето на нето-приходите од провизии и вонредните приходи. Профитабилното работење на банките во првите три месеци од 2009 година се должи на другите редовни приходи, со оглед на тоа дека нето каматниот приход и нето-приходите од провизии се недоволни да ги покријат расходите врз основа на оштетување на финансиските и нефинансиските средства и оперативните трошоци. Од вкупно осумнаесет банки, седум банки прикажаа загуба, чиешто учество во вкупната актива изнесува 11%, на ниво на банкарскиот систем. За споредба, во првите три месеци од 2008 година, четири банки остварија загуба, а нивното учество во активата на ниво банкарскиот систем изнесуваше 5,6%.

Намалената добивка кај групата големи банки и работењето со загуба на групата средни банки е главната причина за намалувањето на добивката на ниво на банкарскиот систем. Оттука произлегува дека вкупната добивка на ниво на банкарскиот систем во целост е резултат на остварувањата на групата големи банки. Во однос на првиот квартал од 2008 година, добивката на групата големи банки е речиси преполовена (намалена за 389 милиони денари, или за 44,5%). Групата средни банки, наспроти досегашното профитабилно работење, на крајот на првиот квартал од 2009 година прикажа загуба во износ од 261 милион денари. За споредба, истиот период минатата година, групата средни банки прикажа добивка од 100 милиони денари. Зголемената исправка на вредноста и зголемените оперативни трошоци, како и намалените приходи од провизии, условија значителен пад на добивката кај групата големи банки и загуба кај групата средни банки. На крајот на првиот квартал од 2009 година, групата мали банки прикажа загуба од 87 милиони денари, којашто е за трипати поголема од загубата на крајот на првиот квартал од 2008 година. (анекс бр. 2 - Биланс на успех на ниво на банкарскиот систем).

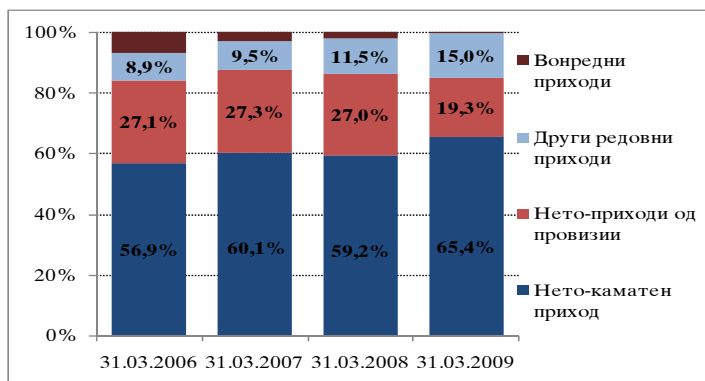
²⁶ Битно влијание врз поодделни билансни движења и структурата на билансите на банкарскиот сектор, имаше почетокот на примената на новата сметководствена рамка за банките, којашто е подготвена во линија со меѓународните стандарди за финансиско известување и за сметководство. Од своја страна, оваа регулатива предизвика потреба за прилагодување на добар дел од подзаконската прудентна банкарска регулатива. Со оглед на овие регулаторни унапредувања, а особено поради поголемата длабочина на новата сметководствена рамка во однос на претходната, во одредени случаи беше значително отежната прецизната споредбена анализа.

3.5.1 Структура на приходите и расходите на банкарскиот систем на Република Македонија

Вкупните приходи на ниво на банкарскиот систем, заклучно со март 2009 година изнесуваат 3.802 милиони денари, што е за 412 милиони денари, или за 12,1% повеќе во однос на првиот квартал од 2008 година. Нето каматниот приход ја задржа доминантната позиција во структурата на приходите на банките и за порастот на вкупните приходи придонесе со 116,3%. Воедно, нето каматниот приход го зголеми своето учество во вкупните приходи за 6,2 процентни поена. Нето-приходите од провизии, иако со видно намалено учество, се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи. Сепак, во споредба со март 2008 година, овие приходи забележаа намалување за 181 милион денари, или за 19,8%²⁷. Другите редовни приходи го зголемија учеството во вкупните приходи и придонесоа со 44% за нивниот пораст. Во споредба со останатите приходни категории, тие забележаа највисок релативен пораст од 46,4% (или за 181 милиони денари) и се значајна поддршка за профитабилното работење на банките во овој квартал.

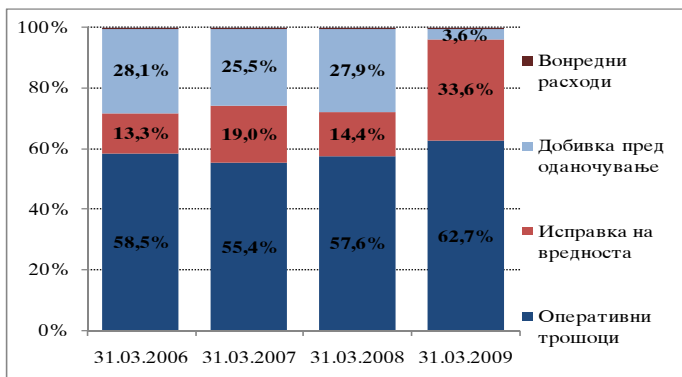
Во првите три месеци од 2009 година, оперативните трошоци²⁸ и понатаму апсорбираа најголем дел (62,7%) од вкупните приходи на банките. Во споредба со првиот квартал од 2008 година, оперативните трошоци на банките се зголемија за 429 милиони денари, или за 22%. Порастот на оперативните трошоци услови намалување на нивната покриеност со вкупните редовни приходи од 165% (во март 2008 година), на 152,5% (во март 2009 година). Трошоците за вработените и понатаму имаат значително учество (околу 40%) во структурата на оперативните трошоци, а скоро една четвртина од вкупните приходи на банките се користи за покривање на овие трошоци. Во првиот квартал од 2009 година, учеството на исправката на

Графикон бр. 43
Структура на вкупните приходи на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Графикон бр. 44
Користење на вкупните приходи на банките

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

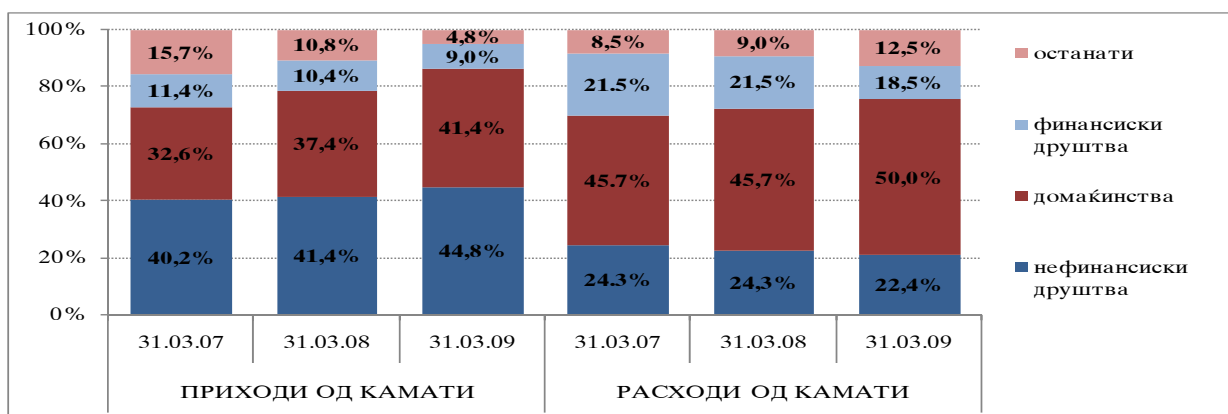
²⁷ Одредено влијание врз висината на приходите од привизии може да има и примената на новата регулативна рамка, од 01.01.2009 година. Имено, со примената на новата сметководствена рамка за банките и новата Одлука за управување со кредитниот ризик, се вовеле категоријата „акумулирана амортизација“. Претходно (кај дел од банките) наплатените провизии врз основа на кредити се прикажуваа како приход од провизии во полн износ, без да се врши разграничување на приходите во текот на траењето на кредитот. Со новата регулатива, ваквата провизија претставува каматен приход којшто се приходува во текот на траењето на кредитот.

²⁸ Во оперативните трошоци се опфатени: трошоците за вработените, амортизацијата и останатите расходи на дејноста, освен вонредните расходи.

вредноста за финансиските и нефинансиските средства во вкупните приходи е повисоко за 2,3 пати, во споредба со првите три месеци од 2008 година. Влошувањето на квалитетот на кредитите придонесе кон тоа исправката на вредноста на средствата (во споредба со првиот квартал од 2008 година) да забележи највисок апсолутен (789 милиони денари) и релативен пораст (161,5%), во споредба со останатите анализирани категории. Порастот на оперативните трошоци и на исправката на вредноста предизвика значително да се намали делот од приходите што останува како тековна добивка.

Според секторската поделба, приходите и расходите од нефинансиските друштва и домаќинствата имаат главна улога во формирањето на приходите и расходите од камати. Тие учествуваат во структурата на каматните приходи со 86,2%, а во структурата на каматните расходи со 75,6%. Во структурата на приходите, учеството на приходите од нефинансиските друштва и домаќинствата е речиси изедначено. Во структурата на расходите, учеството на расходите од домаќинствата е повисоко во споредба на учеството на расходите на нефинансиските друштва, што се должи на доминантното учество на депозитите од домаќинствата (63,7% - март 2009 година) во структурата на вкупните депозити, како и на зголемените пасивни стапки со цел да се привлечат нови штедачи.

Графикон бр. 45
Секторска структура на приходите и расходите од камати

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

3.5.2 Показатели за профитабилноста и ефикасноста на банките

Во првите три месеци од 2009 година, стапката на поврат на активата (РОАА) изнесува 0,2% и во однос на истиот период лани, забележа намалување за 1,5 процентни поени. Стапката на повратот на капиталот (РОАЕ) изнесува 1,8% со што се намалува за високи 12,9 процентни поени, во споредба со првото тромесечје од 2008 година. Забавениот раст на активностите на банките, зголемените оперативни трошоци и намалениот квалитет на кредитното портфолио на банките делуваа во насока на намалување на профитабилноста на банките. Од друга страна, се забележува раст на учеството на нето каматниот приход во вкупните редовни приходи, како и нагорен тренд на односот помеѓу нето каматниот приход и просечната актива, што се должи на посилниот годишен пораст на нето каматниот приход од вкупните редовни приходи и просечната актива. Сепак, во првиот квартал од 2009 година, значителен дел од приходите од редовните активности служи за покривање на расходите поради влошениот квалитет на кредитното портфолио.

Табела бр. 23

Показатели за профитабилноста и ефикасноста во работењето на банките

Показател	Банкарски систем		Големи банки		Средни банки		Мали банки	
	31.03.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.03.2009
Стапка на поврат на просечна актива (ROAA)	1.7%	0.2%	2.3%	1.2%	0.6%	-1.5%	-0.9%	-2.8%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	14.7%	1.8%	28.5%	12.8%	4.8%	-12.1%	-2.2%	-6.1%
Оперативни трошоци / вкупни редовни приходи* (Cost-to-income показател)	59.0%	62.9%	49.4%	50.3%	75.2%	88.8%	82.2%	96.3%
Некаматни расходи/вкупни редовни приходи*	64.0%	66.7%	53.4%	53.2%	80.5%	93.8%	97.6%	105.8%
Трошоци за плати/вкупни редовни приходи*	24.1%	24.4%	20.3%	19.0%	29.5%	34.8%	40.4%	43.2%
Исправка на вредноста за финансиските и нефинансиските средства /нето каматен приход	24.4%	51.4%	20.4%	49.3%	24.8%	51.9%	70.0%	77.0%
Нето каматен приход/просечна актива	3.6%	4.0%	3.3%	3.9%	4.2%	4.1%	3.4%	4.0%
Нето каматен приход/вкупни редовни приходи*	60.6%	65.6%	58.7%	63.1%	63.8%	72.5%	65.7%	63.3%
Нето каматен приход/некаматни расходи	94.8%	98.2%	109.8%	118.5%	79.2%	77.2%	67.3%	59.8%
Добивка/вкупни редовни приходи*	28.6%	3.6%	41.1%	18.7%	9.7%	-25.9%	-18.0%	-44.9%

*Забелешка: Вкупните редовни приходи се пресметани како збир од нето каматните приходи, нето-приходите од провизии и надоместоци, нето-приходите од тргување, нето-приходите од курсни разлики, и останатите приходи од дејноста со исклучок на вонредните приходи.

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

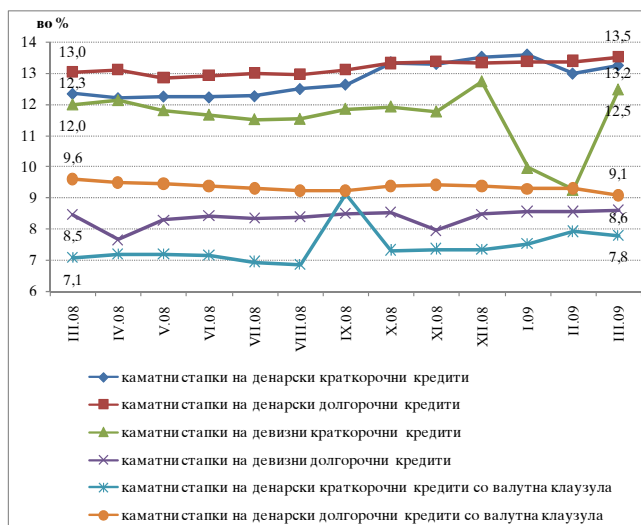
Така, во првите три месеци од 2009 година, околу половина од нето каматниот приход се користи за покривање на исправката на вредноста на финансиските и нефинансиските средства, што е за двапати повеќе во однос на првите три месеци од 2008 година. Паралелно со тоа, зголемените оперативни трошоци на банките предизвикаа и намалување на оперативната ефикасност во работењето на банките. Така, **показателот за односот меѓу оперативните трошоци и вкупните редовни приходи (показателот „cost-to-income“)** бележи зголемување, од 59% (во првиот квартал од 2008 година), на 62,9% (во првиот квартал од 2009 година). Намалената профитабилност и оперативна ефикасност придонесе кон тоа учеството на добивката во вкупните редовни приходи од 28,6% (во првиот квартал од 2008 година), да се сведе на 3,6% (во првиот квартал од 2009 година).

Во првите три месеци од 2009 година, трендот на подобрување на профитабилноста и ефикасноста на групата големи банки беше прекинат, групата средни банки започна да прикажува загуба, додека групата мали банки уште повеќе ја продлабочи загубата. Зголемувањето на исправката на вредноста и на оперативните трошоци, како и намалените нето-приходи од провизии се главните причини за влошената профитабилност и ефикасност кај сите одделни групи банки. Кај групите големи и мали банки, намалените вонредни приходи имаат дополнително влијание врз влошувањето на профитабилноста.

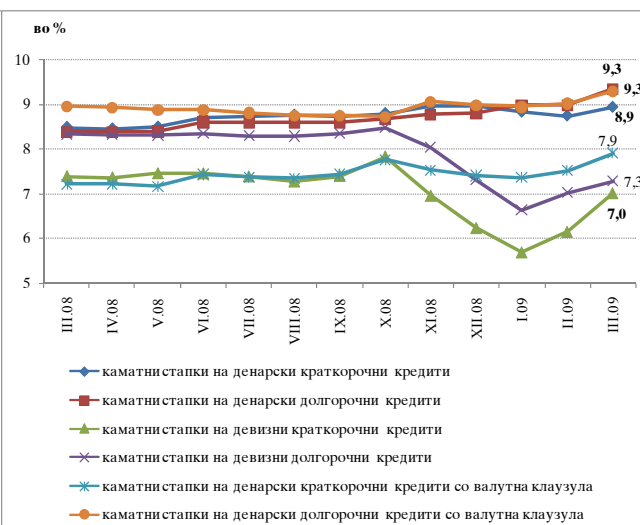
3.5.3 Движење на каматните стапки

Во првите три месеци од 2009 година, активните стапки на домаќинствата и нефинанските друштва продолжија да растат, со исклучок на каматните стапки на неколку категории кредити коишто забележаа пад во однос на состојбата во март 2008 година. Во споредба со март 2008 година, најзабележителен пораст, од 0,9 процентни поени, имаа каматните стапки на денарските краткорочни кредити на домаќинства. Во анализираниот период, кај нефинансиските друштва, највисок пораст од 1 процентен поен забележаа каматните стапки на долгорочните денарски кредити.

Графикон бр. 46
Движење на активните каматни стапки на домаќинствата

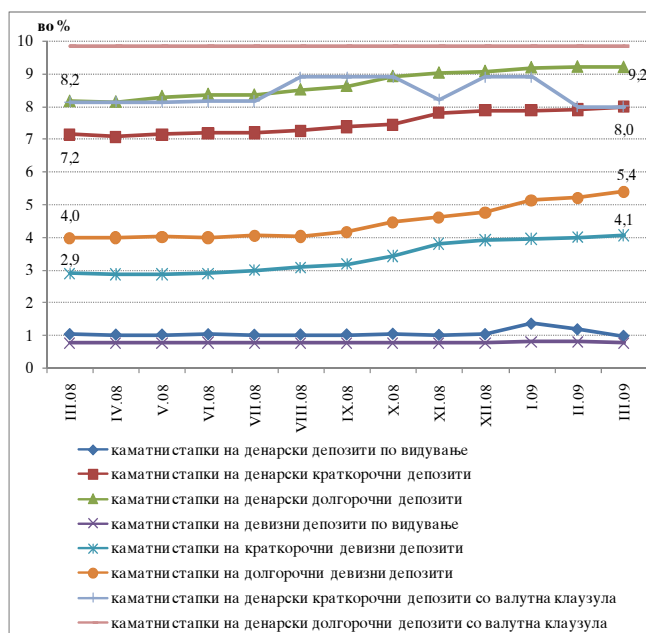
Графикон бр. 47
Движење на активните каматни стапки на нефинансиските друштва

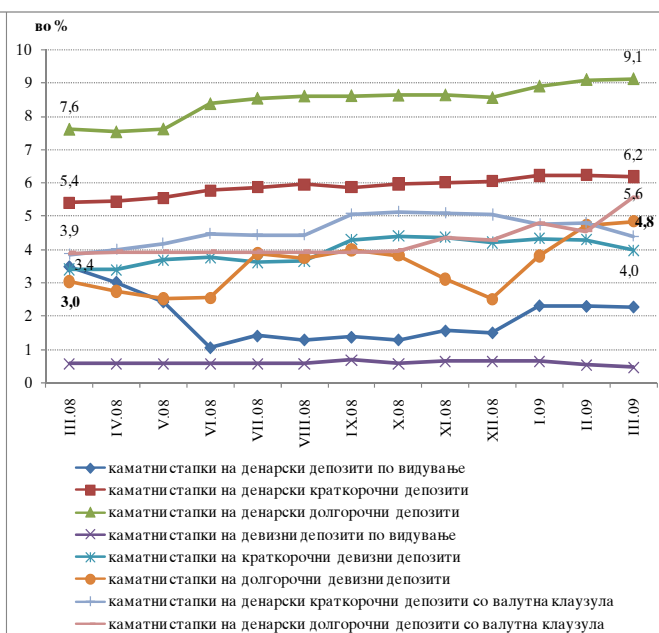
Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

Во првиот квартал од 2009 година, пасивните каматни стапки во основа растеа повеќе во однос на активните каматни стапки. Во споредба со март 2008 година, каматните стапки на долгорочните девизни депозити на домаќинствата забележаа највисок пораст, од 1,4 процентни поени. По нив следат каматните стапки на краткорочните девизни депозити, со раст од 1,2 процентни поена. Ваквата нагорна динамика на девизните каматни стапки на домаќинства беше со цел да се задржат и да се привлечат нови штедачи, што од друга страна придонесе за валутна трансформација на депозитите на домаќинства од денарски во девизни. Во слична насока, со нешто послаба динамика се движеа и каматните стапки на денарските долгорочни и краткорочни депозити, коишто во анализираниот период забележаа пораст од 1 и 0,8 процентни поени, соодветно. Кај нефинансиските друштва, највисок пораст имаа каматните стапки на долгорочните девизни депозити од 1,8 процентен поен, по што следеа каматните стапки на денарските долгорочни депозити со валутна клаузула, со 1,7 процентни поени, и каматните стапки на денарските долгорочни депозити, со 1,5 процентни поени.

Графикон бр. 48
Движење на пасивните каматни стапки на домаќинствата

Графикон бр. 49
Движење на пасивните каматни стапки на нефинансиските друштва

Извор: НБРМ, врз основа на податоците доставени од страна на банките.

АНЕКСИ

Биланс на состојба - АКТИВА

во милиони денари

АКТИВА	Група големи банки	Група средни банки	Група мали банки	Вкупно
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И САЛДА КАЈ НБРМ	16.091	7.111	940	24.142
Денарски парични средства	7.171	3.286	673	11.129
Девизни парични средства	1.485	726	129	2.339
Благородни метали и други парични средства	0	1	0	1
Чекови и меници	13	12	2	27
Задолжителна резерва и задолжителни депозити	7.423	3.087	136	10.646
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ТРГУВАЊЕ	894	2	0	896
Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари чувани за тргување	612	2	0	614
Хартии од вредност и други финансиски инструменти во странска валута чувани за тргување	59	0	0	59
Хартии од вредност и други финансиски инструменти во денари со валутна клаузула чувани за	223	0	0	223
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСТАСУВАЊЕ	9.048	1.331	1.392	11.771
Инструменти на пазарот на пари кои се чуваат до достасување издадени од државата	2.752	309	434	3.496
Инструменти на пазарот на пари кои се чуваат до достасување издадени од централната банка	2.249	936	493	3.678
Останати должнички инструменти кои се чуваат до достасување издадени од државата	3.740	64	465	4.269
Останати должнички инструменти кои се чуваат до достасување издадени од банки и штедилници	307	0	0	307
Останати должнички инструменти кои се чуваат до достасување издадени од останати финансиски	0	21	0	21
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА	4.169	3.401	1.480	9.050
Инструменти на пазарот на пари расположливи за продажба издадени од државата	1.001	2.159	511	3.671
Инструменти на пазарот на пари расположливи за продажба издадени од централната банка	1.591	902	605	3.099
Инструменти на пазарот на пари расположливи за продажба издадени од банки и штедилници	0	20	0	20
Останати должнички инструменти расположливи за продажба издадени од нефинансиски друштва	0	0	0	0
Останати должнички инструменти расположливи за продажба издадени од државата	1.082	156	8	1.247
Останати должнички инструменти расположливи за продажба издадени од банки и штедилници	307	0	0	307
Останати должнички инструменти расположливи за продажба издадени од останати финансиски	0	13	0	13
Останати должнички инструменти расположливи за продажба издадени од нерезиденти	0	0	53	53
Сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од нефинансиски друштва	11	34	9	55
Сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од банки и штедилници	7	32	252	292
Сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од останати финансиски друштва	166	83	35	284
Сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од нерезиденти	2	2	6	11
ПЛАСМАНИ КАЈ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА	0	162	50	212
Депозити кај Централната банка	0	163	50	214
Исправка на вредноста на пласманите кај Централната банка	0	-1	0	-1
ПЛАСМАНИ ВО ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА (НЕТО)	18.508	7.504	4.152	30.164
Сметки кај домашни банки	855	856	265	1.976
Сметки кај домашни банки	861	863	266	1.990
Исправка на вредноста и акумулирана амортизација на сметки кај домашни банки	-6	-7	0	-13
Сметки кај странски банки	16.423	6.165	1.567	24.155
Сметки кај странски банки	16.423	6.169	1.567	24.159
Исправка на вредноста и акумулирана амортизација на сметки кај странски банки	0	-4	0	-4
Депозити во нерезиденти-финансиски друштва	39	84	2	126
Депозити во нерезиденти-финансиски друштва	39	84	2	126
Кредити на домашни банки	80	220	2.260	2.560
Кредити на домашни банки	80	220	2.333	2.634
Исправка (оштетување на средствата) на вредност на кредити на домашни банки	0	0	-73	-73
Кредити на штедилници	1.020	0	0	1.020
Кредити на штедилници	1.028	0	0	1.028
Акумулирана амортизација на кредити на штедилници	0	0	0	0
Исправка (оштетување на средства) на вредност на кредити на штедилници	-7	0	0	-7
Кредити на друштва за осигурување	0	1	0	1
Кредити на друштва за осигурување	0	1	0	1
Исправка на вредност на кредити на друштва за осигурување	0	0	0	0
Кредити на пензиски фондови	0	0	0	0
Кредити на други финансиски друштва	29	177	0	206
Кредити на други финансиски друштва	29	186	0	215
Акумулирана амортизација на кредити на други финансиски друштва	0	0	0	0
Исправка на вредност на кредити на други финансиски друштва	-1	-8	0	-9
Побарувања по откупени побарувања (факторинг и форфетирање) од нерезиденти финансиски	11	0	0	11
Побарувања по откупени побарувања (факторинг и форфетирање) од нерезиденти финансиски	11	0	0	11
Негативни салда по тековни сметки на финансиски друштва - нерезиденти	0	0	0	0
Субординирани депозити и хибридни капитални инструменти	0	0	0	0
Сомнителни и спорни побарувања од финансиски друштва	51	0	57	108
Сомнителни и спорни побарувања од финансиски друштва	131	21	137	289
Исправка на вредност на сомнителните и спорни побарувања од финансиски друштва	-80	-21	-80	-181

Биланс на состојба - АКТИВА (продолжува)

Анекс бр. 1

во милиони денари				
ПЛАСМАНИ ВО НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ (НЕТО)	109.519	45.122	2.985	157.626
Кредити на нефинансиски друштва	65.334	24.335	1.434	91.104
Кредити на нефинансиски друштва	68.482	25.035	1.479	94.996
Акумулирана амортизација на кредити на нефинансиски друштва	-44	-71	-1	-116
Исправка на вредноста на кредити на нефинансиски друштва	-3.104	-629	-43	-3.777
Кредити на сектор - држава	51	38	0	89
Кредити на сектор - држава	51	38	0	89
Акумулирана амортизација на кредити на сектор - држава	0	0	0	0
Исправка на вредноста на кредити на сектор - држава	0	0	0	0
Кредити на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	82	17	1	99
Кредити на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	84	17	1	102
Исправка на вредноста на кредити на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата	-2	0	0	-3
Кредити на домаќинствата	41.389	19.225	1.306	61.920
Кредити на домаќинствата	42.388	19.695	1.483	63.565
Акумулирана амортизација на кредитите на домаќинствата	-156	-118	0	-275
Исправка на вредноста на кредитите на домаќинствата	-843	-352	-176	-1.371
Побарувања за плаќање извршени по дадени авали на хартии од вредност и гаранции	4	18	0	22
Побарувања по откупени побарувања (факторинг и форфетирање) на нефинансиски друштва	12	90	0	101
Побарувања по откупени побарувања (факторинг и форфетирање) на нефинансиски друштва	12	90	0	101
Пласмани на нефинансиски друштва - нерезиденти	1	37	0	38
Пласмани на нефинансиски друштва - нерезиденти	1	37	0	38
Пласмани на домаќинства - нерезиденти	0	1	1	2
Пласмани на домаќинства - нерезиденти	0	1	1	2
Сомнителни и спорни побарувања од нефинансиски субјекти	2.839	1.674	255	4.768
Сомнителни и спорни побарувања од нефинансиски субјекти	9.515	2.585	719	12.819
Исправка на вредноста на сомнителните и спорни побарувања од нефинансиски субјекти	-6.676	-911	-464	-8.051
Група исправка на вредноста на портфолиото на мали кредити	-192	-311	-12	-516
ПОБАРУВАЊА ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	790	457	69	1.315
Побарувања врз основа на камати од кредити и пласмани во денари	271	208	34	513
Побарувања за камати врз основа на кредити и пласмани во странска валута	144	83	5	233
Побарувања врз основа на камати на кредити во денари со девизна клаузула	270	148	15	433
Побарувања врз основа на камати од хартии од вредност во денари	24	15	8	48
Побарувања врз основа на камати од хартии од вредност во денари до валутна клаузула	47	0	0	47
Побарувања врз основа на камати од останати финансиски инструменти	8	2	6	15
Побарувања врз основа на камати на депозити во денари	0	0	0	0
Побарувања врз основа на камати на депозити во странска валута	25	0	0	26
Побарувања врз основа на камати на сомнителни и спорни побарувања	0	-1	0	0
ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА, ПОДРУЖНИЦИ И ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА	155	0	0	155
Вложувања во придружени друштва	125	0	0	125
Вложувања во подружници	31	0	0	31
ОСТАНАТА АКТИВА	732	875	109	1.717
Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	39	28	26	94
Сомнителни и спорни побарувања врз основа на провизии и надоместоци	2	1	0	3
Интерни пресметковни односи	0	0	0	0
Одложени даночни средства	2	0	0	2
Други средства	68	78	6	152
Побарувања од купувачи и други побарувања	434	486	49	968
Одложени приходи, однапред платени трошоци и времени сметки	187	283	28	498
ПРЕЗЕМЕНИ СРЕДСТВА ВРЗ ОСНОВА НА НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА	1.401	709	395	2.505
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	1.556	855	416	2.827
Оштетување на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања	-155	-147	-21	-322
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	291	327	74	693
Основачки вложувања	0	0	1	1
Патенти, лиценци и концесии	95	120	11	226
Софтвер	663	330	74	1.067
Други права	8	131	2	141
Други ставки на нематеријални средства	27	26	39	92
Акумулирана амортизација на нематеријалните средства	-502	-280	-52	-834
Оштетување на нематеријалните средства	0	0	0	0
ОСНОВНИ СРЕДСТВА (НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА)	3.907	2.845	1.023	7.775
Земјиште	0	0	0	0
Градежни објекти	3.381	1.803	889	6.072
Опрема	3.024	1.658	429	5.111
Други ставки на недвижности и опрема	394	82	80	556
Недвижности и опрема во подготовка	213	458	83	754
Акумулирана амортизација на основните средства	-3.104	-1.155	-458	-4.718
КОМИСИОНО РАБОТЕЊЕ	-11	-8	-555	-575
Денарски побарувања по работи во име и за сметка на други	3.319	2.204	587	6.110
Побарувања по работи во име и за сметка на други во странска валута	365	1	446	812
Денарски обврски по работи во име и за сметка на други	-3.329	-2.038	-963	-6.330
Обврски по работи во име и за сметка на други во странска валута	-365	0	-625	-990
Оперативни трошоци за работење во име и за сметка на други	0	125	4	129
Приходи за работење во име и за сметка на други	-2	-301	-4	-307
Непризнаена загуба поради оштетување	0	-404	-70	-474
ВКУПНА АКТИВА	165.493	69.435	12.045	246.973

Биланс на состојба - ПАСИВА

Алекс бр. 1

во милиони денари

ПАСИВА	Група големи банки	Група средни банки	Група мали банки	Вкупно
ОБВРСКИ ЗА ТРГУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ ПО ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ ПРЕКУ БИЛАНСОТ НА УСПЕХ ОПРЕДЕЛЕНИ КАКО ТАКВИ ПРИ ПОЧЕТНОТО ПРИЗНАВАЊЕ	0	0	0	0
ДЕРИВАТНИ ОБВРСКИ ЧУВАНИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК	0	0	0	0
ДЕПОЗИТИ НА ФИНАНСИСКИ ДРУШТВА	5.351	8.005	224	13.580
Депозити на домашни банки	665	310	10	985
Депозити на штедилници	188	46	1	234
Депозити на осигурителни друштва	1.619	1.784	92	3.496
Депозити на пензиски фондови	187	504	30	722
Депозити на други финансиски друштва	973	251	73	1.297
Депозити на нерезиденти-финансиски друштва	848	4.904	7	5.759
Ограничени депозити и други депозити на финансиски друштва	870	206	12	1.087
ДЕПОЗИТИ ПО ВИДУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	47.570	13.554	2.411	63.534
Тековни сметки и депозити по видување на нефинансиски друштва во денари	12.938	4.004	950	17.892
Тековни сметки и депозити по видување од сектор-држава во денари	902	22	76	1.001
Тековни сметки и депозити по видување на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата во денари	1.071	248	55	1.374
Тековни сметки и депозити по видување на домаќинствата во денари	9.223	2.773	391	12.387
Тековни сметки и депозити по видување нерезиденти во денари	252	65	58	375
Тековни сметки и депозити по видување на нефинансиски друштва во странска валута	4.921	1.552	124	6.597
Тековни сметки и депозити по видување од сектор -држава во странска валута	13	0	0	13
Тековни сметки и депозити по видување на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата во странска валута	244	54	13	311
Тековни сметки и депозити по видување на домаќинствата во странска валута	14.370	3.999	402	18.771
Тековни сметки и депозити по видување на нерезиденти во странска валута	1.240	539	263	2.042
Ограничени депозити и други депозити на нефинансиските субјекти	2.395	299	79	2.772
КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	69.394	23.481	1.653	94.527
Денарски краткорочни депозити на нефинансиски друштва	5.174	2.606	555	8.335
Денарски краткорочни депозити на сектор-држава	76	92	1	168
Денарски краткорочни депозити на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	375	178	29	582
Денарски краткорочни депозити на домаќинства	16.695	3.763	611	21.069
Денарски краткорочни депозити на нефинансиски друштва-нерезиденти	28	0	0	29
Краткорочни депозити на нефинансиски друштва во странска валута	7.643	2.274	3	9.920
Краткорочни депозити во странска валута на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	6	7	0	14
Краткорочни депозити во странска валута на домаќинства	32.950	8.587	333	41.870
Краткорочни депозити во странска валута на нерезиденти - нефинансиски субјекти	193	474	17	684
Денарски краткорочни депозити со валутна клаузула на нефинансиски друштва	4.848	4.526	19	9.393
Денарски краткорочни депозити со валутна клаузула на сектор-држава	0	20	0	20
Денарски краткорочни депозити со валутна клаузула на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	0	76	0	76
Денарски краткорочни депозити со валутна клаузула на домаќинства	0	1	0	1
Денарски краткорочни депозити со валутна клаузула на нерезиденти - нефинансиски субјекти	0	0	61	61
Ограничени депозити на нефинансиски субјекти до една година	1.406	877	23	2.305
ДОЛГОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ НА НЕФИНАНСИСКИ СУБЈЕКТИ	11.181	5.944	456	17.581
Денарски долгорочни депозити на нефинансиски друштва	615	313	6	933
Денарски долгорочни депозити на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	12	8	0	20
Денарски долгорочни депозити кои им служат на домаќинства	2.440	1.689	290	4.419
Денарски долгорочни депозити на нерезиденти - нефинансиски субјекти	0	5	0	5
Долгорочни депозити во странска валута на нефинансиски друштва	0	151	0	151
Долгорочни депозити во странска валута на домаќинства	4.892	2.827	82	7.802
Долгорочни депозити во странска валута на нерезиденти - нефинансиски субјекти	12	88	1	101
Денарски долгорочни депозити со валутна клаузула на нефинансиски друштва	93	40	0	132
Денарски долгорочни депозити со валутна клаузула на сектор - држава	0	61	0	61
Денарски долгорочни депозити со валутна клаузула на домаќинства	0	5	0	5
Ограничени депозити на нефинансиски субјекти над една година	3.117	757	78	3.952
ИЗДАДЕНИ ДОЛЖНИЧКИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ	655	300	0	955
Издадени останати должнички хартии од вредност	655	300	0	955
ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ	5.724	7.157	1.324	14.205
Обврски по кредити кон финансиски друштва	1.322	2.837	18	4.176
Обврски по кредити кон сектор-држава	1.464	1.112	190	2.767
Обврски по кредити кон останати сектори-резиденти	0	23	0	23
Обврски по кредити кон нерезиденти	2.938	3.179	1.112	7.229
Обврски по финансиски лизинг кон финансиски друштва	0	0	3	3
Обврски по финансиски лизинг кон останати сектори-резиденти	0	6	0	6
КОМПОНЕНТА НА ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ХИБРИДНИ ИНСТРУМЕНТИ	0	184	0	184
Компонента на обврски по основ на хибридни инструменти во странска валута	0	184	0	184
СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ И КУМУЛАТИВНИ ПРИОРИТЕТНИ АКЦИИ	4.470	583	0	5.053
Субординирани обврски во странска валута	4.361	583	0	4.945
Кумулативни приоритетни акции	108	0	0	108
ОБВРСКИ ВРЗ ОСНОВА НА КАМАТИ	733	449	51	1.234
Обврски врз основа на камати од обврските по кредити	45	51	14	110
Обврски по камати од депозитите по видување и тековните сметки	32	30	16	77
Обврски по камати од орочени депозити	617	348	22	987
Обврски врз основа на камати од хибридни инструменти	0	0	0	0
Обврски врз основа на камати од субординиран долг	16	14	0	30
Обврски врз основа на камати од други инструменти	10	0	0	10
Обврски за камати за издадени хартии од вредност	13	7	0	20
ОСТАНАТИ ОБВРСКИ	3.243	1.007	232	4.481
Обврски врз основа на провизии и надомести	0	1	0	1
Пресметани расходи, разграничени приходи и временни сметки	728	326	55	1.109
Останати обврски	2.514	680	177	3.372
ПОСЕБНА РЕЗЕРВА И РЕЗЕРВИРАЊА	793	141	19	954
Посебна резерва	793	141	19	954
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	15.896	8.450	5.647	29.994
Акционерски капитал	8.746	7.058	5.270	21.074
Резервен фонд	4.838	1.325	759	6.921
Задржана добивка / акумулирана загуба	2.236	508	-283	2.461
Ревалоризациски резерви	77	0	16	93
Тековна загуба	0	-441	-114	-555
ТЕКОВНА ДОБИВКА	484	180	27	691
ВКУПНА ПАСИВА	165.493	69.435	12.045	246.973

БИЛАНС НА УСПЕХ

Анекс бр. 2

во милиони денари

БИЛАНС НА УСПЕХ	Група големи банки	Група средни банки	Група мали банки	Вкупно
БИЛАНС НА УСПЕХ	3.025	1.354	167	4.546
ПРИХОДИ ОД КАМАТИ				
Приходи од камати за нефинансиски друштва	1.315	596	51	1.962
Приходи од камати за приватни нефинансиски друштва	1.309	590	51	1.950
Приходи од камати за јавни нефинансиски друштва	6	6	0	12
Приходи од камати од сектор-држава	99	50	17	165
Приходи од камати од централна влада	99	50	17	165
Приходи од камати од непрофитни нефинансиски институции кои им служат на домаќинствата	1	0	0	2
Приходи од камати од финансиски друштва	251	86	55	392
Приходи од камати од централна банка	142	54	31	228
Приходи од камати од банки	91	28	24	143
Приходи од камати од штедилници	17	0	0	17
Приходи од камати од други финансиски друштва	1	4	0	4
Приходи од камати од домаќинства	1.167	605	40	1.812
Приходи од камати од самостојни вршителите на дејност со личен труд	2	110	1	112
Приходи од камати од физички лица	1.165	495	39	1.699
Приходи од камати од нерезиденти	31	9	5	44
Приходи од камати од финансиски друштва-нерезиденти	31	9	5	44
Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на приходите од камати на нето основа	160	9	0	169
РАСХОДИ ЗА КАМАТИ	-1.395	-621	-44	-2.060
Расходи за камати на нефинансиски друштва	-259	-160	-11	-431
Расходи за камати на приватни нефинансиски друштва	-226	-155	-10	-391
Расходи за камати за јавни нефинансиски друштва	-33	-5	-1	-40
Расходи за камати за сектор-држава	-10	-10	0	-21
Расходи за камати за централна влада	-10	-10	0	-20
Расходи за камати за непрофитните институции кои им служат на домаќинствата	-8	-4	0	-12
Расходи за камати за финансиски друштва	-134	-108	-5	-246
Расходи за камати за централна банка	-2	0	0	-3
Расходи за камати за банки	-87	-43	0	-131
Расходи за камати за штедилници	-1	0	0	-1
Расходи за камати за осигурителни друштва	-20	-30	-1	-51
Расходи за камати за пензиски фондови	-4	-6	-1	-10
Расходи за камати за други финансиски институции	-19	-29	-3	-50
Расходи за камати за домаќинства	-859	-248	-19	-1.126
Расходи за камати за самостојните извршители на дејност со личен труд	-1	0	0	-1
Расходи за камати за физички лица	-858	-248	-19	-1.125
Расходи за камати за нерезиденти	-125	-91	-8	-224
Расходи за камати за нефинансиски друштва - нерезиденти	-12	-22	-1	-36
Расходи за камати за сектор држава - нерезиденти	0	0	0	0
Расходи за камати на непрофитни институции кои им служат на домаќинствата - нерезиденти	0	0	0	0
Расходи за камати за финансиски друштва - нерезиденти	-108	-65	-7	-181
Расходи за камати за домаќинства - нерезиденти	-4	-3	0	-7
НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТИ (1-2)	1.630	732	123	2.486
НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРОВИЗИИ И НАДОМЕСТОЦИ	509	184	40	733
Приходи од провизии и надоместоци	586	235	59	880
Расходи од провизии и надоместоци	-77	-51	-19	-147
НЕТО ПРИХОДИ ОД ТРГУВАЊЕ	62	0	6	68
Нето приходи од средствата и обврските за тргување	-2	0	0	-2
Реализирани нето-приходи од средствата и обврските за тргување	3	0	0	3
Нереализирани нето-приходи од средствата и обврските за тргување	-5	0	0	-5
Нето приходи од деривативните средства и обврски чувани за тргување	0	0	0	0
Нето каматен приход од финансиските средства и обврски чувани за тргување	63	0	6	69
НЕТО ПРИХОДИ ОД ДРУГИ ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЕВИДЕНТИРАНИ ПО	0	0	0	0
Нето приходи од средствата и обврските по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0
Нето приходи од деривативните средства и обврски чувани за управување со ризик	0	0	0	0
Приходи од дивиденди од средствата по објективна вредност преку билансот на успех	0	0	0	0
НЕТО ПРИХОДИ ОД КУРСНИ РАЗЛИКИ	125	54	12	192
Реализирани нето приходи од курсни разлики	95	-26	11	79
Нереализирани нето приходи од курсни разлики	11	81	2	95
Нето приходи од девизно валутно работење	19	-1	-1	18
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД ДЕЈНОСТА	262	49	13	324
Приходи врз основа на дивиденди и капитални вложувања	8	8	3	19
Добивка од продажба на финансиските средства расположливи за продажба	0	0	0	0
Капитални добивки реализирани од продажба на средства	10	1	0	11
Ослободување на посебната резерва за вонбилансна изложеност	168	0	1	169
Ослободување на останати резервирања	0	0	0	0
Приходи по други основи	50	20	8	78
Наплатени претходно отпишани побарувања	23	11	0	34
Вонредни приходи	3	8	0	12
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ / ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА ФИНАНСИСКИТЕ	-803	-380	-95	-1.278
Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиски средства	-1.359	-163	-52	-1.575
Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства на поединечна основа	-1.237	-65	-40	-1.342
Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства на групна основа	-122	-99	-12	-233
Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства	556	187	27	771
Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средствана поединечна основа	553	118	27	698
Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства на групна основа	3	70	0	73
Нереализирана исправка на вредноста	0	-404	-70	-474
ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ НА НЕФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	0	-1	0	-1
Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на нефинансиските средства	0	-1	0	-1
Ослободување на исправката на вредноста на нефинансиските средства	0	0	0	0
ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ	-490	-352	-84	-926
АМОРТИЗАЦИЈА	-132	-101	-18	-251
ОСТАНАТИ РАСХОДИ НА ДЕЈНОСТА	-679	-448	-85	-1.211
Општи и административни трошоци	-360	-339	-71	-770
Премии за осигурување на депозити	-145	-43	-4	-192
Капитални загуби реализирани од продажба на средства	0	0	0	0
Загуба од продажба на финансиски средства расположливи за продажба	0	0	0	0
Посебна резерва за вонбилансна изложеност	-106	-32	-6	-143
Останати резервирања	-1	-4	0	-5
Расходи по други основи	-65	-27	-4	-96
Вонредни расходи	-2	-3	0	-5
ТЕКОВНА ДОБИВКА	484	-261	-87	136

Структура на кредитите на нефинансиските субјекти

во милиони денари

Датум	Опис	Вкупно	Вкупно			Претпријатија			Население (физички лица и самостојни вршители на дејност)			Сектор држава			Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата			Нерезиденти - нефинансиски субјекти		
			Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни	Денарски	Денарски со девизна клаузула	Девизни
31.03.2009	Краткорочни кредити	40.797	26.962	4.638	9.197	22.392	4.379	9.169	4.561	184	22	7	15	4	2	60	0	0	0	1
	Достасани кредити	3.484	2.141	573	770	1.094	406	731	1.046	165	39	1	2	0	0	0	0	0	-	-
	Долгорочни кредити	114.635	41.277	47.401	25.957	12.186	22.744	22.018	29.051	24.626	3.871	26	17	17	14	12	14	0	1	37
	Нефункционални кредити	12.819	7.456	1.616	3.747	4.302	882	3.437	3.142	733	310	12	-	0	1	-	0	-	-	-
	Вкупни бруто кредити	171.734	77.835	54.227	39.671	39.974	28.412	35.354	37.799	25.709	4.243	45	34	22	17	72	14	0	1	38
	Акумулирана амортизација	-391	-184	-162	-44	-55	-33	-27	-129	-129	-17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Исправка на вредноста	-13.202	-7.049	-2.431	-3.722	-5.163	-1.526	-2.965	-1.873	-903	-756	-12	0	0	-1	-2	0	0	0	0
	Групна исправка на вредноста на портфолиото на мали кредити	-516																		
	Вкупни нето кредити	157.626																		

Валутна структура на кредитната изложеност според дејност / намена

во милиони денари

Ред. бр.	Сектор	31.12.2008				31.03.2009			
		Денарска кредитна изложеност	Денарска кредитна изложено ст со девизна клаузула	Девизна кредитна изложеност	Вкупно	Денарска кредитна изложеност	Денарска кредитна изложено ст со девизна клаузула	Девизна кредитна изложеност	Вкупно
1	Земјоделство, лов и шумарство	1.411	1.022	1.479	3.912	1.340	1.250	1.146	3.736
2	Рибарство	34	9	28	71	29	8	35	72
3	Вадење на руди и камен	318	98	1.579	1.995	250	92	1.566	1.908
4	Преработувачка индустрија	17.658	7.970	15.817	41.445	17.836	8.383	16.541	42.760
5	Снабдување со електрична енергија, гас и вода	1.034	1.375	3.168	5.576	1.756	1.215	2.658	5.629
6	Градежништво	5.321	3.370	3.090	11.781	6.123	3.394	3.850	13.366
7	Трговија на големо и трговија на мало; поправка на мот. возила, и предмети за лич. употр. и домаќ.	17.422	9.942	11.713	39.077	17.169	10.065	11.644	38.878
8	Хотели и ресторани	1.260	958	1.688	3.906	1.158	982	1.731	3.871
9	Сообраќај, складирање и врски	3.808	2.332	2.454	8.594	3.516	2.544	2.229	8.289
10	Финансиско посредување	21.145	3.137	23.984	48.265	8.653	3.304	27.491	39.447
11	Активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности	2.749	1.182	1.814	5.744	3.342	1.289	1.930	6.560
12	Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита	4.459	5.043	70	9.572	8.149	4.678	94	12.921
13	Образование	79	164	328	571	168	166	311	645
14	Здравство и социјална работа	290	234	416	940	282	247	394	923
15	Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	619	685	307	1.611	848	507	292	1.647
16	Приватни домаќинства со вработени лица	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Екстериторијални организации и тела	80	0	2	82	106	0	19	125
18	Физички лица	49.238	23.799	4.171	77.208	49.721	23.928	4.290	77.940
	-Кредити за набавка и реновирање на станбен простор	1.559	9.813	1.796	13.168	1.566	10.007	1.834	13.407
	-Кредити за набавка и реновирање на деловен простор	21	635	9	666	19	681	4	704
	-Потрошувачки кредити	13.248	7.509	1.226	21.983	16.001	7.735	1.253	24.990
	-Негативни салда по тековни сметки	6.605	0	0	6.605	8.353	0	0	8.353
	-Кредити врз основа на издадени кредитни картички	23.728	0	104	23.832	22.978	0	140	23.118
	-Автомобилски кредити	200	3.785	771	4.756	267	3.772	793	4.833
	-Други кредити	3.876	2.057	264	6.198	536	1.733	266	2.535
19	Трговци-поединци, физички лица кои не се сметаат за трговци и физички лица кои вршат трговска дејност од мал обем	1.927	2.051	365	4.343	1.972	1.914	283	4.169
	-Земјоделство	489	802	24	1.315	495	801	19	1.316
	-Трговија	597	561	180	1.338	554	540	104	1.198
	-Други услужни дејности	213	162	57	431	191	72	20	283
	-Останати дејности	629	526	104	1.260	732	501	139	1.372
	Вкупно	128.853	63.369	72.472	264.694	122.419	63.965	76.502	262.885

* Забелешка: Разликите меѓу податоците за вкупната кредитна изложеност, презентирани во различни табели од Анексот, како и податоците за вкупната кредитна изложеност во текстуалниот дел од Извештајот се резултат на заокружување кај одделни банки.

Анекс бр. 5

Валутна структура на кредитите според одделни сектори

во милиони денари

опис	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	годишна промена 03.2009/ 03.2008	квартална промена 03.2009/ 12.2008
ПРЕТПРИЈАТИЈА И ОСТАНАТИ КОМИТЕНТИ	83.694	101.652	103.984	24,2%	2,3%
денарски кредити	32.917	36.089	40.037	21,6%	10,9%
девизни кредити	29.299	34.102	28.519	-2,7%	-16,4%
денарски кредити со девизна клаузула	21.478	31.461	35.429	65,0%	12,6%
НАСЕЛЕНИЕ	53.326	66.256	67.750	27,0%	2,3%
денарски кредити	30.615	36.119	37.799	23,5%	4,7%
девизни кредити	2.712	4.328	4.243	56,5%	-2,0%
денарски кредити со девизна клаузула	19.999	25.809	25.708	28,5%	-0,4%

Дистрибуција на кредитите на нефинансиските субјекти по одделни групи банки

Структури на кредитите		31.12.2008				31.03.2009			
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно	Големи банки	Средни банки	Мали банки	Вкупно
Секторска структура	Претпријатија	71,3%	26,7%	2,0%	100,0%	72,8%	25,2%	2,0%	100,0%
	Население	65,4%	32,2%	2,4%	100,0%	66,2%	31,4%	2,4%	100,0%
	Останати комитенти	68,0%	7,6%	24,4%	100,0%	61,1%	37,8%	1,2%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	75,4%	22,8%	1,8%	100,0%	71,2%	27,1%	1,7%	100,0%
	Долгорочни	65,7%	32,4%	1,9%	100,0%	69,7%	28,6%	1,8%	100,0%
	Достасани	54,5%	40,3%	5,2%	100,0%	60,8%	31,9%	7,3%	100,0%
	Нефункционални	71,2%	21,2%	7,6%	100,0%	74,2%	20,2%	5,6%	100,0%
Валутна структура	Денарски	70,9%	24,8%	4,3%	100,0%	71,7%	24,5%	3,8%	100,0%
	Денарски со валутна клаузула	63,4%	35,5%	1,2%	100,0%	64,8%	33,9%	1,3%	100,0%
	Девизни	73,7%	26,2%	0,1%	100,0%	74,5%	25,4%	0,1%	100,0%

Структура на кредитите на нефинансиски субјекти кај одделните групи банки

Структури на кредитите		31.12.2008			31.03.2009		
		Големи банки	Средни банки	Мали банки	Големи банки	Средни банки	Мали банки
Секторска структура	Претпријатија	62,1%	55,7%	53,6%	62,7%	55,0%	55,1%
	Население	37,4%	44,2%	41,0%	37,2%	44,8%	44,8%
	Останати комитенти	0,5%	0,1%	5,4%	0,1%	0,2%	0,1%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Рочна структура	Краткорочни	33,9%	24,6%	25,0%	24,1%	23,2%	18,9%
	Долгорочни	58,2%	68,8%	49,8%	66,2%	69,0%	54,6%
	Достасани	0,9%	1,6%	2,6%	1,8%	2,3%	6,9%
	Нефункционални	7,0%	5,0%	22,6%	7,9%	5,4%	19,5%
Валутна структура	Денарски	44,2%	37,0%	81,7%	46,3%	40,1%	79,7%
	Денарски со валутна клаузула	31,3%	42,1%	17,4%	29,1%	38,7%	19,6%
	Девизни	24,5%	20,9%	0,9%	24,5%	21,2%	0,7%
	Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Структура на депозити на нефинансиски субјекти со состојба на 31.03.2009

во милиони денари

Опис	Вкупно	Вкупно			Население			Претпријатија			Држава			Нерезиденти		
		Денари	Денари со девизна клаузула	Девизи	Денари	Денари со девизна клаузула	Девизи	Денари	Денари со девизна клаузула	Девизи	Денари	Денари со девизна клаузула	Девизи	Денари	Денари со девизна клаузула	Девизи
Депозити по видување	63.534	33.319	0	30.215	13.778	-	19.096	18.147	0	9.045	1.019	0	13	375	0	2.060
Краткорочни депозити	94.527	30.934	9.616	53.977	21.814	77	43.017	8.915	9.457	10.221	177	20	-	29	61	739
Долгорочни депозити	17.581	6.639	347	10.595	4.790	5	9.385	1.771	281	428	23	61	-	55	-	782
Вкупно	175.642	70.891	9.963	94.788	40.381	82	71.498	28.833	9.738	19.695	1.218	82	13	458	61	3.581

Состојба и промени во секторската структура на кредитната изложеност

Вид на изложеност	Износ (во милиони денари)			Структура (во %)			Квартална промена (31.12.2008-31.03.2009)			Годишна промена (31.03.2008-31.03.2009)		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	Во милиони денари	Во %	Учество во промената	Во милиони денари	Во %	Учество во промената
Изложеност кон претпријатија и останати комитенти	107.290	125.241	128.408	43,6%	47,3%	48,8%	3.167	2,5%	-176,3%	21.118	19,7%	125,4%
Изложеност кон финансиски институции и држава	70.260	57.881	52.368	28,6%	21,9%	19,9%	(5.513)	-9,5%	306,8%	-17.892	-25,5%	-106,2%
Изложеност кон физички лица и трговци поединци	68.489	81.560	82.108	27,8%	30,8%	31,2%	548	0,7%	-30,5%	13.619	19,9%	80,8%
Вкупно:	246.039	264.682	262.885	100,0%	100,0%	100,0%	(1.797)	-0,7%	100,0%	16.846	6,8%	100,0%

Состојба и промени во валутната структура на кредитната изложеност

Вид на изложеност	Износ (во милиони денари)			Структура (во %)			Квартална промена (31.12.2008-31.03.2009)			Годишна промена (31.03.2008-31.03.2009)		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	Во милиони денари	Во %	Учество во промената	Во милиони денари	Во %	Учество во промената
Денарска изложеност	122.902	128.853	122.419	50,0%	48,7%	46,6%	(6.434)	-5,0%	358,1%	-483	-0,4%	-2,9%
Денарска изложеност со девизна клаузула	47.026	63.349	63.965	19,1%	23,9%	24,3%	616	1,0%	-34,3%	16.939	36,0%	100,5%
Девизна изложеност	76.111	72.480	76.502	30,9%	27,4%	29,1%	4.021	5,5%	-223,8%	391	0,5%	2,3%
Вкупно:	246.039	264.682	262.885	100,0%	100,0%	100,0%	(1.797)	-0,7%	100,0%	16.846	6,8%	100,0%

* **Забелешка:** Разликите меѓу податоците за вкупната кредитна изложеност, презентирани во различните табели од Анексот, како и податоците за вкупната кредитна изложеност во текстуалниот дел од Извештајот се резултат на заокружување кај одделни банки.

Состојба и промени во структурата на кредитната изложеност, по одделни ставки

Вид на изложеност	Износ (во милиони денари)			Структура (во %)			Квартална промена (31.12.2008-31.03.2009)			Годишна промена (31.03.2008-31.03.2009)		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	Во милиони денари	Во %	Учество во промената	Во милиони денари	Во %	Учество во промената
Редовни кредити	162.851	183.463	188.557	66,2%	69,3%	71,7%	5.095	2,8%	-286,5%	25.706	15,8%	152,5%
Други побарувања	35.517	30.817	23.294	14,4%	11,6%	8,9%	-7.523	-24,4%	423,1%	-12.223	-34,4%	-72,5%
Вовбилансни ставки	36.588	37.700	36.599	14,9%	14,2%	13,9%	-1.101	-2,9%	61,9%	11	0,0%	0,1%
Нефункционални кредити	10.010	11.495	13.092	4,1%	4,3%	5,0%	1.597	13,9%	-89,8%	3.082	30,8%	18,3%
Редовна камата	1.073	1.203	1.357	0,4%	0,5%	0,5%	154	12,8%	-8,7%	284	26,5%	1,7%
Вкупно:	246.039	264.677	262.899	100,0%	100,0%	100,0%	-1.778	-0,7%	100,0%	16.860	6,9%	100,0%

Состојба и структура на кредитната изложеност, по категории на ризик

Категорија на ризик	Износ (во милиони денари)			Структура (во %)			Квартална промена (31.12.2008-31.03.2009)			Годишна промена (31.03.2008-31.03.2009)		
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	Во милиони денари	Во %	Учество во промената	Во милиони денари	Во %	Учество во промената
А	203.992	215.279	218.321	82,9%	81,3%	83,0%	3.042	1,4%	-171,1%	14.328	7,0%	85,0%
Б	28.180	32.467	26.485	11,5%	12,3%	10,1%	-5.982	-18,4%	336,4%	-1.695	-6,0%	-10,1%
В	4.549	6.531	7.377	1,8%	2,5%	2,8%	846	12,9%	-47,6%	2.827	62,2%	16,8%
Г	3.354	3.884	3.205	1,4%	1,5%	1,2%	-679	-17,5%	38,2%	-149	-4,4%	-0,9%
Д	5.963	6.517	7.512	2,4%	2,5%	2,9%	995	15,3%	-56,0%	1.549	26,0%	9,2%
Вкупно В, Г и Д	13.867	16.932	18.094	5,6%	6,4%	6,9%	1.162	6,9%	-65,3%	4.227	30,5%	25,1%
Вкупно:	246.039	264.677	262.899	100,0%	100,0%	100,0%	-1.778	-0,7%	100,0%	16.860	6,9%	100,0%

*Забелешка: Разликите меѓу податоците за вкупната кредитна изложеност, презентирани во табелите од Анексот, и податоците за вкупната кредитна изложеност во текстуалниот дел од Извештајот се резултат на заокружување кај одделни банки.

Показатели за ликвидноста и нивна годишна и квартална промена по одделни групи банки

Показатели	Просек за прв квартал 2008 година	Просек за последен квартал од 2008 година	Просек за прв квартал од 2009 година	Промена (во процентни поени)	
				Годишна	Квартална
Вкупни кредити/Вкупни депозити на нефинансиски субјекти	80,6%	92,1%	97,1%	16,5	5,0
- Големи банки	77,5%	88,9%	93,7%	16,3	4,9
- Средни банки	90,6%	102,6%	109,1%	18,4	6,4
- Мали банки	71,1%	76,3%	76,5%	5,3	0,2
Ликвидна актива/Вкупна актива	31,3%	22,9%	20,6%	-10,7	-2,2
- Големи банки	30,3%	21,3%	18,4%	-11,9	-2,9
- Средни банки	31,3%	22,6%	22,3%	-9,0	-0,2
- Мали банки	43,9%	45,1%	41,3%	-2,6	-3,8
Високоликвидна актива/Вкупна актива	18,8%	15,7%	15,9%	-2,9	0,2
- Големи банки	17,2%	14,5%	13,7%	-3,4	-0,7
- Средни банки	19,7%	15,3%	18,1%	-1,6	2,8
- Мали банки	33,5%	33,9%	32,1%	-1,5	-1,8
Ликвидна актива/Вкупни обврски	36,2%	26,3%	23,8%	-12,4	-2,5
- Големи банки	33,8%	23,8%	20,7%	-13,1	-3,1
- Средни банки	37,0%	25,9%	25,6%	-11,4	-0,3
- Мали банки	77,1%	84,1%	76,9%	-0,2	-7,2
Ликвидна актива/Краткорочни обврски	42,4%	32,3%	30,1%	-12,3	-2,2
- Големи банки	37,7%	28,2%	25,4%	-12,3	-2,8
- Средни банки	48,4%	34,2%	34,5%	-13,9	0,3
- Мали банки	106,1%	120,4%	111,1%	5,0	-9,3
Ликвидна актива во девизи/Краткорочни обврски во девизи	42,9%	28,4%	25,4%	-17,5	-2,9
- Големи банки	37,5%	23,4%	21,1%	-16,4	-2,3
- Средни банки	56,0%	35,4%	31,2%	-24,8	-4,2
- Мали банки	95,1%	177,3%	143,5%	48,4	-33,8
Ликвидна актива/Вкупни депозити на нефинансиски лица	43,1%	31,8%	29,3%	-13,7	-2,4
- Големи банки	38,4%	27,4%	24,1%	-14,3	-3,3
- Средни банки	47,9%	34,9%	36,0%	-11,9	1,1
- Мали банки	127,1%	115,2%	107,5%	-19,6	-7,7
Ликвидна актива во девизи/Вкупни депозити на нефинансиски лица во девизи	44,8%	28,7%	24,6%	-20,2	-4,1
- Големи банки	39,1%	23,0%	19,7%	-19,5	-3,3
- Средни банки	56,6%	39,5%	33,9%	-22,7	-5,6
- Мали банки	134,7%	156,7%	134,9%	0,2	-21,8
Високоликвидна актива/Краткорочни обврски	25,4%	22,2%	23,2%	-2,2	1,0
- Големи банки	21,4%	19,2%	19,0%	-2,4	-0,2
- Средни банки	30,4%	23,2%	27,9%	-2,5	4,7
- Мали банки	81,0%	90,4%	86,3%	5,3	-4,1
Ликвидна актива/Депозити на население	74,6%	53,4%	47,1%	-27,5	-6,4
- Големи банки	64,3%	43,5%	37,1%	-27,2	-6,3
- Средни банки	90,3%	68,2%	63,7%	-26,5	-4,4
- Мали банки	267,6%	256,2%	235,9%	-31,7	-20,3
Ликвидна актива во девизи/Депозити на население во девизи	63,6%	39,1%	33,0%	-30,6	-6,1
- Големи банки	54,4%	30,7%	26,1%	-28,3	-4,6
- Средни банки	84,6%	56,3%	46,4%	-38,2	-9,9
- Мали банки	256,4%	240,9%	216,5%	-39,9	-24,4
Високоликвидна актива/Депозити по видување	62,7%	55,5%	61,2%	-1,5	5,7
- Големи банки	51,9%	46,3%	47,5%	-4,4	1,1
- Средни банки	82,3%	67,8%	92,3%	10,0	24,5
- Мали банки	157,5%	151,0%	151,1%	-6,3	0,2

ДОГОВОРНА РОЧНА СТРУКТУРА НА СРЕДСТВАТА И ОБВРСКИТЕ НА БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ на 31.03.2009

		во милиони денари					
РЕДЕН БРОЈ	ОПИС	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	од 91 до 180 дена	од 181 до 365 дена	Вкупно
СРЕДСТВА							
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни метали	15.640,2	24,2	0,0	7,0	0,0	15.671,4
2	Финансиски средства чувани за тргување	53,2	430,1	8,2	0,0	211,8	703,3
	инструменти на пазарот на пари	49,7	49,7	0,0	0,0	59,6	159,0
	други должнички инструменти	1,1	380,3	8,2	0,0	152,2	541,9
	сопственички инструменти	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4
3	Деривативи за тргување	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетно признавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	инструменти на пазарот на пари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	други должнички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	сопственички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	кредити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	2.391,2	4.541,2	1.049,6	132,5	330,6	8.445,2
	инструменти на пазарот на пари	2.262,3	4.011,5	865,2	0,0	0,0	7.139,0
	други должнички инструменти	129,0	529,7	184,4	132,5	330,6	1.306,2
7	Финансиски средства расположливи за продажба	1.946,2	2.726,5	2.122,4	109,5	532,5	7.437,1
	инструменти на пазарот на пари	1.890,5	2.688,4	1.981,8	109,5	22,8	6.693,1
	други должнички инструменти	34,7	38,1	140,6	0,0	242,5	455,9
	сопственички инструменти	21,0	0,0	0,0	0,0	267,1	288,1
	други инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8	Кредити и побарувања	19.597,8	14.971,2	14.715,3	20.300,4	28.916,0	98.500,6
	меѓубанкарски трансакции	13.138,2	6.851,6	61,9	61,4	73,7	20.186,8
	депозити	9,9	168,4	0,0	0,0	0,2	178,5
	финансиски лизинг	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	кредити	6.421,9	7.934,6	14.634,4	20.212,2	28.799,6	78.002,6
	други побарувања	27,8	16,6	19,0	26,7	42,5	132,7
9	Побарувања врз основа на камати	855,2	423,1	59,9	9,4	224,2	1.571,7
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	100,3	17,9	1,1	0,0	0,0	119,3
11	Останата неспомната билансна актива	632,4	261,6	52,3	33,6	55,9	1.035,8
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	41.216,5	23.395,8	18.008,7	20.592,4	30.270,9	133.484,4
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	51.392,7	0,0	11,6	0,0	0,0	51.404,3
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	инструменти на пазарот на пари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	други должнички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	сопственички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	депозити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	обврски по кредити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	субординирани инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Деривати за тргување	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17	Депозити	21.432,3	23.493,5	24.213,0	21.770,8	34.112,5	125.022,0
	депозити по видување	14.337,2	0,0	0,0	0,0	0,0	14.337,2
	орочени депозити	7.095,1	23.493,5	24.213,0	21.770,8	34.112,5	110.684,8
18	Обврски по кредити	445,8	237,4	1.226,8	772,7	1.864,9	4.547,6
19	Издадени должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20	Обврски по камати	428,4	327,3	171,6	94,4	185,6	1.207,3
21	Обврски по провизии и надоместоци	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	6,4	0,1	0,3	0,3	0,6	7,6
23	Друга неспомната билансна пасива	1.700,3	967,8	76,0	0,0	17,2	2.761,3
24	ВКУПНИ ОБВРСКИ (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	75.406,7	25.026,1	25.699,3	22.638,2	36.180,7	184.951,0
ВОЊБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Воњбилансна актива	7,9	46,5	32,7	71,2	210,6	369,0
26	Воњбилансна обврски	6.210,6	857,9	2.459,3	3.295,0	4.775,5	17.598,2
27	Нето воњбилансни ставки (25-26)	-6.202,6	-811,4	-2.426,6	-3.223,8	-4.564,9	-17.229,3
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	-40.392,8	-2.441,7	-10.117,1	-5.269,6	-10.474,7	-68.695,9
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	-40.392,8	-42.834,5	-52.951,6	-58.221,2	-68.695,9	0,0

ОЧЕКУВАНА РОЧНА СТРУКТУРА НА СРЕДСТВАТА И ОБВРСКИТЕ НА БАНКАРСКИОТ СИСТЕМ на 31.03.2009

во милиони денари

РЕДЕН БРОЈ	ОПИС	Очекувана рочност (билансна и вонбилансна евиденција)			Очекувана рочност (идни активности)		
		до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена	до 7 дена	од 8 до 30 дена	од 31 до 90 дена
СРЕДСТВА							
1	Парични средства, парични еквиваленти, злато и благородни	14.190,7	24,2	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Финансиски средства чувани за тргување	53,2	430,1	8,2	0,0	0,0	0,0
	инструменти на пазарот на пари	49,7	49,7	0,0	0,0	0,0	0,0
	други должнички инструменти	1,1	380,3	8,2	0,0	0,0	0,0
	сопственички инструменти	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Деривативи за тргување	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определни како такви при почетно признавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	инструменти на пазарот на пари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	други должнички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	сопственички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	кредити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Финансиски средства коишто се чуваат до достасување	2.391,2	4.541,2	1.361,2	-4,0	-82,9	-33,1
	инструменти на пазарот на пари	2.262,3	4.011,5	1.176,8	-4,0	-18,1	-63,1
	други должнички инструменти	129,0	529,7	184,4	0,0	-64,8	30,0
7	Финансиски средства расположливи за продажба	1.943,0	2.654,6	1.750,3	375,0	595,0	-20,0
	инструменти на пазарот на пари	1.890,5	2.601,8	1.609,7	375,0	580,0	-20,0
	други должнички инструменти	34,7	52,8	140,6	0,0	15,0	0,0
	сопственички инструменти	17,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	други инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8	Кредити и побарувања	16.447,5	13.157,5	13.217,5	287,7	-2.272,5	-242,8
	меѓубанкарски трансакции	12.749,5	6.716,6	109,2	-37,7	-193,5	25,4
	депозити	9,9	153,5	0,7	0,0	0,0	0,0
	финансиски лизинг	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	кредити	3.668,3	6.277,3	13.089,9	325,3	-2.079,0	-268,2
	други побарувања	19,8	10,1	17,7	0,0	0,0	0,0
9	Побарувања врз основа на камати	638,9	487,9	269,7	74,8	157,2	219,2
10	Побарувања врз основа на провизии и надоместоци	96,7	18,4	5,6	3,8	13,3	28,9
11	Останата неспомната билансна актива	578,5	261,5	52,3	6,5	0,0	0,0
12	ВКУПНИ СРЕДСТВА (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	36.339,8	21.575,4	16.664,8	743,8	-1.589,9	-47,8
ОБВРСКИ							
13	Трансакциски сметки	8.312,2	2.712,5	1.936,2	1.825,9	1.051,9	1.219,6
14	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	инструменти на пазарот на пари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	други должнички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	сопственички инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	депозити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	обврски по кредити	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	субординирани инструменти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Деривати за тргување	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16	Вградени деривати и деривати чувани за управување со ризик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17	Депозити	4.565,1	9.757,0	10.114,9	1.024,9	3.680,4	6.022,9
	депозити по видување	1.658,0	21,1	28,8	107,7	0,1	0,3
	орочени депозити	2.907,1	9.735,9	10.086,0	917,2	3.680,3	6.022,6
18	Обврски по кредити	377,2	210,9	1.227,6	50,6	556,0	525,0
19	Издадени должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20	Обврски по камати	243,8	312,5	167,6	1,0	2,4	9,4
21	Обврски по провизии и надоместоци	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
22	Обврски по основ на финансиски лизинг	6,4	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
23	Останата неспомната билансна пасива	1.626,0	968,2	75,9	120,4	0,0	0,0
24	Вкупни обврски (13+14+15+16+17+18+19+20+21+22+23)	15.131,2	13.961,1	13.522,4	3.022,8	5.290,8	7.776,9
ВОНБИЛАНСНИ СТАВКИ							
25	Вонбилансни средства	9,4	46,5	6,9	356,2	1.527,0	3.550,8
26	Вонбилансна пасива	283,3	456,4	1.202,1	-121,9	-9,6	-28,7
27	Нето вонбилансни ставки (25-26)	-273,8	-409,8	-1.195,1	478,1	1.536,6	3.579,5
28	РАЗЛИКА (12-24+27)	20.934,8	7.204,4	1.947,2	-1.800,9	-5.344,0	-4.245,2
29	ЗБИР НА РАЗЛИКАТА	20.934,8	28.139,2	30.086,5	-1.800,9	-7.144,9	-11.390,1

Сопствени средства со состојба на 31.03.2009 година

во милиони денари

Реден број	Опис	ВКУПНО
ОСНОВЕН КАПИТАЛ		
1	Уплатени и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	21.023
1.1	Номинална вредност	17.368
1.1.1	Номинална вредност на обични акции	17.271
1.1.2	Номинална вредност на некумулативни приоритетни акции	97
1.2	Премија	3.655
1.2.1	Премија од обични акции	3.655
1.2.2	Премија од некумулативни приоритетни акции	-
2	Резерви и задржана добивка или загуба	9.674
2.1	Резервен фонд	6.498
2.2	Задржана добивка	2.685
2.3	Акумулирана загуба од претходни години	-843
2.4	Тековна добивка	1.334
2.5	Нереализирана загуба од сопственичките хартии од вредност расположливи за продажба	-
3	Позиции како резултат на консолидација (позитивни ставки)	-
3.1	Малцинско учество	-
3.2	Резерви од курсни разлики	-
3.3	Останати разлики	-
4	Одбитни ставки	838
4.1	Загуба на крајот на годината или тековна загуба	229
4.2	Сопствени акции	0
4.3	Нематеријални средства	136
4.4	Нето негативни ревалоризациски резерви	-
4.5	Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебна резерва	-
4.6	Износ на неиздвоена исправка на вредноста и посебна резерва како резултат на сметководствено доцнење	474
5	Обични акции, резерви и задржана добивка и одбитни ставки	29.762
6	Износ на останати позиции кои можат да се вклучат во основниот капитал	97
I	ОСНОВЕН КАПИТАЛ	29.859
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ I		
7	Уплатени и запишани кумулативни приоритетни акции и премија за овие акции	159
7.1	Номинална вредност на кумулативни приоритетни акции	123
7.2	Премија од кумулативни приоритетни акции	36
8	Ревалоризациски резерви	85
9	Хибридни капитални инструменти	184
10	Субординирани инструменти	4.773
11	Износ на субординирани инструменти кои можат да бидат дел од дополнителниот капитал 1	4.773
II	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ I	5.201
ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ I		
12	Вложувања во капитал на други банки или финансиски институции кои изнесуваат над 10% од капиталот на тие институции	322
13	Вложувања во субординирани и хибридни капитални инструменти на институциите од реден број 12	-
14	Збирен износ на вложувања во капиталот, субординираните и хибридни инструменти и други инструменти кој надминува 10% од (I+II)	-
15	Директни вложувања во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови	160
16	Вложувања во финансиски инструменти издадени од друштва од реден број 15 кои се вклучуваат во нивниот капитал	5
17	Износ на надминување на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	-
18	Позиции како резултат на консолидација (негативни ставки)	-
III	ОДБИТНИ СТАВКИ ОД ОСНОВЕН КАПИТАЛ И ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ I	488
IV	ОСНОВЕН КАПИТАЛ ПО ОДБИТНИ СТАВКИ	29.437
V	ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ I ПО ОДБИТНИТЕ СТАВКИ	5.136
ДОПОЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ 2		
19	Субординирани инструменти од дополнителниот капитал 2	-
20	Дополнителен капитал 1 и 2	5.136
21	Дозволен износ на дополнителен капитал 1 и 2	5.136
21.1	Дополнителен капитал 1	5.136
21.2	Дополнителен капитал 2	-
22	Вишок на основен капитал	12.715
22.1	Вишок на основен капитал (150%)	19.072
22.2	Вишок на основен капитал (250%)	31.787
VI	Дозволен износ на дополнителен капитал 2	-
СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		
VII	Основен капитал	29.437
VIII	Дополнителен капитал 1	5.136
IX	Дополнителен капитал 2	-
X	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	34.573

Промени на сопствените средства на банките

	Износ во милиони денари			ПРОМЕНА во милиони денари		ПРОМЕНА во %	
	31.03.2008	31.12.2008	31.03.2009	31.03.2008/3 1.12.2007	31.03.2009/3 1.12.2008	31.03.2008/3 1.12.2007	31.03.2009/3 1.12.2008
СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	28.648	33.912	34.573	927	661	3,3%	1,9%
1. Основен капитал	26.354	29.324	29.859	820	535	3,2%	1,8%
-Уплатени и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија по акции *	20.048	21.371	21.023	-189	-348	-0,9%	-1,6%
Резерви и задржана добивка или загуба	6.654	8.624	9.674	1.060	1.050	18,9%	12,2%
2. Дополнителен капитал 1	2.746	5.057	5.201	104	144	3,9%	2,8%
-Хибридни инструменти	0	184	184	0	0	0,0%	0,0%
-Субординирани инструменти	2.445	4.643	4.773	46	130	1,9%	2,8%
3. Одбитни ставки од основен капитал и дополнителен капитал 1	453	468	488	2	20	-0,4%	4,3%

* Намалувањето кај уплатените и запишани обични и некумулативни приоритетни акции и премија по акции се должи на промените во сметководствената рамка кои почнаа да се применуваат од јануари 2009 година. Од 01.01.2009 година извршено е прекнижување на салдото на сметката 9038 - „Зголемување на капиталот по основ на распределба на ревалоризационите резерви“ (од стариот сметковен план, а непостоечка во новиот контен план) на сметка 9048 - "Зголемување на резервите врз основа на распределба на ревалоризационата резерва“ (од новиот сметковен план).

Анекс бр. 15

Стапка на адекватност на капиталот со состојба на 31.03.2009

во милиони денари

Реден број	Опис	ВКУПНО
I	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД КРЕДИТНИОТ РИЗИК	
1	Билансна актива пондерирана според кредитниот ризик	175.518
2	Вонбилансна актива пондерирана според кредитниот ризик	24.422
3	Актива пондерирана според кредитниот ризик (1+2)	199.940
4	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик (8% од реден број 3)	15.995
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК	
5	Агрегатна девизна позиција	9.085
6	Нето-позиција во злато	0
7	Актива пондерирана според валутниот ризик (5+6)	9.085
8	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик (8% од реден број 7)	727
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ (3+7)	209.025
9	Капитал потребен за покривање на ризиците (4+8)	16.722
IV	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	34.573
V	СТАПКА НА АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (IV/III)	16,54%

Анекс бр.16

Преглед на банки по групи банки со состојба на 31.03.2009 година

Група големи банки (актива поголема од 15 милијарди денари)		Група средни банки (актива од 4,5 до 15 милијарди денари)		Група мали банки (актива помала од 4,5 милијарди денари)	
1	Комерцијална банка АД Скопје	1	Алфа банка АД Скопје	1	Еуростандард банка АД Скопје
2	НЛБ Тутунска банка АД Скопје	2	Извозна и кредитна банка АД	2	Зираат банка АД Скопје
3	Стопанска банка АД Скопје	3	Инвестбанка АД Скопје	3	Капитал банка АД Скопје
		4	Охридска банка АД Охрид	4	Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје
		5	Прокредит банка АД Скопје	5	Поштенска банка АД Скопје
		6	Стопанска банка АД Битола	6	Статер банка АД Куманово
		7	ТТК банка АД Скопје	7	Централна кооперативна банка АД Скопје
		8	УНИ банка АД Скопје		

* Банките се по азбучен редослед